

ORANGE POLSKA S.A.

**JEDNOSTKOWE SPRAWOZDANIE FINANSOWE
ZA ROK ZAKOŃCZONY 31 GRUDNIA 2018 ROKU
SPORZĄDZONE WEDŁUG MIĘDZYNARODOWYCH STANDARDÓW
SPRAWOZDAWCZOŚCI FINANSOWEJ**

20 lutego 2019 r.

Spis treści

RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT	4
SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW	4
SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ	5
SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM.....	6
SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH	7

Informacje ogólne

1. Orange Polska S.A.....	8
2. Oświadczenie o zgodności oraz podstawa sporządzenia sprawozdania finansowego	8
3. Segment operacyjny	13

Zysk z działalności operacyjnej z wyłączeniem amortyzacji

4. Przychody	13
5. Koszty i przychody operacyjne.....	14
6. Zyski ze sprzedaży aktywów	15

Aktywa trwałe

7. Utrata wartości.....	16
8. Wartość firmy	17
9. Pozostałe wartości niematerialne	17
10. Środki trwałe	18

Aktywa obrotowe oraz zobowiązania

11. Aktywa i zobowiązania dotyczące umów z klientami	20
12. Rezerwy	23
13. Zobowiązania handlowe, pozostałe zobowiązania i przychody przyszłych okresów	24
14. Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych.....	26

Instrumenty finansowe, z wyłączeniem należności oraz zobowiązań handlowych

15. Przychody i koszty finansowe	29
16. Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu, z wyłączeniem zobowiązań handlowych	31
17. Zobowiązania wynikające z działalności finansowej	31
18. Inwestycje w jednostki zależne	33
19. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	34
20. Instrumenty pochodne	34
21. Wartość godziwa instrumentów finansowych	37
22. Cele i polityka zarządzania ryzykiem finansowym	38

Podatek dochodowy

23. Podatek dochodowy	44
-----------------------------	----

Kapitał własny i zarządzanie kapitałem

24. Kapitał własny	46
25. Zarządzanie kapitałem	46

Pozostałe noty objaśniające

26. Nieujęte zobowiązania wynikające z zawartych umów	46
27. Roszczenia, sprawy sądowe i zobowiązania warunkowe	48
28. Transakcje ze stronami powiązanymi	51
29. Zdarzenia po zakończeniu okresu sprawozdawczego	53
30. Podstawowe zasady rachunkowości	53

RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

(w milionach złotych, z wyjątkiem zysku/straty na jedną akcję)

	Nota	12 miesięcy	
		do 31 grudnia 2018 Dane według MSSF 15	do 31 grudnia 2017 Dane według MSR 18 (patrz Nota 2.2)
Przychody	4	10.579	10.962
Koszty zakupów zewnętrznych	5.1	(6.056)	(6.116)
Koszty świadczeń pracowniczych	5.2	(1.506)	(1.619)
Pozostałe koszty operacyjne	5.3	(469)	(469)
Pozostałe przychody operacyjne	5.3	265	226
Utrata wartości należności i aktywów kontraktowych	5.3,15	(157)	(79)
Zyski ze sprzedaży aktywów	6	190	81
Koszty rozwiązania stosunku pracy	12	7	(208)
Amortyzacja	9,10	(2.546)	(2.577)
Utworzenie odpisu z tytułu utraty wartości środków trwałych oraz inwestycji w jednostki zależne	7,18	(2)	(6)
Zysk z działalności operacyjnej		305	195
Przychody z dywidend	15	23	17
Przychody odsetkowe	15	39	32
Koszty odsetkowe i pozostałe koszty finansowe	15	(262)	(279)
Koszty dyskonta	15	(82)	(57)
Koszty finansowe, netto		(282)	(287)
Podatek dochodowy	23.1	(22)	23
Zysk/(strata) netto		1	(69)
Zysk/(strata) na jedną akcję (w złotych)	30.5	-	(0,05)
Średnia ważona liczba akcji (w milionach)	30.5	1.312	1.312

SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW

(w milionach złotych)

	Nota	12 miesięcy	
		do 31 grudnia 2018 Dane według MSSF 15	do 31 grudnia 2017 Dane według MSR 18
Zysk/(strata) netto		1	(69)
Pozycje, które nie zostaną przeniesione do wyniku			
Straty aktuarialne dotyczące świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia	14	(5)	(3)
Podatek dochodowy dotyczący pozycji, które nie zostaną przeniesione		1	1
Pozycje, które mogą być przeniesione do wyniku			
Straty z wyceny instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne	20	(13)	(11)
Podatek dochodowy dotyczący pozycji, które mogą być przeniesione		3	2
Inne całkowite straty, netto		(14)	(11)
Całkowite straty ogółem		(13)	(80)

SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ

(w milionach złotych)

		<i>Na dzień 31 grudnia 2018</i>	<i>Na dzień 31 grudnia 2017</i>
	<i>Nota</i>	<i>Dane według MSSF 15</i>	<i>Dane według MSR 18</i>
AKTYWA			
Wartość firmy	8	2.014	2.014
Pozostałe wartości niematerialne	9	4.837	5.224
Środki trwałe	10	10.838	10.753
Inwestycje w jednostki zależne	18	171	176
Należności handlowe	11.1	522	502
Aktywa kontraktowe	11.2	27	-
Koszty kontraktowe	11.3	54	-
Instrumenty pochodne	20	48	37
Pozostałe aktywa		53	67
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	23.2	769	902
Aktywa trwałe razem		19.333	19.675
Zapasy		194	183
Należności handlowe	11.1	2.239	2.161
Aktywa kontraktowe	11.2	138	-
Koszty kontraktowe	11.3	311	-
Pożyczka do jednostki powiązanej	28.2	100	-
Instrumenty pochodne	20	52	-
Pozostałe aktywa	6	162	67
Czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów		24	62
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	19	538	568
Aktywa obrotowe razem		3.758	3.041
SUMA AKTYWÓW		23.091	22.716
PASYWA			
Kapitał zakładowy	24.1	3.937	3.937
Kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej		832	832
Pozostałe kapitały rezerwowe		(57)	(38)
Zyski zatrzymane		5.727	5.126
Kapitał własny razem		10.439	9.857
Zobowiązania handlowe	13.1	473	550
Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu, z wyłączeniem zobowiązań handlowych	16	5.381	5.551
Instrumenty pochodne	20	31	58
Rezerwy	12	450	535
Zobowiązania kontraktowe	11.4	317	-
Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	14	133	137
Pozostałe zobowiązania	13.2	11	-
Przychody przyszłych okresów	13.3	-	68
Zobowiązania długoterminowe razem		6.796	6.899
Zobowiązania handlowe	13.1	2.326	2.306
Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu, z wyłączeniem zobowiązań handlowych	16	2.261	1.598
Instrumenty pochodne	20	19	42
Rezerwy	12	210	851
Zobowiązania kontraktowe	11.4	443	-
Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	14	190	210
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego		40	18
Pozostałe zobowiązania	13.2	367	463
Przychody przyszłych okresów	13.3	-	472
Zobowiązania krótkoterminowe razem		5.856	5.960
SUMA PASYWÓW		23.091	22.716

SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM

(w milionach złotych)

	Kapitał zakładowy	Kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej	Pozostałe kapitały rezerwowe			Zyski zatrzymane	Kapitał własny razem
			Kapitał rezerwowy z wyceny instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne	Straty aktuarialne dotyczące świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia	Podatek odroczony		
Saldo na dzień 1 stycznia 2018 roku	3.937	832	(2)	(46)	10	5.126	9.857
Wpływ zastosowania MSSF 15 (patrz Nota 2.1)	-	-	-	-	-	610	610
Wpływ zastosowania MSSF 9 (patrz Nota 2.2)	-	-	-	-	-	(11)	(11)
Saldo na 1 stycznia 2018 roku po zastosowaniu MSSF 15 i MSSF 9	3.937	832	(2)	(46)	10	5.725	10.456
Całkowite straty ogółem za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2018 roku	-	-	(13)	(5)	4	1	(13)
Płatności oparte na akcjach (patrz Nota 24.3)	-	-	-	-	-	1	1
Reklasyfikacja do zapasów	-	-	(5)	-	-	-	(5)
Saldo na dzień 31 grudnia 2018 roku	3.937	832	(20)	(51)	14	5.727	10.439
Saldo na dzień 1 stycznia 2017 roku	3.937	832	9	(43)	7	5.195	9.937
Całkowite straty ogółem za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2017 roku	-	-	(11)	(3)	3	(69)	(80)
Saldo na dzień 31 grudnia 2017 roku	3,937	832	(2)	(46)	10	5,126	9,857

SPRAWOZDANIE Z PRZEPIŹYWÓW PIENIĘŻNYCH

(w milionach złotych)

	Nota	12 miesięcy	
		do 31 grudnia 2018 Dane według MSSF 15	do 31 grudnia 2017 Dane według MSR 18
DZIAŁALNOŚĆ OPERACYJNA			
Zysk/(strata) netto		1	(69)
<i>Korekty uzgadniające zysk/stratę netto do środków pieniężnych z działalności operacyjnej</i>			
Zyski ze sprzedaży aktywów	6	(190)	(81)
Amortyzacja	9,10	2.546	2.577
Utworzenie odpisu z tytułu utraty wartości środków trwałych oraz inwestycji w jednostki zależne	7,18	2	6
Koszty finansowe, netto		282	287
Podatek dochodowy	23.1	22	(23)
Zmiana stanu rezerw i odpisów aktualizujących (Zyski)/straty operacyjne z tytułu różnic kursowych i wyceny instrumentów pochodnych, netto	27.b	(689)	107
		(2)	7
<i>Zmiana kapitału obrotowego</i>			
Zwiększenie stanu zapasów, brutto		(13)	(44)
Zwiększenie stanu należności handlowych, brutto	11.1	(196)	(361)
Zmniejszenie stanu aktywów kontraktowych, brutto	11.2	166	-
Zmniejszenie stanu kosztów kontraktowych	11.3	72	-
Zmniejszenie stanu zobowiązań handlowych		(31)	(156)
Zwiększenie stanu zobowiązań kontraktowych	11.4	222	-
(Zwiększenie)/zmniejszenie stanu czynnych rozliczeń międzyokresowych kosztów i pozostałych należności		24	(1)
Zwiększenie/(zmniejszenie) stanu przychodów przyszłych okresów i pozostałych zobowiązań	13.3	(13)	58
Otrzymane dywidendy		23	17
Otrzymane odsetki		39	32
Odsetki zapłacone i przepływy odsetkowe z instrumentów pochodnych, netto		(363)	(363)
Różnice kursowe i inne przepływy zapłacone z instrumentów pochodnych, netto		(5)	(6)
Podatek dochodowy otrzymany/(zapłacony)		(1)	4
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej		1.896	1.991
DZIAŁALNOŚĆ INWESTYCYJNA			
Zakup środków trwałych i wartości niematerialnych	9,10	(2.298)	(1.945)
Zwiększenie/(zmniejszenie) stanu zobowiązań wobec dostawców środków trwałych i wartości niematerialnych		118	(127)
Otrzymane dotacje inwestycyjne	13.2	5	297
Dotacje inwestycyjne zapłacone dostawcom środków trwałych i wartości niematerialnych	13.2	(64)	(1)
Różnice kursowe otrzymane/(zapłacone) z instrumentów pochodnych ekonomicznie zabezpieczających nakłady inwestycyjne, netto		5	(7)
Wpływy ze sprzedaży środków trwałych i wartości niematerialnych		154	113
Wydatki na inwestycje w jednostki zależne	18	(2)	(40)
Wpływy/(wypływy) z tytułu pożyczek udzielonych jednostkom powiązanym oraz z pozostałych instrumentów finansowych, netto		(104)	1
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej		(2.186)	(1.709)
DZIAŁALNOŚĆ FINANSOWA			
Splata długoterminowego zadłużenia	17	(43)	(29)
Zwiększenie stanu odnawialnej linii kredytowej i krótkoterminowego zadłużenia	17	303	93
Różnice kursowe zapłacone z instrumentów pochodnych zabezpieczających dług, netto	17	-	(1)
Środki pieniężne netto z działalności finansowej		260	63
Zmiana stanu środków pieniężnych i ekwiwalentów środków pieniężnych, netto		(30)	345
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych na początek okresu	19	568	223
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych na koniec okresu	19	538	568

1. Orange Polska S.A.

Orange Polska S.A. („Orange Polska” lub „Spółka” lub „OPL S.A.”), spółka akcyjna, powstała i rozpoczęła działalność 4 grudnia 1991 roku. Akcje Orange Polska są notowane na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie.

Orange Polska jest wiodącym dostawcą usług telekomunikacyjnych w Polsce. Spółka dostarcza komórkowe i stacjonarne usługi telekomunikacyjne, w tym połączenia głosowe, usługi przesyłu wiadomości i treści, dostęp do Internetu oraz telewizję. Ponadto, Orange Polska świadczy usługi ICT (*Information and Communications Technology*), usługi w zakresie dzierżawy łączy oraz inne usługi telekomunikacyjne o wartości dodanej, prowadzi sprzedaż sprzętu telekomunikacyjnego, świadczy usługi w zakresie transmisji danych oraz prowadzi działalność obrotu energią elektryczną.

Siedziba Orange Polska mieści się w Warszawie przy ulicy Aleje Jerozolimskie 160.

Telekomunikacyjna działalność Spółki podlega nadzorowi Urzędu Komunikacji Elektronicznej („UKE”). Zgodnie z Prawem Telekomunikacyjnym, UKE może nakładać pewne obowiązki na operatorów telekomunikacyjnych o znaczącej pozycji rynkowej na rynku właściwym. Orange Polska S.A. jest spółką o znaczącej pozycji rynkowej na określonych rynkach właściwych.

2. Oświadczenie o zgodności oraz podstawa sporządzenia sprawozdania finansowego

Jednostkowe Sprawozdanie Finansowe zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej („MSSF”) przyjętymi przez Unię Europejską. MSSF obejmują standardy i interpretacje zaakceptowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości („RMSR”) oraz Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej („KIMSF”).

Jednostkowe Sprawozdanie Finansowe zostało sporządzone w milionach złotych. Porównawcze dane finansowe za rok zakończony 31 grudnia 2017 roku zostały przygotowane w oparciu o te same podstawy sporządzenia sprawozdania finansowego, z wyjątkiem wpływu zastosowania w 2018 roku nowych standardów opisanych poniżej (patrz Noty 2.1 i 2.2).

Jednostkowe Sprawozdanie Finansowe zostało sporządzone w oparciu o zasadę kosztu historycznego, z wyjątkiem wycenianych w wartości godziwej pochodnych instrumentów finansowych.

Jednostkowe Sprawozdanie Finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuacji działalności.

Orange Polska S.A. jest jednostką dominującą Grupy Orange Polska („Grupa”, „Grupa OPL”) i sporządza skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony 31 grudnia 2018 roku. Grupa jest częścią Grupy Orange z siedzibą we Francji.

Jednostkowe Sprawozdanie Finansowe zostało zatwierdzone do publikacji przez Zarząd w dniu 20 lutego 2019 roku i podlega zatwierdzeniu przez Walne Zgromadzenie Orange Polska S.A.

Zasady rachunkowości zastosowane do sporządzenia sprawozdania finansowego za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2018 roku są przedstawione w Nocie 30 oraz są oparte na:

- wszystkich standardach i interpretacjach przyjętych przez Unię Europejską i mających zastosowanie dla okresu rozpoczynającego się 1 stycznia 2018 roku,
- MSSF i powiązanych interpretacjach przyjętych przez Unię Europejską i mających zastosowanie dla okresów rozpoczynających się po 1 stycznia 2018 roku, dla których Spółka zdecydowała o wcześniejszym ich zastosowaniu,

- podejściu przyjętym w Spółce zgodnie z paragrafami od 10 do 12 zawartymi w Międzynarodowym Standardzie Rachunkowości („MSR”) 8 (Subiektywna ocena).

Zastosowanie standardów i interpretacji w 2018 roku

Następujące standardy i interpretacje przyjęte przez Unię Europejską zostały zastosowane przez Spółkę na dzień 1 stycznia 2018 roku:

- MSSF 15 „Przychody z umów z klientami”. Standard został przyjęty przez Unię Europejską 22 listopada 2016 roku i ma zastosowanie do rocznych okresów sprawozdawczych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub później.
- MSSF 9 „Instrumenty Finansowe”. Standard został przyjęty przez Unię Europejską 22 listopada 2016 roku i ma zastosowanie do rocznych okresów sprawozdawczych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub później.
- Interpretacja KIMSF 22 „Transakcje w walucie obcej a wynagrodzenie płatne z góry”. Interpretacja została opublikowana 8 grudnia 2016 roku i ma zastosowanie dla okresów sprawozdawczych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub później. KIMSF 22 doprecyzowuje, że w przypadku otrzymania lub zapłaty z góry wynagrodzenia w walucie obcej, dla celów określenia kursu walutowego, data transakcji jest datą początkowego ujęcia w księgach aktywa z tytułu przedpłaty lub zobowiązania kontraktowego. Interpretacja nie ma wpływu na sprawozdanie finansowe Spółki.

2.1. Zastosowanie MSSF 15 „Przychody z umów z klientami”

MSSF 15 ustanawia zasady, które jednostka stosuje do przedstawienia informacji dotyczących charakteru, kwot, rozkładu w czasie oraz niepewności dotyczących przychodów wynikających z umów z klientami.

Wpływ standardu na Spółkę odnosi się głównie do rynku telefonii mobilnej poprzez:

- a) rozpoznawanie przychodów z tytułu ofert pakietowych, które zawierają telefon sprzedawany po obniżonej cenie wraz z usługą telekomunikacyjną świadczoną przez określony czas: skumulowana wartość przychodów nie ulega zmianie, ale zmienia się alokacja przychodu pomiędzy sprzedany telefon i usługę telekomunikacyjną (więcej przychodu ze sprzętu rozpoznano na początku kontraktu z równoważnym spadkiem przychodów z usług rozpoznawanych w czasie z powodu mechanizmu subsydiowania występującego w ofertach);
- b) przyspieszone rozpoznawanie przychodów w momencie sprzedaży sprzętu zrównoważone zmniejszonymi przychodami z tytułu usług w okresie ich dostarczania w trakcie założonego okresu umowy, co prowadzi do rozpoznania aktywa kontraktowego w sprawozdaniu z sytuacji finansowej. Aktywo to jest rozliczane poprzez należności handlowe za świadczenie usługi telekomunikacyjnej;
- c) rozpoznawanie w kosztach przez okres trwania kontraktu niektórych inkrementalnych kosztów pozyskania i utrzymania abonenta (to znaczy płatności do dealerów dających się bezpośrednio przypisać do kontraktu z abonentem);
- d) ujęcie zobowiązania kontraktowego oznaczającego zobowiązanie Spółki do wyświadczenia usługi lub dostarczenia sprzętu klientowi, za które Spółka otrzymała już wynagrodzenie lub jest ono należne (głównie niewykorzystane środki pre-paid i abonament post-paid poprzednio ujmowane jako przychody przyszłych okresów).

Nowa polityka rachunkowości dotycząca przychodów i kosztów kontraktowych stosowana przez Spółkę od 1 stycznia 2018 roku jest zaprezentowana w Nocie 30.9.

MSSF 15 został zastosowany przez Spółkę z wykorzystaniem „zmodyfikowanej metody retrospektywnej”, w której skumulowany efekt zastosowania standardu po raz pierwszy jest rozpoznawany w zyskach zatrzymanych na dzień pierwszego zastosowania standardu.

Zastosowanie MSSF 15 miało następujący wpływ na sprawozdanie z sytuacji finansowej na dzień 1 stycznia 2018 roku:

SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ

(w milionach złotych)

	Na dzień 1 stycznia 2018		
	Przed zastosowaniem MSSF 15	Wpływ zastosowania MSSF 15 ⁽¹⁾	Po zastosowaniu MSSF 15
AKTYWA			
Aktywa kontraktowe	-	69	69
Koszty kontraktowe	-	58	58
Pozostałe aktywa	67	(13)	54
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	902	(143)	759
Aktywa trwale razem	19.675	(29)	19.646
Aktywa kontraktowe	-	256	256
Koszty kontraktowe	-	379	379
Pozostałe aktywa	67	(26)	41
Aktywa obrotowe razem	3.041	609	3.650
SUMA AKTYWÓW	22.716	580	23.296
PASYWA			
Zyski zatrzymane	5.126	610	5.736
Kapitał własny razem	9.857	610	10.467
Zobowiązania kontraktowe	-	56	56
Przychody przyszłych okresów	68	(68)	-
Zobowiązania długoterminowe razem	6.899	(12)	6.887
Zobowiązania handlowe	2.306	(28)	2.278
Zobowiązania kontraktowe	-	482	482
Przychody przyszłych okresów	472	(472)	-
Zobowiązania krótkoterminowe razem	5.960	(18)	5.942
SUMA PASYWÓW	22.716	580	23.296

⁽¹⁾ Obejmuje reklasyfikację środków związanych z bezpłatnymi okresami świadczenia usług w kwocie 32 milionów złotych z pozostałych aktywów do aktywów kontraktowych, która nastąpiła w czwartym kwartale 2018 roku.

W celu zapewnienia porównywalności okresów, poniższe tabele przedstawiają wpływ zastosowania MSSF 15 na sprawozdanie finansowe za bieżący okres:

RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

(w milionach złotych, z wyjątkiem zysku/straty na jedną akcję)

	12 miesięcy do 31 grudnia 2018		
	Dane według MSR 18	Wpływ zastosowania MSSF 15	Raportowane według MSSF 15
Przychody	10.774	(195)	10.579
Koszty zakupów zewnętrznych	(5.987)	(69)	(6.056)
Koszty świadczeń pracowniczych	(1.498)	(8)	(1.506)
Utrata wartości należności i aktywów kontraktowych	(186)	29	(157)
Zysk z działalności operacyjnej	548	(243)	305
Podatek dochodowy	(68)	46	(22)
Zysk/(strata) netto	198	(197)	1
Zysk/(strata) na jedną akcję (w złotych)	0,15	(0,15)	-
Całkowite dochody/(straty) ogółem	184	(197)	(13)

SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ

(w milionach złotych)

Na dzień 31 grudnia 2018

	Na dzień 31 grudnia 2018		
	Dane według MSR 18	Wpływ zastosowania MSSF 15	Raportowane według MSSF 15
AKTYWA			
Aktywa kontraktowe	-	27	27
Koszty kontraktowe	-	54	54
Pozostałe aktywa	64	(11)	53
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	866	(97)	769
Aktywa trwałe razem	19.360	(27)	19.333
Aktywa kontraktowe	-	138	138
Koszty kontraktowe	-	311	311
Pozostałe aktywa	194	(32)	162
Aktywa obrotowe razem	3.341	417	3.758
SUMA AKTYWÓW	22.701	390	23.091
PASYWA			
Zyski zatrzymane	5.314	413	5.727
Kapitał własny razem	10.026	413	10.439
Zobowiązania kontraktowe	-	317	317
Przychody przyszłych okresów	326	(326)	-
Zobowiązania długoterminowe razem	6.805	(9)	6.796
Zobowiązania handlowe	2.349	(23)	2.326
Zobowiązania kontraktowe	-	443	443
Przychody przyszłych okresów	434	(434)	-
Zobowiązania krótkoterminowe razem	5.870	(14)	5.856
SUMA PASYWÓW	22.701	390	23.091

SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH

(w milionach złotych)

12 miesięcy do 31 grudnia 2018

	12 miesięcy do 31 grudnia 2018		
	Dane według MSR 18	Wpływ zastosowania MSSF 15	Raportowane według MSSF 15
DZIAŁALNOŚĆ OPERACYJNA			
Zysk/(strata) netto	198	(197)	1
<i>Korekty uzgadniające zysk/stratę netto do środków pieniężnych z działalności operacyjnej</i>			
Podatek dochodowy	68	(46)	22
Zmiana stanu rezerw i odpisów aktualizujących	(683)	(6)	(689)
<i>Zmiana kapitału obrotowego</i>			
Zmniejszenie stanu aktywów kontraktowych, brutto	-	166	166
Zmniejszenie stanu kosztów kontraktowych	-	72	72
Zmniejszenie stanu zobowiązań handlowych	(36)	5	(31)
Zwiększenie stanu zobowiązań kontraktowych	-	222	222
(Zwiększenie)/zmniejszenie stanu czynnych rozliczeń międzyokresowych kosztów i pozostałych należności	20	4	24
Zwiększenie/(zmniejszenie) stanu przychodów przyszłych okresów i pozostałych zobowiązań	207	(220)	(13)
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	1.896	-	1.896
Zmiana stanu środków pieniężnych i ekwiwalentów środków pieniężnych, netto	(30)	-	(30)

2.2. Zastosowanie MSSF 9 „Instrumenty Finansowe”

Za wyjątkiem rachunkowości zabezpieczeń, w przypadku której Spółka wdrożyła MSSF 9 prospektywnie, Spółka zastosowała standard retrospektywnie bez korygowania danych porównawczych. Skumulowany efekt zastosowania standardu po raz pierwszy został rozpoznany jako korekta zysków zatrzymanych na dzień 1 stycznia 2018 roku.

MSSF 9 definiuje trzy kategorie aktywów finansowych – w zależności od modelu biznesowego w zakresie zarządzania aktywami oraz charakterystyki przepływów pieniężnych wynikających z umowy:

- aktywa wyceniane po początkowym ujęciu według zamortyzowanego kosztu – jeśli aktywa finansowe są utrzymywane zgodnie z modelem biznesowym, którego celem jest utrzymywanie aktywów finansowych dla uzyskiwania przepływów pieniężnych wynikających z umowy oraz warunki umowy dotyczącej tych aktywów finansowych powodują powstawanie przepływów pieniężnych, które są jedynie spłatą kwoty głównej i odsetek;
- aktywa wyceniane po początkowym ujęciu w wartości godziwej przez inne całkowite dochody – jeśli aktywa finansowe są utrzymywane zgodnie z modelem biznesowym, którego celem jest zarówno utrzymywanie aktywów finansowych dla uzyskiwania przepływów pieniężnych wynikających z umowy jak i sprzedaż aktywów finansowych oraz warunki umowy dotyczącej tych aktywów finansowych powodują powstawanie przepływów pieniężnych, które są jedynie spłatą kwoty głównej i odsetek;
- aktywa wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat – wszystkie pozostałe aktywa finansowe.

MSSF 9 nie zmienia klasyfikacji zobowiązań finansowych Spółki.

Na dzień pierwszego zastosowania, 1 stycznia 2018 roku, klasyfikacja i wartość bilansowa instrumentów finansowych Spółki przedstawiały się następująco:

	Na dzień 1 stycznia 2018			
	Klasyfikacja		Wartość bilansowa	
	MSR 39	MSSF 9	MSR 39	MSSF 9
(w milionach złotych)				
Należności handlowe	Pożyczki i należności	Zamortyzowany koszt	2.663	2.649
Instrumenty pochodne	Zabezpieczające instrumenty pochodne	Zabezpieczające instrumenty pochodne	35	35
Instrumenty pochodne	Wartość godziwa przez rachunek zysków i strat	Wartość godziwa przez rachunek zysków i strat	2	2
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	Pożyczki i należności	Zamortyzowany koszt	568	568
Aktywa finansowe razem			3.268	3.254
Zobowiązania handlowe	Zamortyzowany koszt	Zamortyzowany koszt	2.856	2.856
Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu, z wyłączeniem zobowiązań handlowych	Zamortyzowany koszt Zabezpieczające	Zamortyzowany koszt Zabezpieczające	7.149	7.149
Instrumenty pochodne	instrumenty pochodne	instrumenty pochodne	69	69
Instrumenty pochodne	Wartość godziwa przez rachunek zysków i strat	Wartość godziwa przez rachunek zysków i strat	31	31
Zobowiązania finansowe razem			10.105	10.105

MSSF 9 zmienia sposób ujmowania ryzyka kredytowego z modelu strat poniesionych na model strat oczekiwanych. Spółka ujmuje odpis na oczekiwane straty kredytowe w kwocie równej oczekiwany stratom kredytowym w całym okresie życia dla należności handlowych, środków pieniężnych i ekwiwalentów środków pieniężnych oraz aktywów kontraktowych. W wyniku zastosowania MSSF 9 utworzony został odpis z tytułu utraty wartości niewymagalnych należności handlowych. Różnica pomiędzy pierwotną wartością bilansową należności handlowych wycenionych według MSR 39 a nową wartością bilansową wycenioną według MSSF 9 na dzień 1 stycznia 2018 roku wyniosła 14 milionów złotych. Efekt netto w kwocie 11 milionów złotych (zawierający wpływ podatku odroczonego) został rozpoznany jako obniżenie zysków zatrzymanych na dzień 1 stycznia 2018 roku.

MSSF 9 spowodował zmianę w MSR 1 „Prezentacja sprawozdań finansowych”, która zobowiązuje Spółkę do prezentacji utraty wartości należności i aktywów kontraktowych jako oddzielnej linii w rachunku zysków i strat. Dane porównawcze w rachunku zysków i strat za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2017 roku zostały odpowiednio skorygowane, bez wpływu na zysk z działalności operacyjnej. Poprzednio Spółka prezentowała te koszty w pozostałych kosztach operacyjnych.

3. Segment operacyjny

Grupa Kapitałowa Orange Polska raportuje jeden segment operacyjny, ponieważ decyzje o alokacji zasobów oraz ocena wyników oparte są o dane skonsolidowane. Informacje dotyczące segmentu operacyjnego znajdują się w Nocie 3 do Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego Grupy Kapitałowej Orange Polska za rok zakończony 31 grudnia 2018 roku sporządzonego według MSSF.

4. Przychody

Nowy podział przychodów, który lepiej odzwierciedla obecną politykę komercyjną Spółki, został wprowadzony w 2018 roku jak zaprezentowano poniżej:

Usługi wyłącznie komórkowe	Przychody z ofert telefonii komórkowej (z wyłączeniem ofert konwergentnych dla klientów indywidualnych) oraz połączeń telemetrii. Przychody z usług wyłącznie komórkowych nie obejmują przychodów ze sprzedaży sprzętu, połączeń przychodzących od innych operatorów oraz usług roamingu dla osób odwiedzających.
Usługi wyłącznie stacjonarne	Przychody z usług stacjonarnych (z wyłączeniem ofert konwergentnych dla klientów indywidualnych), w tym głównie (i) stacjonarny Internet szerokopasmowy (włączając bezprzewodowy dostęp stacjonarny), (ii) tradycyjne usługi głosowe, oraz (iii) infrastruktura i sieci danych dla klientów biznesowych.
Usługi konwergentne (klienci indywidualni)	Przychody z ofert konwergentnych dla klientów indywidualnych. Konwergentną ofertę definiuje się jako kombinację co najmniej usługi stacjonarnego Internetu oraz telefonii komórkowej, dającą korzyść finansową (z wyłączeniem MVNO - operatora wirtualnej sieci komórkowej). Przychody z usług konwergentnych nie obejmują przychodów ze sprzedaży sprzętu, połączeń przychodzących od innych operatorów oraz usług roamingu dla osób odwiedzających.
Sprzedaż sprzętu	Przychody ze sprzedaży detalicznej urządzeń mobilnych i stacjonarnych, z wyłączeniem sprzedaży sprzętu związanego z dostarczaniem usług IT i integracyjnych.
Usługi IT i integracyjne	Przychody z usług ICT (rozwiązania teleinformatyczne dla przedsiębiorstw) i Internetu Rzeczy, w tym przychody ze sprzedaży sprzętu związanego z dostarczaniem tych usług.
Usługi hurtowe	Przychody od operatorów telekomunikacyjnych z tytułu (i) usług mobilnych: połączenia przychodzące od innych operatorów, usługi roamingu dla osób odwiedzających, krajowe połączenia komórkowe (tj. umowa roamingu krajowego i udostępniania sieci) i MVNO, (ii) usług przewoźników stacjonarnych, oraz (iii) inne przychody (głównie infrastruktura i sieci danych).
Pozostałe przychody	Obejmują (i) sprzedaż sprzętu do brokerów i dealerów, (ii) przychody z obrotu energią elektryczną oraz (iii) inne przychody różne, np. z wynajmu nieruchomości, działalności R&D (research and development - badania i rozwój).

W celu zapewnienia porównywalności okresów po zastosowaniu MSSF 15 według zmodyfikowanej metody retrospektywnej, przychody za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2018 roku prezentowane są również jako „dane według MSR 18”, tj. wyliczone zgodnie z MSR 18 oraz pozostałymi standardami i interpretacjami dotyczącymi rozpoznawania przychodów obowiązującymi w 2017 roku. Więcej informacji na temat MSSF 15 i jego zastosowania przez Spółkę w 2018 roku znajduje się w Notach 2.1 oraz 30.9.

(w milionach złotych)

	12 miesięcy do		
	31 grudnia 2018		31 grudnia 2017
	Raportowane według MSSF 15	Dane według MSR 18	Raportowane według MSR 18
Usługi wyłącznie komórkowe	2.727	2.911	3.358
Usługi wyłącznie stacjonarne	2.461	2.483	2.748
Usługi wąskopasmowe	1.084	1.086	1.257
Usługi szerokopasmowe	921	941	1.033
Usługi dla przedsiębiorstw z zakresu infrastruktury sieciowej	456	456	458
Usługi konwergentne (klienci indywidualni)	1.296	1.388	1.068
Sprzedaż sprzętu	1.404	1.301	1.256
Usługi IT i integracyjne	170	170	169
Usługi hurtowe	2.308	2.308	2.140
Hurtowe usługi komórkowe	1.307	1.307	1.147
Hurtowe usługi stacjonarne	716	716	733
Pozostałe	285	285	260
Pozostałe przychody	213	213	223
Przychody razem	10.579	10.774	10.962

Usługi hurtowe oraz pozostałe przychody za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2018 roku zawierają 88 milionów złotych przychodów z tytułu leasingu, które są poza zakresem MSSF 15 „Przychody z umów z klientami”.

Przychody generowane są przede wszystkim na terytorium Polski. Około 4,5% i 3,7% całkowitych przychodów odpowiednio za okresy 12 miesięcy zakończone 31 grudnia 2018 i 2017 roku pochodziło od jednostek niemających siedziby na terytorium Polski. W większości były to przychody z tytułu rozliczeń z innymi operatorami.

5. Koszty i przychody operacyjne

5.1. Koszty zakupów zewnętrznych

(w milionach złotych)

	12 miesięcy do	
	31 grudnia 2018	31 grudnia 2017
Koszty sprzedaży	(2.171)	(2.337)
– wartość sprzedanych telefonów i innych towarów	(1.400)	(1.565)
– koszty prowizji, reklamy, sponsoringu i pozostałe	(771)	(772)
Koszty rozliczeń z innymi operatorami	(1.850)	(1.778)
Koszty sieci oraz usług informatycznych	(645)	(691)
Pozostałe koszty zakupów zewnętrznych	(1.390)	(1.310)
Koszty zakupów zewnętrznych razem	(6.056)	(6.116)

Pozostałe koszty zakupów zewnętrznych zawierają głównie koszty wynajmu, koszty zarządzania i utrzymania nieruchomości, koszty udostępnianej treści, koszty obsługi klientów, koszty personelu tymczasowego, koszty opłat pocztowych oraz koszty magazynowania.

5.2. Koszty świadczeń pracowniczych*(w milionach złotych)*

	12 miesięcy do	
	31 grudnia 2018	31 grudnia 2017
Średnia liczba aktywnych pracowników (w przeliczeniu na pełne etaty)	13.098	14.378
Wynagrodzenia	(1.358)	(1.433)
Składki na ubezpieczenie społeczne i pozostałe obciążenia	(319)	(336)
Długoterminowe świadczenia pracownicze (patrz Nota 14.1)	(14)	6
Skapitalizowane koszty pracownicze	220	208
Pozostałe świadczenia pracownicze	(35)	(64)
Koszty świadczeń pracowniczych razem	(1.506)	(1.619)

5.3. Pozostałe koszty, przychody operacyjne oraz utrata wartości należności i aktywów kontraktowych*(w milionach złotych)*

	12 miesięcy do	
	31 grudnia 2018	31 grudnia 2017
Obciążenia podatkowe inne niż podatek dochodowy	(301)	(304)
Opłata licencyjna za używanie marki Orange (patrz Nota 28.2)	(113)	(121)
Pozostałe koszty i zmiany stanu rezerw, netto	(55)	(44)
Pozostałe koszty operacyjne razem	(469)	(469)
Pozostałe przychody operacyjne razem	265	226
Utrata wartości należności i aktywów kontraktowych razem	(157)	(79)

Pozostałe przychody operacyjne obejmują głównie przychody od jednostek powiązanych wynikające ze wspólnie dzielonych zasobów, przychody z tytułu złomowania aktywów, zwrot kosztów usługi powszechnej oraz przychody z odszkodowań.

Wzrost kosztów z tytułu utraty wartości należności i aktywów kontraktowych w 2018 roku wynika głównie z pogorszenia odzyskiwalności złych długów na skutek sytuacji makroekonomicznej, tj. niższych poziomów cen oferowanych za przeterminowane należności.

5.4. Koszty prac badawczych i rozwojowych

W okresach 12 miesięcy zakończonych 31 grudnia 2018 i 2017 roku koszty prac badawczych i rozwojowych ujęte w rachunku zysków i strat wyniosły odpowiednio 54 miliony złotych i 52 miliony złotych.

6. Zyski ze sprzedaży aktywów

W okresach 12 miesięcy zakończonych 31 grudnia 2018 i 2017 roku zyski ze sprzedaży aktywów wyniosły odpowiednio 190 milionów złotych i 81 milionów złotych i zawierały głównie zyski ze sprzedaży nieruchomości.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku należności ze sprzedaży nieruchomości wynosiły 92 miliony złotych i były prezentowane jako pozostałe aktywa krótkoterminowe w sprawozdaniu z sytuacji finansowej. OPL S.A. otrzymała tę kwotę w styczniu 2019 roku. Na dzień 31 grudnia 2017 roku nie wystąpiły należności ze sprzedaży nieruchomości.

7. Utrata wartości

7.1. Ośrodek wypracowujący środki pieniężne

Z uwagi na rodzaj prowadzonej działalności, zdecydowana większość pojedynczych aktywów Spółki nie wypracowuje wpływów pieniężnych, które byłyby niezależne od wpływów generowanych przez pozostałe aktywa, w związku z tym Spółka identyfikuje wszystkie działalności telekomunikacyjne jako pojedynczy ośrodek wypracowujący środki pieniężne – operatora telekomunikacyjnego.

Na dzień 30 czerwca 2018 roku oraz 31 grudnia 2017 roku Spółka przeprowadziła testy na utratę wartości ośrodka wypracowującego środki pieniężne (włączając wartość firmy). Ponadto, Spółka przeprowadziła analizę przesłanek wskazujących na wystąpienie utraty wartości na dzień 31 grudnia 2018 roku i doszła do wniosku, że ponowne przeprowadzenie testu na utratę wartości nie jest wymagane.

W 2018 i 2017 roku nie rozpoznano odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości.

Główne założenia, przyjęte w celu ustalenia wartości użytkowej operatora telekomunikacyjnego, są następujące:

- wartość rynku, stopa penetracji, udział w rynku i poziom konkurencji, poziom cen i decyzje organów regulacyjnych dotyczące cen, baza klientów, poziom kosztów sprzedaży niezbędny do zastępowania produktów i konkurencji z istniejącymi lub nowymi uczestnikami rynku, wpływ zmian przychodów na koszty bezpośrednie,
- poziom wydatków inwestycyjnych, który może zależeć od konieczności wdrożenia nowych technologii lub decyzji regulacyjnych dotyczących przyznania rezerwacji częstotliwości,
- stopa dyskontowa oparta na średnioważonym koszcie kapitału i odzwierciedlająca bieżącą rynkową ocenę wartości pieniądza w czasie oraz ryzyka związanego z przedmiotem działalności ośrodka wypracowującego środki pieniężne oraz
- krańcowa stopa wzrostu odzwierciedlająca ocenę Zarządu co do ewolucji przepływów pieniężnych po ostatnim roku objętym prognozą przepływów pieniężnych.

Wielkości przyporządkowane każdemu z tych parametrów odzwierciedlają doświadczenia Spółki skorygowane o oczekiwane zmiany w okresie objętym biznes planem, jednakże mogą podlegać wpływom niedających się przewidzieć zmian politycznych, gospodarczych lub prawnych.

Ośrodek wypracowujący środki pieniężne – Operator telekomunikacyjny

	<i>Na dzień 30 czerwca 2018</i>	<i>Na dzień 31 grudnia 2017</i>
Podstawa wartości odzyskiwalnej	Wartość użytkowa	Wartość użytkowa
Źródła danych	Biznes plan 5-letnia prognoza przepływów pieniężnych	Biznes plan 5-letnia prognoza przepływów pieniężnych
Krańcowa stopa wzrostu	1%	1%
Stopa dyskontowa po opodatkowaniu	8,00%	8,25%
Stopa dyskontowa przed opodatkowaniem ⁽¹⁾	9,32%	9,64%

⁽¹⁾ Stopa dyskontowa przed opodatkowaniem wyliczona jest jako stopa dyskontowa po opodatkowaniu skorygowana o wartość i termin przyszłych przepływów pieniężnych z tytułu podatku.

Analiza wrażliwości wartości odzyskiwalnej

Wartość użytkowa operatora telekomunikacyjnego na dzień 30 czerwca 2018 roku przewyższała jego wartość bilansową o 4,5 miliarda złotych. Poniższa zmiana któregokolwiek z kluczowych założeń:

- spadek przepływów pieniężnych po piątym roku o 25% lub
- spadek krańcowej stopy wzrostu o 1,8 p.p. lub
- wzrost stopy dyskontowej po opodatkowaniu o 1,7 p.p.

spowoduje zrównanie wartości użytkowej operatora telekomunikacyjnego z jego wartością bilansową.

7.2. Pozostałe środki trwałe i wartości niematerialne

W okresach 12 miesięcy zakończonych 31 grudnia 2018 i 2017 roku (utworzony)/odwrócony odpis aktualizujący wartość środków trwałych i wartości niematerialnych ujęty w rachunku zysków i strat wyniósł odpowiednio 3 miliony złotych i (6) milionów złotych i wynikał głównie z przeglądu wybranych nieruchomości Spółki.

7.3. Inwestycje w jednostki zależne

W okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2018 roku, Spółka rozpoznała 5 milionów złotych odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości inwestycji w Orange Real Estate Sp. z o.o. W okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2017 roku, Spółka nie rozpoznała odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości inwestycji w jednostki zależne.

8. Wartość firmy

(w milionach złotych)	Na dzień 31 grudnia 2018			Na dzień 31 grudnia 2017		
	Koszt	Odpis aktualizujący	Wartość netto	Koszt	Odpis aktualizujący	Wartość netto
Ośrodek wypracowujący środki pieniężne						
Operator telekomunikacyjny	3.909	(1.895)	2.014	3.909	(1.895)	2.014
Wartość firmy razem	3.909	(1.895)	2.014	3.909	(1.895)	2.014

Wartość firmy wynosząca 3.909 milionów złotych powstała w 2005 roku w wyniku nabycia pozostałych 34% udziałów niedających kontroli w działalności mobilnej kontrolowanej przez OPL S.A. za pośrednictwem spółki zależnej (PTK-Centertel Sp. z o.o.). Przed 2013 rokiem, kiedy nastąpiło połączenie z PTK-Centertel Sp. z o.o., wartość firmy była ujmowana wyłącznie w skonsolidowanych sprawozdaniach finansowych Grupy Orange Polska.

9. Pozostałe wartości niematerialne

(w milionach złotych)	Na dzień 31 grudnia 2018			
	Koszt	Umorzenie	Odpis aktualizujący	Wartość netto
Rezerwacje i inne prawa do częstotliwości	5.760	(2.391)	-	3.369
Oprogramowanie komputerowe	6.084	(4.675)	-	1.409
Pozostałe wartości niematerialne	205	(135)	(11)	59
Pozostałe wartości niematerialne razem	12.049	(7.201)	(11)	4.837

(w milionach złotych)	Na dzień 31 grudnia 2017			
	Koszt	Umorzenie	Odpis aktualizujący	Wartość netto
Rezerwacje i inne prawa do częstotliwości	5.785	(2.085)	-	3.700
Oprogramowanie komputerowe	5.735	(4.273)	-	1.462
Pozostałe wartości niematerialne	211	(137)	(12)	62
Pozostałe wartości niematerialne razem	11.731	(6.495)	(12)	5.224

Dane dotyczące rezerwacji i innych praw do częstotliwości przedstawiają się następująco:

(w milionach złotych)

	Data nabycia	Liczba lat do wygaśnięcia ⁽²⁾	Wartość bilansowa netto	
			Na dzień 31 grudnia 2018	Na dzień 31 grudnia 2017
800 MHz	2016	12,1	2.471	2.676
900 MHz	2014	10,5	252	276
900 MHz ⁽¹⁾	2013	-	-	7
900 MHz ⁽¹⁾	2018	2,0	24	-
1800 MHz ⁽¹⁾	2013	9,0	143	159
1800 MHz	1997	8,6	-	-
2100 MHz	2000	4,0	384	479
2600 MHz	2016	12,1	95	103
Rezerwacje i inne prawa do częstotliwości razem			3.369	3.700

⁽¹⁾ Prawa do częstotliwości na podstawie umów z T-Mobile Polska S.A.

⁽²⁾ Pozostały okres użytkowania w latach na dzień 31 grudnia 2018 roku.

Zmiany wartości bilansowej netto pozostałych wartości niematerialnych w okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2018 roku przedstawiały się następująco:

(w milionach złotych)

	Rezerwacje i inne prawa do częstotliwości	Oprogramowanie komputerowe	Pozostałe wartości niematerialne	Pozostałe wartości niematerialne razem
Saldo początkowe po uwzględnieniu umorzenia i odpisu aktualizującego	3.700	1.462	62	5.224
Nabycie wartości niematerialnych	32	441	14	487
Amortyzacja	(363)	(498)	(13)	(874)
Zmiana odpisu aktualizującego z tytułu utrąty wartości, netto	-	-	1	1
Reklasyfikacje i pozostałe zmiany, netto	-	4	(5)	(1)
Saldo zamknięcia	3.369	1.409	59	4.837

Zmiany wartości bilansowej netto pozostałych wartości niematerialnych w okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2017 roku przedstawiały się następująco:

(w milionach złotych)

	Rezerwacje i inne prawa do częstotliwości	Oprogramowanie komputerowe	Pozostałe wartości niematerialne	Pozostałe wartości niematerialne razem
Saldo początkowe po uwzględnieniu umorzenia i odpisu aktualizującego	4.060	1.597	63	5.720
Nabycie wartości niematerialnych	-	413	15	428
Amortyzacja	(360)	(549)	(14)	(923)
Reklasyfikacje i pozostałe zmiany, netto	-	1	(2)	(1)
Saldo zamknięcia	3.700	1.462	62	5.224

10. Środki trwałe

(w milionach złotych)

	Na dzień 31 grudnia 2018			Wartość netto
	Koszt	Umorzenie	Odpis aktualizujący	
Grunty i budynki	2.847	(1.869)	(27)	951
Sieć	39.100	(30.059)	-	9.041
Terminale	2.066	(1.528)	-	538
Pozostały sprzęt informatyczny	1.314	(1.071)	-	243
Pozostałe	235	(170)	-	65
Środki trwałe razem	45.562	(34.697)	(27)	10.838

(w milionach złotych)

Na dzień 31 grudnia 2017

	Na dzień 31 grudnia 2017			Wartość netto
	Koszt	Umorzenie	Odpis aktualizujący	
Grunty i budynki	2.972	(1.871)	(29)	1.072
Sieć	38.326	(29.460)	-	8.866
Terminale	2.098	(1.623)	-	475
Pozostały sprzęt informatyczny	1.421	(1.151)	-	270
Pozostałe	233	(163)	-	70
Środki trwałe razem	45.050	(34.268)	(29)	10.753

Na dzień 31 grudnia 2018 i 2017 roku, wartość nakładów ujętych w wartości bilansowej środków trwałych w trakcie ich budowy wyniosła odpowiednio 1.298 milionów złotych i 1.051 milionów złotych.

Zmiany wartości bilansowej netto środków trwałych w okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2018 roku przedstawiały się następująco:

(w milionach złotych)

	Pozostały sprzęt informatyczny					Środki trwałe razem
	Grunty i budynki	Sieć	Terminale	Pozostałe	Pozostałe	
Saldo początkowe po uwzględnieniu umorzenia i odpisu aktualizującego	1.072	8.866	475	270	70	10.753
Nabycie środków trwałych	32	1.440	252	66	21	1.811
Sprzedaż i likwidacja	(54)	(2)	-	-	(1)	(57)
Amortyzacja	(100)	(1.266)	(189)	(92)	(25)	(1.672)
Zmiana odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości, netto	2	-	-	-	-	2
Koszty likwidacji, reklasyfikacje i pozostałe zmiany, netto	(1)	3	-	(1)	-	1
Saldo zamknięcia	951	9.041	538	243	65	10.838

Zmiany wartości bilansowej netto środków trwałych w okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2017 roku przedstawiały się następująco:

(w milionach złotych)

	Pozostały sprzęt informatyczny					Środki trwałe razem
	Grunty i budynki	Sieć	Terminale	Pozostałe	Pozostałe	
Saldo początkowe po uwzględnieniu umorzenia i odpisu aktualizującego	1.193	8.714	432	329	86	10.754
Nabycie środków trwałych	24	1.207	222	51	13	1.517
Sprzedaż i likwidacja	(31)	(2)	-	-	-	(33)
Amortyzacja	(111)	(1.234)	(180)	(102)	(27)	(1.654)
Zmiana odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości, netto	(6)	-	-	-	-	(6)
Koszty likwidacji, reklasyfikacje i pozostałe zmiany, netto	3	181	1	(8)	(2)	175
Saldo zamknięcia	1.072	8.866	475	270	70	10.753

Wartość bilansowa środków trwałych używanych na podstawie umów leasingu finansowego na dzień 31 grudnia 2018 i 2017 roku wyniosła odpowiednio 174 miliony złotych i 84 miliony złotych. W ciągu 12 miesięcy zakończonych 31 grudnia 2018 i 2017 roku zwiększenia stanu środków trwałych używanych na podstawie umów leasingu finansowego wyniosły, odpowiednio, 136 milionów złotych i 46 milionów złotych. Środki trwałe stanowiące przedmiot leasingu nie mogą zostać sprzedane, darowane, przewłaszczone ani zastawione i stanowią zabezpieczenie związanych z nimi zobowiązań.

11. Aktywa i zobowiązania dotyczące umów z klientami

11.1. Należności handlowe

(w milionach złotych)

	Na dzień 31 grudnia 2018	Na dzień 31 grudnia 2017
Należności handlowe długoterminowe	522	502
Należności handlowe krótkoterminowe	2.239	2.161
Należności handlowe razem	2.761	2.663

Zdecydowana większość należności handlowych wynika z umów z klientami. Faktury wystawiane są zwykle co miesiąc, opłaty abonamentowe fakturowane są zwykle z góry, a opłaty zależne od wykorzystania usług z dołu. Termin płatności wynosi 14 dni po dniu wystawienia faktury dla większości klientów detalicznych oraz do 30 dni dla większości klientów hurtowych. Należności handlowe długoterminowe dotyczą głównie sprzedaży telefonów komórkowych w miesięcznym systemie ratalnym.

W ocenie OPL S.A., w odniesieniu do należności handlowych, nie występuje koncentracja ryzyka kredytowego z uwagi na dużą i zróżnicowaną bazę klientów indywidualnych i biznesowych. Maksymalną ekspozycję Spółki na ryzyko kredytowe na dzień zakończenia okresu sprawozdawczego odzwierciedla wartość bilansowa tych należności.

Na dzień 1 stycznia 2018 roku Spółka zastosowała MSSF 9 i zmieniła sposób ujmowania ryzyka kredytowego z modelu strat poniesionych na model strat oczekiwanych, w wyniku czego utworzony został odpis z tytułu utraty wartości niewymagalnych należności handlowych. Różnica pomiędzy pierwotną wartością bilansową należności handlowych wycenionych według MSR 39 a nową wartością bilansową wycenioną według MSSF 9 na dzień 1 stycznia 2018 roku wyniosła 14 milionów złotych (patrz Nota 2.2).

Zmiany w odpisach aktualizujących należności handlowe w okresach 12 miesięcy zakończonych 31 grudnia 2018 i 2017 roku zaprezentowano poniżej:

(w milionach złotych)

	12 miesięcy do	
	31 grudnia 2018	31 grudnia 2017
Saldo początkowe	164	146
Wpływ zastosowania MSSF 9 (patrz Nota 2.2)	14	-
Utworzenie odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości, netto	160	76
Wykorzystanie odpisów aktualizujących sprzedane lub spisane należności handlowe	(74)	(58)
Saldo zamknięcia	264	164

Informacje dotyczące ekspozycji Spółki na ryzyko kredytowe należności handlowych na dzień 31 grudnia 2018 roku przedstawiają się następująco:

(w milionach złotych)

	Nieprze- minowane	Przeterminowane			Razem
		< 180 dni	180-360 dni	>360 dni	
Stopa oczekiwanych strat kredytowych	4,6%	13,3%	63,0%	84,1%	
Należności handlowe razem, brutto	2.567	324	46	88	3.025
Zakumulowany odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	(118)	(43)	(29)	(74)	(264)
Należności handlowe razem, netto	2.449	281	17	14	2.761

Analiza wiekowania należności handlowych na dzień 31 grudnia 2017 roku była następująca:

(w milionach złotych)

	Nieprze- terminowane	Prze terminowane			Razem
		< 180 dni	180-360 dni	>360 dni	
Należności handlowe razem, brutto	2.395	319	33	80	2.827
Zakumulowany odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	(59)	(25)	(16)	(64)	(164)
Należności handlowe razem, netto	2.336	294	17	16	2.663

11.2. Aktywa kontraktowe

Aktywa kontraktowe zostały ujęte przez Spółkę na dzień 1 stycznia 2018 roku w wyniku zastosowania MSSF 15 według zmodyfikowanej metody retrospektywnej (patrz Nota 2.1). Aktywa kontraktowe odzwierciedlają głównie wynagrodzenie przypisane do subsydiowanych telefonów komórkowych sprzedawanych w ofertach pakietowych. Więcej informacji na temat rozpoznawania osobnych komponentów w ofertach pakietowych znajduje się w Nocie 30.9.

(w milionach złotych)

	Na dzień	Na dzień
	31 grudnia 2018	31 grudnia 2017
Aktywa kontraktowe długoterminowe	27	-
Aktywa kontraktowe krótkoterminowe	138	-
Aktywa kontraktowe razem	165	-

W ocenie OPL S.A., w odniesieniu do aktywów kontraktowych, nie występuje koncentracja ryzyka kredytowego z uwagi na dużą i zróżnicowaną bazę klientów indywidualnych i biznesowych. Maksymalną ekspozycję Spółki na ryzyko kredytowe na dzień zakończenia okresu sprawozdawczego odzwierciedla wartość bilansowa tych aktywów.

Zmiany stanu aktywów kontraktowych w okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2018 roku przedstawiały się następująco:

(w milionach złotych)

	12 miesięcy do 31 grudnia 2018
Saldo początkowe	-
Wpływ zastosowania MSSF15 (patrz Nota 2.1)	325
Zwiększenia	144
Zafakturowane kwoty przeniesione do należności handlowych	(310)
Zmiana odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości, netto	6
Saldo zamknięcia	165

Spadek salda aktywów kontraktowych w okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2018 roku jest wynikiem niższych subsydiów przyznawanych na telefony komórkowe sprzedawane w ofertach pakietowych, w porównaniu z latami ubiegłymi.

Stopa oczekiwanych strat kredytowych dla aktywów kontraktowych na dzień 31 grudnia 2018 roku wyniosła 2,8%.

11.3. Koszty kontraktowe

Koszty kontraktowe zostały ujęte przez Spółkę jako aktywa na dzień 1 stycznia 2018 roku w wyniku zastosowania MSSF 15 według zmodyfikowanej metody retrospektywnej (patrz Nota 2.1). Koszty kontraktowe odzwierciedlają koszty pozyskania i utrzymania abonentów (np. prowizje płatne agentom za pozyskanie lub utrzymanie umowy), które są ujmowane w rachunku zysków i strat przez założony wymagalny okres umowy (patrz Nota 30.10).

(w milionach złotych)

	<i>Na dzień 31 grudnia 2018</i>	<i>Na dzień 31 grudnia 2017</i>
Koszty pozyskania i utrzymania klientów długoterminowe	54	-
Koszty pozyskania i utrzymania klientów krótkoterminowe	311	-
Koszty kontraktowe razem	365	-

Zmiany stanu kosztów kontraktowych w okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2018 roku przedstawiały się następująco:

(w milionach złotych)

	<i>12 miesięcy do 31 grudnia 2018</i>
Saldo początkowe	-
Wpływ zastosowania MSSF15 (patrz Nota 2.1)	437
Koszty kontraktowe rozpoznane jako aktywa	481
Koszty kontraktowe ujęte w rachunku zysków i strat	(547)
Zmiana odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości, netto	(6)
Saldo zamknięcia	365

11.4. Zobowiązania kontraktowe

Zobowiązania kontraktowe prezentowane są od 1 stycznia 2018 roku w wyniku zastosowania MSSF 15 według zmodyfikowanej metody retrospektywnej (patrz Nota 2.1). Zobowiązania kontraktowe odzwierciedlają zobowiązania Spółki do świadczenia usługi lub dostarczenia sprzętu klientowi, za które Spółka otrzymała już wynagrodzenie lub jest ono należne. Zawierają one salda prezentowane poprzednio jako przychody przyszłych okresów (patrz Nota 13.3).

(w milionach złotych)

	<i>Na dzień 31 grudnia 2018</i>	<i>Na dzień 31 grudnia 2017</i>
Oплата wstępna za hurtowy dostęp do sieci światłowodowej	275	-
Abonament (w tym niewykorzystane środki post-paid)	181	-
Niewykorzystane środki pre-paid	175	-
Oplaty za przyłączenie do sieci	48	-
Pozostałe	81	-
Zobowiązania kontraktowe razem	760	-
W tym krótkoterminowe	443	-
W tym długoterminowe	317	-

Okolo 470 milionów złotych salda zobowiązań kontraktowych na dzień 1 stycznia 2018 roku zostało rozpoznane jako przychody w okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2018 roku.

W dniu 23 lipca 2018 roku Spółka zawarła z T-Mobile Polska długoterminową umowę na dostęp do sieci światłowodowej Orange Polska w formie Bitstream Access („BSA”). Orange Polska zapewni hurtowy dostęp do swojej sieci, aby świadczyć usługi BSA na własnej infrastrukturze światłowodowej dla klientów T-Mobile w domach wielorodzinnych na obszarach zderegulowanych. Oplaty z tytułu umowy zawierają 275 milionów złotych opłaty wstępnej i miesięczne opłaty za każdego klienta. Sprawozdanie z przepływów pieniężnych z działalności operacyjnej za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2018 roku obejmuje otrzymaną opłatę wstępną w wysokości 275 milionów złotych oraz zwrot kosztów związanych z integracją systemów informatycznych, które są prezentowane jako zobowiązania kontraktowe w sprawozdaniu z sytuacji finansowej.

11.5. Zobowiązania do wykonania świadczenia

Na dzień 31 grudnia 2018 roku, cena transakcyjna przypisana do niespełnionych zobowiązań do wykonania świadczenia wynikających z umów z klientami wyniosła 3.765 milionów złotych. Poniższa tabela przedstawia przedziały czasowe, w których Spółka oczekuje, że spełni te zobowiązania do wykonania świadczenia i rozpozna

przychody. Więcej informacji na temat charakteru typowych umów z klientami oraz związanych z nimi zobowiązań do wykonania świadczeń znajduje się w Nocie 30.9.

(w milionach złotych)

	<i>Na dzień 31 grudnia 2018</i>
Do 1 roku	2.352
Od 1 roku do 2 lat	619
Od 2 lat do 3 lat	213
Od 3 lat do 4 lat	118
Od 4 lat do 5 lat	99
Powyżej 5 lat	364
Niespełnione zobowiązania do wykonania świadczenia razem	3.765

12. Rezerwy

Zmiany stanu rezerw w okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2018 roku przedstawiały się następująco:

(w milionach złotych)

	<i>Rezerwy na roszczenia i sprawy sądowe, ryzyka i pozostałe koszty</i>	<i>Rezerwy na koszty rozwiązania stosunku pracy</i>	<i>Rezerwy na koszty likwidacji środków trwałych</i>	<i>Rezerwy razem</i>
Na dzień 1 stycznia 2018	736	201	449	1.386
Zwiększenie	25	-	13	38
Wykorzystanie	(670)	(101)	(9)	(780)
Rozwiązanie	(8)	(7)	(12)	(27)
Różnice kursowe	12	-	-	12
Efekt zastosowania dyskonta	13	3	15	31
Na dzień 31 grudnia 2018	108	96	456	660
W tym krótkoterminowe	106	96	8	210
W tym długoterminowe	2	-	448	450

Zmiany stanu rezerw w okresie 12 miesięcy zakończonym 31 grudnia 2017 roku przedstawiały się następująco:

(w milionach złotych)

	<i>Rezerwy na roszczenia i sprawy sądowe, ryzyka i pozostałe koszty</i>	<i>Rezerwy na koszty rozwiązania stosunku pracy</i>	<i>Rezerwy na koszty likwidacji środków trwałych</i>	<i>Rezerwy razem</i>
Na dzień 1 stycznia 2017	771	62	275	1.108
Zwiększenie	38	209	183	430
Wykorzystanie	(10)	(70)	(8)	(88)
Rozwiązanie	(41)	(1)	(10)	(52)
Różnice kursowe	(32)	-	-	(32)
Efekt zastosowania dyskonta	10	1	9	20
Na dzień 31 grudnia 2017	736	201	449	1.386
W tym krótkoterminowe	733	110	8	851
W tym długoterminowe	3	91	441	535

Rezerwy na roszczenia i sprawy sądowe, ryzyka i inne koszty

Rezerwy te dotyczą głównie roszczeń i spraw sądowych, opisanych w Nocie 27. Rezerwy na poszczególne sprawy nie są, co do zasady, ujawniane, gdyż zdaniem Zarządu mogłoby to wpłynąć na rozstrzygnięcie toczących się spraw. Stopa dyskontowa wykorzystana do wyliczenia bieżącej wartości rezerwy na karę Komisji Europejskiej (patrz Nota 27.b) wynosiła 2,75%.

Rezerwy na koszty rozwiązania stosunku pracy

Rezerwy na koszty rozwiązania stosunku pracy na dzień 31 grudnia 2018 i 2017 roku obejmowały szacowane kwoty odpraw dla pracowników, z którymi zostaną rozwiązane umowy o pracę w OPL S.A. w ramach Umowy Społecznej na lata 2018-2019.

W dniu 5 grudnia 2017 roku OPL S.A. zawarła ze Związkami Zawodowymi Umowę Społeczną, na mocy której do 2.680 pracowników może skorzystać z pakietu odejść dobrowolnych w latach 2018-2019. Wartość pakietu zależy od indywidualnego wynagrodzenia, stażu pracy, wieku oraz roku odejścia. Podstawą do kalkulacji rezerwy na koszty rozwiązania stosunku pracy jest szacunkowa liczba, wynagrodzenie oraz staż pracy pracowników, którzy zgodzą się na dobrowolne odejście do końca 2019 roku. Pozostałe zobowiązania podjęte przez OPL S.A. w ramach Umowy Społecznej zostały opisane w Nocie 14.

Stopa dyskontowa wykorzystana do wyliczenia bieżącej wartości rezerw na koszty rozwiązania stosunku pracy wynosiła 1,60% na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz 1,77% na dzień 31 grudnia 2017 roku.

Rezerwy na koszty likwidacji środków trwałych

Rezerwy na koszty likwidacji środków trwałych dotyczą demontażu lub usunięcia środków trwałych (głównie słupów telekomunikacyjnych oraz elementów mobilnej sieci dostępowej) oraz przeprowadzenia renowacji miejsca, w którym się znajdowały. Zgodnie z polskimi regulacjami dotyczącymi ochrony środowiska, środki trwałe, które mogą zawierać niebezpieczne materiały, powinny zostać zdemontowane i zutylizowane na koniec okresu ich użytkowania przez uprawnione do tego jednostki.

Wartość rezerw na koszty likwidacji środków trwałych bazuje na szacowanej liczbie środków, które powinny podlegać utylizacji/miejsc do renowacji, okresie pozostającym do momentu ich likwidacji/renowacji, bieżącym koszcie utylizacji/renowacji oraz inflacji. Stopa dyskontowa wykorzystana do wyliczenia bieżącej wartości rezerw na koszty likwidacji środków trwałych wynosiła 3,28% na dzień 31 grudnia 2018 roku oraz 3,54% na dzień 31 grudnia 2017 roku.

13. Zobowiązania handlowe, pozostałe zobowiązania i przychody przyszłych okresów**13.1. Zobowiązania handlowe**

(w milionach złotych)

	<i>Na dzień 31 grudnia 2018</i>	<i>Na dzień 31 grudnia 2017</i>
Zobowiązania handlowe	1.380	1.435
Zobowiązania z tytułu zakupu środków trwałych i wartości niematerialnych	795	727
Zobowiązania z tytułu rezerwacji i innych praw do częstotliwości	624	694
Zobowiązania handlowe razem	2.799	2.856
W tym krótkoterminowe	2.326	2.306
W tym długoterminowe ⁽¹⁾	473	550

⁽¹⁾ Dotyczy wyłącznie zobowiązań z tytułu rezerwacji i innych praw do częstotliwości.

Na dzień 31 grudnia 2018 i 2017 roku, wartość zobowiązań handlowych objętych faktoringiem odwrotnym wyniosła odpowiednio 220 milionów złotych i 211 milionów złotych. Zobowiązania te prezentowane są razem z pozostałymi zobowiązaniami handlowymi, ponieważ analiza przeprowadzona przez Spółkę wykazała, że utrzymały one handlowy charakter.

13.2. Pozostałe zobowiązania*(w milionach złotych)*

	<i>Na dzień 31 grudnia 2018</i>	<i>Na dzień 31 grudnia 2017</i>
Otrzymane dotacje inwestycyjne	204	301
Zobowiązanie z tytułu podatku VAT	85	80
Zobowiązania z tytułu pozostałych podatków	21	21
Pozostałe	68	61
Pozostałe zobowiązania razem	378	463
W tym krótkoterminowe	367	463
W tym długoterminowe	11	-

Program Operacyjny „Polska Cyfrowa”

Spółka zawarła umowy z Centrum Projektów „Polska Cyfrowa” na współfinansowanie projektów inwestycyjnych w ramach Programu Operacyjnego „Polska Cyfrowa” („Program”). Celem programu jest wzmocnienie cyfrowych podstaw rozwoju kraju poprzez szeroki dostęp do szybkiego Internetu, efektywne i przyjazne użytkownikom e-usługi publiczne oraz stale rosnący poziom kompetencji cyfrowych społeczeństwa. W wyniku rozstrzygnięcia drugiego konkursu w Programie, Spółka pozyskała 0,7 miliarda złotych z funduszu Programu na rozwój szerokopasmowej sieci telekomunikacyjnej.

W okresach 12 miesięcy zakończonych 31 grudnia 2018 i 2017 roku Orange Polska otrzymała odpowiednio 5 milionów złotych i 297 milionów złotych zaliczek na dotacje inwestycyjne w ramach Programu. Otrzymane zaliczki prezentowane są jako środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych oraz pozostałe zobowiązania w sprawozdaniu z sytuacji finansowej. W okresach 12 miesięcy zakończonych 31 grudnia 2018 i 2017 roku odpowiednio 108 milionów złotych i 4 miliony złotych dotacji zostały wykorzystane i odliczone od kosztów związanych z nimi aktywów, z czego odpowiednio 64 miliony złotych i 1 milion złotych zapłacono dostawcom środków trwałych. Dotacje inwestycyjne prezentowane są oddzielnie w ramach działalności inwestycyjnej w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych.

Dotacje mogą nie zostać wypłacone przez instytucję finansującą lub raz uzyskane mogą podlegać zwrotowi w pewnych okolicznościach wynikających z niespełnienia warunków finansowania. Spółka ocenia, że istnieje wystarczająca pewność, że dotacje zostaną otrzymane i nie będą podlegały zwrotowi.

13.3. Przychody przyszłych okresów

W wyniku zastosowania MSSF 15 według zmodyfikowanej metody retrospektywnej (patrz Nota 2.1) salda prezentowane na dzień 31 grudnia 2017 roku jako przychody przyszłych okresów są obecnie włączone do zobowiązań kontraktowych (patrz Nota 11.4).

(w milionach złotych)

	<i>Na dzień 31 grudnia 2018</i>	<i>Na dzień 31 grudnia 2017</i>
Abonament (w tym niewykorzystane środki post-paid)	-	190
Niewykorzystane środki pre-paid	-	203
Opłaty za przyłączenie do sieci	-	62
Pozostałe	-	85
Przychody przyszłych okresów razem	-	540
W tym krótkoterminowe	-	472
W tym długoterminowe	-	68

14. Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych

(w milionach złotych)

	Na dzień 31 grudnia 2018	Na dzień 31 grudnia 2017
Nagrody jubileuszowe	93	92
Odprawy emerytalno-rentowe	47	42
Wynagrodzenia i pozostałe zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	183	213
Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych razem	323	347
W tym krótkoterminowe	190	210
W tym długoterminowe	133	137

W dniu 5 grudnia 2017 roku OPL S.A. zawarła ze Związkami Zawodowymi Umowę Społeczną na lata 2018-2019 (patrz Nota 12), na mocy której Spółka, w ramach wynegocjowanego programu optymalizacji zatrudnienia, zobowiązała się do dodatkowych wpłat w łącznej wysokości 21 milionów złotych na pracownicze programy socjalne prowadzone przez Spółkę. W związku z tym, kwota ta została ujęta jako pozostałe zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych na dzień 31 grudnia 2017 roku oraz koszt świadczeń pracowniczych za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2017 roku. Na dzień 31 grudnia 2018 roku, zobowiązania te wyniosły 18 milionów złotych.

14.1. Nagrody jubileuszowe i odprawy emerytalno-rentowe

Niektórzy pracownicy Spółki mają prawo do długoterminowych świadczeń pracowniczych zgodnie z zasadami wynagradzania Spółki (patrz Nota 30.21). Świadczenia te nie są wypłacane z określonego funduszu. Zmiany bieżącej i bilansowej wartości zobowiązań z tytułu długoterminowych świadczeń pracowniczych za okresy 12 miesięcy zakończone 31 grudnia 2018 i 2017 roku przedstawiają się następująco:

(w milionach złotych)

	12 miesięcy do 31 grudnia 2018		
	Nagrody jubileuszowe	Odprawy emerytalno- rentowe	Razem
Wartość bieżąca/bilansowa zobowiązania na początek okresu	92	42	134
Koszty bieżącego zatrudnienia ⁽¹⁾	8	2	10
Koszty dyskonta ⁽²⁾	3	1	4
Wypłaty świadczeń	(14)	(3)	(17)
Straty aktuarialne za okres	4 ⁽¹⁾	5 ⁽³⁾	9
Wartość bieżąca/bilansowa zobowiązania na koniec okresu	93	47	140
Średnioważona zapadalność (w latach)	7	13	9

⁽¹⁾ Ujęte w kosztach świadczeń pracowniczych w rachunku zysków i strat.⁽²⁾ Ujęte w kosztach dyskonta w rachunku zysków i strat.⁽³⁾ Ujęte w stratach aktuarialnych dotyczących świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia w sprawozdaniu z całkowitych dochodów.

(w milionach złotych)

	12 miesięcy do 31 grudnia 2017		
	Nagrody jubileuszowe	Odprawy emerytalno- rentowe	Razem
Wartość bieżąca/bilansowa zobowiązania na początek okresu	102	49	151
Koszty bieżącego zatrudnienia ⁽¹⁾	6	3	9
Koszty przeszłego zatrudnienia ^{(1) (2)}	(13)	(12)	(25)
Koszty dyskonta ⁽³⁾	3	2	5
Wypłaty świadczeń	(16)	(3)	(19)
Straty aktuarialne za okres	10 ⁽¹⁾	3 ⁽⁴⁾	13
Wartość bieżąca/bilansowa zobowiązania na koniec okresu	92	42	134
Średnioważona zapadalność (w latach)	6	13	8

⁽¹⁾ Ujęte w kosztach świadczeń pracowniczych w rachunku zysków i strat.⁽²⁾ Ograniczenia świadczeń wynikające z Umowy Społecznej zawartej 5 grudnia 2017 roku (patrz Nota 12).⁽³⁾ Ujęte w kosztach dyskonta w rachunku zysków i strat.⁽⁴⁾ Ujęte w stratach aktuarialnych dotyczących świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia w sprawozdaniu z całkowitych dochodów.

Wycena zobowiązań na dzień 31 grudnia 2018 i 2017 roku została przeprowadzona przy użyciu następujących założeń:

	<i>Na dzień 31 grudnia 2018</i>	<i>Na dzień 31 grudnia 2017</i>
Stopa dyskontowa	2,9%	3,1%
Stopa wzrostu wynagrodzeń	2,5%	2,5%

Zmiana stopy dyskontowej o 0,5 p.p. spowodowałaby wzrost o 6 lub spadek o 6 milionów złotych bieżącej/bilansowej wartości zobowiązań z tytułu długoterminowych świadczeń pracowniczych na dzień 31 grudnia 2018 roku.

14.2. Program płatności opartych na akcjach rozliczany w formie środków pieniężnych

W dniu 4 września 2017 roku, Rada Nadzorcza OPL S.A. przyjęła program motywacyjny („program”) dla kluczowej kadry kierowniczej Grupy Orange Polska („uczestnicy”), oparty na instrumentach pochodnych („akcje fantomowe”), których instrumentem bazowym są akcje Orange Polska S.A. notowane na Gieldzie Papierów Wartościowych w Warszawie.

Celem programu jest stworzenie dodatkowych czynników, które zmotywują osoby na stanowiskach kierowniczych wyższego szczebla do osiągnięcia średnioterminowych celów komercyjnych i finansowych wynikających ze strategii Orange Polska oraz które doprowadzą do wzrostu wartości akcji Spółki.

Warunki programu są następujące:

- a. Udział w programie jest dobrowolny.
- b. Uczestnicy na początku programu mogą nabyć łącznie do 2.315.000 akcji fantomowych z puli podstawowej po cenie 1 złoty za każdą akcję.
- c. W przypadku spełnienia określonych warunków dotyczących średniego kursu akcji Orange Polska oraz rankingu NPS (*Net Promoter Score*), uczestnicy nabędą w czwartym kwartale 2020 roku dodatkowe pakiety do 1.438.500 oraz 616.500 akcji fantomowych odpowiednio, po cenie 1 złoty za każdą akcję.
- d. Akcje fantomowe zostaną wykupione od uczestników przez Spółkę po średnim kursie akcji Orange Polska w pierwszym kwartale 2021 roku, jednak wyłącznie pod warunkiem, że będzie on nie niższy od średniego kursu zamknięcia akcji Orange Polska w trzecim kwartale 2017 roku. W przeciwnym wypadku akcje fantomowe nie zostaną wykupione, co będzie oznaczać utratę środków zainwestowanych przez uczestników.

Poniższe tabele przedstawiają liczbę oraz średnią wartość godziwą akcji fantomowych oraz opcji na akcje fantomowe przyznane przez OPL S.A.:

<i>(liczba)</i>	<i>Opcje na dodatkowe akcje fantomowe</i>		
	<i>Akcje fantomowe - pula podstawowa</i>	<i>Warunek NPS</i>	<i>Warunek kursu akcji</i>
Stan na dzień 1 stycznia 2018	2.000.000	549.000	1.281.000
Przyznane w ciągu roku	15.000	4.500	10.500
Utracone w ciągu roku	(35.000)	(40.500)	(94.500)
Stan na dzień 31 grudnia 2018	1.980.000	513.000	1.197.000
Średnia wartość godziwa jednostki (w złotych) na dzień 31 grudnia 2018	2,01	2,01	0,36

<i>(liczba)</i>	<i>Opcje na dodatkowe akcje fantomowe</i>		
	<i>Akcje fantomowe - pula podstawowa</i>	<i>Warunek NPS</i>	<i>Warunek kursu akcji</i>
Stan na dzień 1 stycznia 2017	-	-	-
Przyznane w ciągu roku	2.000.000	558.000	1.302.000
Utracone w ciągu roku	-	(9.000)	(21.000)
Stan na dzień 31 grudnia 2017	2.000.000	549.000	1.281.000
Średnia wartość godziwa jednostki (w złotych) na dzień 31 grudnia 2017	1,33	1,33	0,79

Poniższe tabele przedstawia główne założenia przyjęte do kalkulacji wartości godziwej akcji fantomowych oraz opcji na akcje fantomowe przyznane przez OPL S.A. na dzień 31 grudnia 2018 oraz 2017 roku:

Na dzień 31 grudnia 2018

	<i>Opcje na dodatkowe akcje fantomowe</i>		
	<i>Akcje fantomowe - pula podstawowa</i>	<i>Warunek NPS</i>	<i>Warunek kursu akcji</i>
Cena wykonania (w złotych)	1,00	1,00	1,00
Bariera (w złotych)	5,46	5,46	7,50 – 13,00
Oczekiwana zmienność	30%	30%	30%
Stopa procentowa wolna od ryzyka	1,81%	1,81%	1,81%
Stopa dywidendy ⁽¹⁾	0,93%	0,93%	0,93%
	1 kwartał	4 kwartał	4 kwartał
Termin wygaśnięcia	2021 roku	2020 roku	2020 roku
Przyjęty model	Black-Scholes	Black-Scholes	Black-Scholes
	30 września	1 października	1 października
Data zakończenia okresu nabywania uprawnień	2019 roku	2020 roku	2020 roku

⁽¹⁾ Stopa dywidendy zakłada wypłatę dywidendy w wysokości 0,10 złotego na akcję w 2020 roku, co odpowiada średniej z oczekiwań rynkowych i nie oznacza prognozy ani zobowiązania Spółki w zakresie wypłat dywidendy w przyszłości.

Na dzień 31 grudnia 2017

	<i>Opcje na dodatkowe akcje fantomowe</i>		
	<i>Akcje fantomowe - pula podstawowa</i>	<i>Warunek NPS</i>	<i>Warunek kursu akcji</i>
Cena wykonania (w złotych)	1,00	1,00	1,00
Bariera (w złotych)	5,46	5,46	7,50 – 13,00
Oczekiwana zmienność	30%	30%	30%
Stopa procentowa wolna od ryzyka	2,25%	2,25%	2,25%
Stopa dywidendy ⁽¹⁾	1,44%	1,44%	1,44%
	1 kwartał	4 kwartał	4 kwartał
Termin wygaśnięcia	2021 roku	2020 roku	2020 roku
Przyjęty model	Black-Scholes	Black-Scholes	Black-Scholes
Okres nabywania uprawnień	2 lata	3 lata	3 lata

⁽¹⁾ Stopa dywidendy zakłada wypłatę dywidendy w wysokości 0,25 złotego na akcję w 2020 roku, co odpowiada średniej z oczekiwań rynkowych i nie oznacza prognozy ani zobowiązania Spółki w zakresie wypłat dywidendy w przyszłości.

W okresach 12 miesięcy zakończonych 31 grudnia 2018 i 2017 roku wartość godziwa otrzymanych usług rozpoznanych w kosztach świadczeń pracowniczych wyniosła odpowiednio 2,5 miliona złotych i 0,5 miliona złotych. Wartość bilansowa zobowiązań rozpoznanych jako zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych na dzień 31 grudnia 2018 i 2017 roku wyniosła odpowiednio 3 miliony złotych i 0,5 miliona złotych.

15. Przychody i koszty finansowe

(w milionach złotych)

12 miesięcy do 31 grudnia 2018

	Aktywa finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu			Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowa- wanego kosztu	Instrumenty pochodne			Razem
	Inwestycje w jednostki zależne	Należności handlowe	Inne		Zabezpie- czające	Przezna- czone do obrotu ⁽¹⁾	Pozycje nie- finansowe ⁽²⁾	
Przychody z dywidend	23	-	-	-	-	-	-	23
Przychody odsetkowe	-	36	3	-	-	-	-	39
Koszty odsetkowe i pozostałe koszty finansowe, w tym:	-	-	-	(232)	(16)	(14)	-	(262)
– koszty odsetkowe	-	-	-	(145) ⁽³⁾	(116)	(15)	-	(276)
– zyski/(straty) z tytułu różnic kursowych	-	-	-	(87)	86	1	-	-
– nieefektywność na instrumentach pochodnych zabezpieczających ryzyko stopy procentowej ⁽⁴⁾	-	-	-	-	14	-	-	14
Koszty dyskonta	-	-	-	(50)	-	2	(34)	(82)
– w tym zyski/(straty) z tytułu różnic kursowych	-	-	-	(9)	-	2	(2)	(9)
Całkowite koszty finansowe netto	23	36	3	(282)	(16)	(12)	(34)	(282)
Przychody odsetkowe	-	9 ⁽⁵⁾	-	-	-	-	-	9
Odpisy aktualizujące	(5)	(160)	3	-	-	-	-	(162)
Zyski/(straty) z tytułu różnic kursowych	-	3	-	(10)	-	23	(12)	4
Pozycje ujęte w zyskach z działalności operacyjnej	(5)	(148)	3	(10)	-	23	(12)	(149)

⁽¹⁾ Instrumenty pochodne stanowiące ekonomiczne zabezpieczenie transakcji handlowych lub finansowych.⁽²⁾ Zawiera głównie rezerwy i świadczenia pracownicze.⁽³⁾ Zawiera głównie koszty odsetkowe od pożyczek od jednostki powiązanej.⁽⁴⁾ Nieefektywność zabezpieczenia wynika głównie z ustanowienia powiązania zabezpieczającego z instrumentami pochodnymi z wartością początkową.⁽⁵⁾ Odsetki za zwłokę w zapłacie należności handlowych.

(w milionach złotych)

12 miesięcy do 31 grudnia 2017

	Aktywa finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu			Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzo- wanego kosztu	Instrumenty pochodne			Razem
	Inwestycje w jednostki zależne	Należności handlowe	Inne		Zabezpie- czające	Przezna- czone do obrotu ⁽¹⁾	Pozycje nie- finansowe ⁽²⁾	
Przychody z dywidend	17	-	-	-	-	-	-	17
Przychody odsetkowe	-	28	4	-	-	-	-	32
Koszty odsetkowe i pozostałe koszty finansowe, w tym:	-	-	(1)	35	(284)	(29)	-	(279)
– koszty odsetkowe	-	-	-	(138) ⁽³⁾	(120)	(24)	-	(282)
– zyski/(straty) z tytułu różnic kursowych	-	-	(1)	173	(169)	(5)	-	(2)
– nieefektywność na instrumentach pochodnych zabezpieczających ryzyko stopy procentowej ⁽⁴⁾	-	-	-	-	5	-	-	5
Koszty dyskonta	-	-	-	(27)	-	(5)	(25)	(57)
– w tym zyski/(straty) z tytułu różnic kursowych	-	-	-	20	-	(5)	5	20
Całkowite koszty finansowe netto	17	28	3	8	(284)	(34)	(25)	(287)
Przychody/(koszty) odsetkowe	-	9 ⁽⁵⁾	-	(1)	-	-	-	8
Odpisy aktualizujące	-	(76)	(3)	-	-	-	-	(79)
Zyski/(straty) z tytułu różnic kursowych	-	(5)	-	23	-	(57)	32	(7)
Pozycje ujęte w zyskach z działalności operacyjnej	-	(72)	(3)	22	-	(57)	32	(78)

⁽¹⁾ Instrumenty pochodne stanowiące ekonomiczne zabezpieczenie transakcji handlowych lub finansowych.⁽²⁾ Zawiera głównie rezerwy i świadczenia pracownicze.⁽³⁾ Zawiera głównie koszty odsetkowe od pożyczek od jednostki powiązanej.⁽⁴⁾ Nieefektywność zabezpieczenia wynika głównie z ustanowienia powiązania zabezpieczającego z instrumentami pochodnymi z wartością początkową.⁽⁵⁾ Odsetki za zwłokę w zapłacie należności handlowych.

16. Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu, z wyłączeniem zobowiązań handlowych

16.1. Zobowiązania finansowe do jednostek powiązanych

(w milionach w danej walucie)

Kredytodawca	Termin spłaty	Kwota pozostała do spłaty na dzień ⁽¹⁾			
		31 grudnia 2018		31 grudnia 2017	
		Waluta	PLN	Waluta	PLN
O oprocentowaniu zmiennym					
Atlas Services Belgium S.A. (EUR)	20 maja 2019	480	2.065	480	2.000
Atlas Services Belgium S.A. (EUR)	20 maja 2021	190	817	190	792
Atlas Services Belgium S.A. (PLN) ⁽²⁾	30 marca 2018	-	-	1.480	1.480
Atlas Services Belgium S.A. (PLN)	20 czerwca 2021	2.698	2.698	2.697	2.697
Atlas Services Belgium S.A. (PLN) ⁽²⁾	25 marca 2022	997	997	-	-
O oprocentowaniu stałym					
Atlas Services Belgium S.A. (PLN)	27 marca 2023	755	755	-	-
Integrated Solutions Sp. z o.o. (EUR)	7 czerwca 2021	1	4	-	-
Pożyczki od jednostek powiązanych			7.336	6.969	
Obligacje krótkoterminowe (PLN) ⁽³⁾	2019	111	111	75	75
Zobowiązania finansowe do jednostek powiązanych razem			7.447	7.044	
W tym krótkoterminowe			2.187	1.559	
W tym długoterminowe			5.260	5.485	

⁽¹⁾ Dane zawierają naliczone odsetki oraz prowizje aranżacyjne.

⁽²⁾ Odnawialne linie kredytowe.

⁽³⁾ Krótkoterminowe obligacje wyemitowane do spółek zależnych w ramach Programu Emisji Obligacji Orange Polska S.A. z dnia 15 lipca 2002 roku.

W dniu 14 lutego 2018 roku Spółka oraz Atlas Services Belgium S.A., spółka zależna od Orange S.A., zawarły umowę o pożyczkę w wysokości 750 milionów złotych z terminem spłaty przypadającym w marcu 2023 roku oraz umowę o odnawialną linię kredytową w wysokości 1.500 milionów złotych z terminem spłaty przypadającym w marcu 2022 roku. Celem nowych umów finansowania było bezgotówkowe refinansowanie odnawialnej linii kredytowej (przyznanej przez Atlas Services Belgium S.A.), która wygasła w dniu 30 marca 2018 roku.

Średnioważone efektywne oprocentowanie pożyczek od jednostki powiązanej, bez uwzględnienia oraz z uwzględnieniem wpływu instrumentów swap, wynosiło odpowiednio 1,94% i 3,46% na dzień 31 grudnia 2018 roku (1,87% i 3,40% na dzień 31 grudnia 2017 roku).

Średnioważone efektywne oprocentowanie obligacji wyemitowanych przez Spółkę na dzień 31 grudnia 2018 i 2017 roku wynosiło odpowiednio 1,39% i 1,40%.

16.2. Pozostałe zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu

(w milionach złotych)

	Na dzień	Na dzień
	31 grudnia 2018	31 grudnia 2017
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	177	81
Kredyt bankowy i pozostałe	18	24
Pozostałe zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu razem	195	105
W tym krótkoterminowe	74	39
W tym długoterminowe	121	66

17. Zobowiązania wynikające z działalności finansowej

Zobowiązania wynikające z działalności finansowej to zobowiązania, w przypadku których przepływy pieniężne zostały zaklasyfikowane, lub przyszłe przepływy pieniężne zostaną zaklasyfikowane, w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych jako przepływy pieniężne z działalności finansowej.

Poniższe tabele przedstawiają uzgodnienie zobowiązań Spółki wynikających z działalności finansowej oraz instrumentów pochodnych (zobowiązań pomniejszonych o aktywa) zabezpieczających te zobowiązania:

<i>(w milionach złotych)</i>	<i>Zobowiązania finansowe do jednostek powiązanych</i>	<i>Pozostałe zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu</i>	<i>Instrumenty pochodne zabezpieczające zobowiązania z tytułu działalności finansowej⁽¹⁾</i>	<i>Zobowiązania z tytułu działalności finansowej razem</i>
<i>Nota</i>	16.1	16.2	20	
Kwota pozostała do spłaty na dzień 1 stycznia 2018	7.044	105	26	7.175
Przepływy pieniężne netto:	177	(53)	(108)	16
– z działalności finansowej	309	(49)	-	260
– z działalności operacyjnej ⁽²⁾	(132)	(4)	(108)	(244)
Zmiany bezgotówkowe:	226	143	32	401
– (zyski)/straty z tytułu różnic kursowych	86	1	(87)	-
– zmiana wartości godziwej, z wyłączeniem różnic kursowych	-	-	119	119
– inne zmiany	140 ⁽³⁾	142	-	282
Kwota pozostała do spłaty na dzień 31 grudnia 2018	7.447	195	(50)	7.592

⁽¹⁾ Zawiera instrumenty pochodne stanowiące ekonomiczne zabezpieczenie zobowiązań wynikających z działalności finansowej.

⁽²⁾ Zawiera zapłacone odsetki.

⁽³⁾ Zawiera naliczone odsetki oraz prowizje aranżacyjne.

<i>(w milionach złotych)</i>	<i>Zobowiązania finansowe do jednostek powiązanych</i>	<i>Pozostałe zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu</i>	<i>Instrumenty pochodne zabezpieczające zobowiązania z tytułu działalności finansowej⁽¹⁾</i>	<i>Zobowiązania z tytułu działalności finansowej razem</i>
<i>Nota</i>	16.1	16.2	20	
Kwota pozostała do spłaty na dzień 1 stycznia 2017	7.112	96	(131)	7.077
Przepływy pieniężne netto:	(33)	(34)	(105)	(172)
– z działalności finansowej	96	(32)	(1)	63
– z działalności operacyjnej ⁽²⁾	(129)	(2)	(104)	(235)
Zmiany bezgotówkowe:	(35)	43	262	270
– (zyski)/straty z tytułu różnic kursowych	(170)	(4)	172	(2)
– zmiana wartości godziwej, z wyłączeniem różnic kursowych	-	-	90	90
– inne zmiany	135 ⁽³⁾	47	-	182
Kwota pozostała do spłaty na dzień 31 grudnia 2017	7.044	105	26	7.175

⁽¹⁾ Zawiera instrumenty pochodne stanowiące ekonomiczne zabezpieczenie zobowiązań wynikających z działalności finansowej.

⁽²⁾ Zawiera zapłacone odsetki.

⁽³⁾ Zawiera naliczone odsetki oraz prowizje aranżacyjne.

18. Inwestycje w jednostki zależne

(w milionach złotych)	Na dzień 31 grudnia 2018			Na dzień 31 grudnia 2017		
	Koszt	Odpis	Wartość netto	Koszt	Odpis	Wartość netto
		aktualizujący			aktualizujący	
Integrated Solutions Sp. z o.o.	20	-	20	20	-	20
TP TelTech Sp. z o.o.	41	-	41	41	-	41
Telefony Podlaskie S.A.	20	-	20	20	-	20
Orange Retail S.A.	25	-	25	25	-	25
Orange Energia Sp. z o.o.	44	-	44	44	-	44
Orange Szkolenia Sp. z o.o.	15	-	15	15	-	15
Pozostałe jednostki zależne	11	(5)	6	11	-	11
Inwestycje w jednostki zależne razem	176	(5)	171	176	-	176

Na dzień 31 grudnia 2018 i 2017 roku Spółka posiadała bezpośrednio następujące udziały w jednostkach zależnych:

Jednostka	Siedziba	Zakres działalności	Udział w kapitale posiadany przez OPL S.A. bezpośrednio		Udział w kapitale posiadany przez OPL S.A. bezpośrednio i pośrednio	
			31 grudnia 2018	31 grudnia 2017	31 grudnia 2018	31 grudnia 2017
			Integrated Solutions Sp. z o.o.	Warszawa, Polska	Dostarczanie zintegrowanych rozwiązań z zakresu IT oraz infrastruktury sieciowej.	100%
TP TelTech Sp. z o.o.	Łódź, Polska	Projektowanie i budowa systemów telekomunikacyjnych, obsługa sieci telekomunikacyjnych, monitorowanie sygnałów alarmowych.	100%	100%	100%	100%
Telefony Podlaskie S.A.	Sokolów Podlaski, Polska	Lokalny operator telefonii stacjonarnej, Internetu i telewizji kablowej.	89,3%	89,3%	89,3%	89,3%
Orange Retail S.A.	Modnica, Polska	Dystrybutor produktów OPL S.A. dla rynku masowego i biznesowego.	100%	100%	100%	100%
Orange Energia Sp. z o.o.	Warszawa, Polska	Sprzedaż energii elektrycznej.	100%	100%	100%	100%
Orange Real Estate Sp. z o.o. ⁽¹⁾	Warszawa, Polska	Zarządzanie i utrzymanie nieruchomości.	100%	100%	100%	100%
Orange Szkolenia Sp. z o.o.	Warszawa, Polska	Usługi szkoleniowe i hotelowe, agent ubezpieczeniowy.	100%	100%	100%	100%
Pracownicze Towarzystwo Emerytalne Orange Polska S.A.	Warszawa, Polska	Zarządzanie pracowniczym funduszem emerytalnym.	95,8%	95,8%	100%	100%
Fundacja Orange	Warszawa, Polska	Działalność charytatywna.	100%	100%	100%	100%
Telekomunikacja Polska Sp. z o.o.	Warszawa, Polska	Brak działalności operacyjnej.	100%	100%	100%	100%

⁽¹⁾ Spółka została sprzedana w styczniu 2019 roku.

Na dzień 31 grudnia 2018 i 2017 roku udział w ogólnej liczbie głosów posiadany przez Spółkę w podmiotach zależnych był równy udziałowi Spółki w kapitałach tych jednostek.

Ponadto OPL S.A. i T-Mobile Polska S.A. posiadają po 50% udziałów w NetWorkS! Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie. Spółka została zaklasyfikowana jako wspólne działanie, ponieważ przedmiotem jej działalności jest zarządzanie, rozwój i utrzymanie sieci będących własnością OPL S.A. i T-Mobile Polska S.A. NetWorkS! Sp. z o.o. powstała w związku z umową o współkorzystanie z mobilnych sieci dostępowych zawartą pomiędzy dwoma operatorami. Umowa ta została zawarta w 2011 roku na okres 15 lat z możliwością przedłużenia i również jest zaklasyfikowana jako wspólne działanie dla celów księgowych.

W dniu 5 września 2017 roku, Orange Polska nabyła 100% udziałów w Multimedia Polska Energia Sp. z o.o., spółce świadczącej usługi sprzedaży energii elektrycznej. Cena nabycia udziałów wyniosła 44 miliony złotych płatne w gotówce, z czego 40 milionów złotych zostało zapłaconych w 2017 roku, 2 miliony złotych w 2018 roku, a pozostałe 2 miliony złotych zostaną zapłacone w 2019 roku. We wrześniu 2017 roku, Multimedia Polska Energia Sp. z o.o. zmieniła nazwę na Orange Energia Sp. z o.o.

19. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

(w milionach złotych)

	<i>Na dzień</i> <i>31 grudnia 2018</i>	<i>Na dzień</i> <i>31 grudnia 2017</i>
Środki pieniężne na bieżących rachunkach bankowych i depozyty jednodniowe	89	97
Rachunki bankowe przeznaczone dla dotacji inwestycyjnych (patrz Nota 13.2)	245	304
Depozyty w Orange S.A.	203	166
Depozyty bankowe do 3 miesięcy	1	1
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych razem	538	568

Nadwyżki środków pieniężnych Spółki inwestowane są w krótkoterminowe płynne instrumenty finansowe - głównie depozyty bankowe oraz depozyty w Orange S.A. w ramach umowy scentralizowanego zarządzania płynnością. Lokaty krótkoterminowe zakładane są na okresy od jednego dnia do trzech miesięcy. Instrumenty te przynoszą oprocentowanie, którego wysokość zależy od bieżących stóp rynku pieniężnego oraz długości inwestycji.

Maksymalną ekspozycję Spółki na ryzyko kredytowe na dzień zakończenia okresu sprawozdawczego odzwierciedla wartość bilansowa środków pieniężnych i ekwiwalentów środków pieniężnych. Spółka lokuje środki pieniężne i ich ekwiwalenty w Orange S.A. i na rachunkach prowadzonych przez wiodące instytucje finansowe posiadające rating inwestycyjny. Limity transakcyjne dotyczące kontrahentów służą monitorowaniu wielkości ekspozycji na ryzyko kredytowe. W przypadku pogorszenia się kondycji finansowej kontrahenta, Spółka stosuje odpowiednie środki w celu ograniczenia ryzyka utraty jego wypłacalności.

20. Instrumenty pochodne

Na dzień 31 grudnia 2018 i 2017 roku portfel instrumentów pochodnych Spółki stanowiły instrumenty finansowe, dla których nie istniał aktywny rynek, głównie transakcje swap zabezpieczające ryzyko stopy procentowej i ryzyko walutowe, transakcje forward z rozliczeniem netto oraz opcje na akcje. W celu wyceny tych instrumentów Spółka stosuje standardowe techniki wyceny. Wartość godziwa transakcji swap/forward reprezentuje zdyskontowane przyszłe przepływy pieniężne, w których podstawą do kalkulacji czynników dyskontowych są odpowiednie rynkowe krzywe stóp procentowych, a kwoty wyrażone w walutach obcych są przeliczone na złote przy zastosowaniu kursu średniego ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski na koniec okresu sprawozdawczego. Wartość godziwa opcji na akcje jest ustalana na podstawie modelu Blacka-Scholesa. Wycena instrumentów pochodnych jest również korygowana o ryzyko kredytowe kontrahenta (*ang. credit valuation adjustment - „CVA”*) lub własne (*ang. debit valuation adjustment - „DVA”*). Oszacowane wartości CVA i DVA były nieistotne w porównaniu z wartością godziwą instrumentów pochodnych.

Pochodne instrumenty finansowe będące w posiadaniu Spółki zostały przedstawione poniżej:

(w milionach złotych)

Rodzaj instrumentu ⁽¹⁾	Pozycja zabezpieczana	Wartość nominalna (w milionach)	Termin zapadalności	Średnia ważona cena lub stopa	Wartość godziwa	
					Składnik aktywów finansowych	Składnik zobowiązań finansowych
Instrumenty pochodne – zabezpieczenie przepływów pieniężnych						
<i>Ryzyko walutowe i ryzyko stopy procentowej</i>						
CCIRS	Pożyczki od jednostki powiązanej	667 EUR	2019-2021	4,15 EURIB 6M + 0,91% -> WIBOR 6M + 0,93%	97	-
<i>Ryzyko stopy procentowej</i>						
IRS	Pożyczki od jednostki powiązanej	5.950 PLN	2019-2022	WIBOR 1/3/6M -> 2,6%	-	(48)
<i>Ryzyko walutowe</i>						
NDF	Zakup zapasów	95 EUR	2019	4,33	-	(1)
NDF	Zakup zapasów	2 USD	2019	3,65	-	-
<i>Ryzyko ceny akcji</i>						
Opcja na akcje	Program płatności opartych na akcjach (patrz Nota 14.2)	2 akcji	2021	5,22	1	-
Zabezpieczenia przepływów pieniężnych razem					98	(49)
Instrumenty pochodne – przeznaczone do obrotu ⁽²⁾						
<i>Ryzyko walutowe i ryzyko stopy procentowej</i>						
CCIRS	Pożyczki od jednostki powiązanej	3 EUR	2021	4,05 EURIB 6M + 0,28% -> WIBOR 6M + 0,53%	1	-
<i>Ryzyko walutowe</i>						
NDF	Zobowiązanie z tytułu rezerwacji częstotliwości 2100 MHz	28 EUR	2019	4,36	-	(1)
NDF	Transakcje handlowe	20 EUR	2019	4,32	-	-
NDF	Kredyt bankowy	4 USD	2019	3,68	-	-
NDF	Transakcje handlowe	2 USD	2019	3,65	-	-
<i>Ryzyko ceny akcji</i>						
Opcja na akcje	Program płatności opartych na akcjach (patrz Nota 14.2)	2 akcji	2020-2021	5,13	1	-
Instrumenty pochodne przeznaczone do obrotu razem					2	(1)
Instrumenty pochodne razem					100	(50)
W tym krótkoterminowe					52	(19)
W tym długoterminowe					48	(31)

⁽¹⁾ CCIRS – swap walutowo-procentowy, IRS – swap procentowy, NDF – forward z rozliczeniem netto.

⁽²⁾ Instrumenty pochodne stanowiące ekonomiczne zabezpieczenie transakcji handlowych lub finansowych.

(w milionach złotych)

Rodzaj instrumentu ⁽¹⁾	Pozycja zabezpieczana	Wartość nominalna (w milionach)	Termin zapadalności	Średnia ważona cena lub stopa	Wartość godziwa	
					Składnik aktywów finansowych	Składnik zobowiązań finansowych
Instrumenty pochodne - zabezpieczenie przepływów pieniężnych						
<i>Ryzyko walutowe i ryzyko stopy procentowej</i>						
CCIRS	Pożyczki od jednostki powiązanej	667 EUR	2019-2021	4,15 EURIB 6M + 0,91% -> WIBOR 6M + 0,93%	20	(7)
<i>Ryzyko stopy procentowej</i>						
IRS	Pożyczki od jednostki powiązanej	5.450 PLN	2019-2021	WIBOR 3/6M -> 2,64%	11	(51)
IRS	Planowana pożyczka od jednostki powiązanej	500 PLN	2022	WIBOR 1M -> 2,19%	2	-
<i>Ryzyko walutowe</i>						
NDF	Zakup zapasów	105 EUR	2018	4,29	-	(10)
NDF	Zakup zapasów	6 USD	2018	3,60	-	(1)
<i>Ryzyko ceny akcji</i>						
Opcja na akcje	Program płatności opartych na akcjach (patrz Nota 14.2)	2 akcje	2021	5,22	2	-
Zabezpieczenia przepływów pieniężnych razem					35	(69)
Instrumenty pochodne - przeznaczone do obrotu ⁽²⁾						
<i>Ryzyko walutowe i ryzyko stopy procentowej</i>						
CCIRS	Pożyczki od jednostki powiązanej	3 EUR	2021	4,05 EURIB 6M + 0,28% -> WIBOR 6M + 0,53%	-	-
<i>Ryzyko walutowe</i>						
NDF	Zobowiązanie z tytułu rezerwacji częstotliwości 2100 MHz	50 EUR	2018	4,34	-	(7)
NDF	Transakcje handlowe	30 EUR	2018	4,30	-	(3)
NDF	Rezerwa dotycząca postępowania przed Komisją Europejską	125 EUR	2018	4,33	-	(19)
NDF	Kredyt bankowy	6 USD	2018	3,68	-	(1)
NDF	Transakcje handlowe	13 USD	2018	3,55	-	(1)
<i>Ryzyko ceny akcji</i>						
Opcja na akcje	Program płatności opartych na akcjach (patrz Nota 14.2)	2 akcje	2020-2021	5,13	2	-
Instrumenty pochodne przeznaczone do obrotu razem					2	(31)
Instrumenty pochodne razem					37	(100)
W tym krótkoterminowe					-	(42)
W tym długoterminowe					37	(58)

⁽¹⁾ CCIRS – swap walutowo-procentowy, IRS – swap procentowy, NDF – forward z rozliczeniem netto.⁽²⁾ Instrumenty pochodne stanowiące ekonomiczne zabezpieczenie transakcji handlowych lub finansowych.

Maksymalną ekspozycję Spółki na ryzyko kredytowe odzwierciedla wartość bilansowa instrumentów pochodnych. Spółka zawiera kontrakty na instrumenty pochodne z Orange S.A. i wiodącymi instytucjami finansowymi. Spółka ustaliła limity transakcyjne dotyczące kontrahentów, służące monitorowaniu wielkości ekspozycji na ryzyko kredytowe. Limity oparte są na ratingu każdej instytucji. W przypadku pogorszenia się kondycji finansowej kontrahenta, Spółka stosuje odpowiednie środki w celu ograniczenia ryzyka utraty jego wypłacalności.

Zmiana wysokości kapitału rezerwowego z wyceny instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne została zaprezentowana poniżej:

<i>(w milionach złotych)</i>	12 miesięcy do 31 grudnia 2018			12 miesięcy do 31 grudnia 2017		
	<i>Przed podatkiem</i>	<i>Podatek</i>	<i>Po podatku</i>	<i>Przed podatkiem</i>	<i>Podatek</i>	<i>Po podatku</i>
Kapitał rezerwowo z wyceny instrumentów finansowych zabezpieczających przepływy pieniężne, razem – początek okresu	(2)	-	(2)	9	(2)	7
- <i>ryzyko stopy procentowej</i>	5	(1)	4	(6)	1	(5)
- <i>ryzyko walutowe</i>	(7)	1	(6)	15	(3)	12
Efektywna część zysków/(strat) na instrumentach zabezpieczających: ⁽¹⁾	(34)	7	(27)	(301)	57	(244)
- <i>ryzyko stopy procentowej</i>	(132)	25	(107)	(93)	18	(75)
- <i>ryzyko walutowe</i>	99	(18)	81	(208)	39	(169)
- <i>ryzyko ceny akcji</i>	(1)	-	(1)	-	-	-
Przeklasyfikowanie do rachunku zysków i strat, korygujące: ⁽¹⁾	21	(4)	17	273	(52)	221
- <i>koszty odsetkowe prezentowane w kosztach finansowych, netto</i>	107	(20)	87	104	(20)	84
- <i>(zyski)/straty z tytułu różnic kursowych prezentowane w kosztach finansowych, netto</i>	(86)	16	(70)	169	(32)	137
(Zyski)/straty z tytułu różnic kursowych przeklasyfikowane do wartości początkowej zapasów	(5)	1	(4)	17 ⁽¹⁾	(3)	14
Kapitał rezerwowo z wyceny instrumentów finansowych zabezpieczających przepływy pieniężne, razem – koniec okresu	(20)	4	(16)	(2)	-	(2)
- <i>ryzyko stopy procentowej</i>	(20)	4	(16)	5	(1)	4
- <i>ryzyko walutowe</i>	1	-	1	(7)	1	(6)
- <i>ryzyko ceny akcji</i>	(1)	-	(1)	-	-	-

⁽¹⁾ Rozpoznane w sprawozdaniu z całkowitych dochodów w zyskach/stratach z wyceny instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne.

Przewiduje się, że zyski/straty z wyceny instrumentów pochodnych zabezpieczających przepływy pieniężne skumulowane w kapitale rezerwowym z wyceny instrumentów finansowych zabezpieczających przepływy pieniężne na dzień 31 grudnia 2018 roku wpłyną na rachunek zysków i strat w latach 2019-2022.

21. Wartość godziwa instrumentów finansowych

21.1. Pomiar wartości godziwej

W odniesieniu do instrumentów finansowych, które po początkowym ujęciu wyceniane są w wartości godziwej, Spółka klasyfikuje zasady pomiaru wartości godziwej wykorzystując poniższą hierarchię odzwierciedlającą wagę danych źródłowych wykorzystywanych do wyceny:

- Poziom 1: kwotowania (nieskorygowane) z aktywnych rynków dla identycznych aktywów lub zobowiązań,
- Poziom 2: dane źródłowe inne niż kwotowania zaliczane do Poziomu 1, które są obserwowalne dla danego składnika aktywów lub zobowiązań w sposób bezpośredni (jako ceny) lub pośredni (jako pochodne cen),
- Poziom 3: dane źródłowe dla danego składnika aktywów lub zobowiązań, które nie są oparte na obserwowalnych danych rynkowych (jako dane źródłowe nieobserwowalne).

Aktywa finansowe i zobowiązania finansowe Spółki, które po początkowym ujęciu wyceniane są w wartości godziwej, obejmują instrumenty pochodne prezentowane w Nocie 20. Spółka klasyfikuje instrumenty pochodne do Poziomu 2 pomiaru wartości godziwej.

21.2. Porównanie wartości godziwej i wartości bilansowej instrumentów finansowych

Na dzień 31 grudnia 2018 i 2017 roku wartość bilansowa środków pieniężnych i ich ekwiwalentów, należności handlowych, pożyczki do jednostki powiązanej, krótkoterminowych zobowiązań handlowych i zobowiązań finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu była zbliżona do ich wartości godziwej ze względu na krótki okres zapadalności tych instrumentów, ich gotówkowy charakter lub nieistotną różnicę pomiędzy pierwotnymi efektywnymi stopami procentowymi a aktualnymi stopami rynkowymi. Ponadto, wartość bilansowa zobowiązań finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu o zmiennym oprocentowaniu była zbliżona do ich wartości godziwej.

Poniżej przedstawione zostało porównanie wartości bilansowej i wartości godziwej tych instrumentów finansowych Spółki, których szacowana wartość godziwa odbiega od wartości bilansowej z powodu znaczącej zmiany pomiędzy pierwotnymi efektywnymi stopami procentowymi a aktualnymi stopami rynkowymi:

(w milionach złotych)

	Na dzień 31 grudnia 2018		Na dzień 31 grudnia 2017		
	Nota	Wartość bilansowa	Szacowana wartość godziwa Poziom 2	Wartość bilansowa	Szacowana wartość godziwa Poziom 2
Zobowiązania z tytułu rezerwacji i innych praw do częstotliwości	13.1	624	708	694	807

Wartość godziwa instrumentów finansowych została ustalona poprzez zdyskontowanie wartości umownych przyszłych przepływów pieniężnych przy zastosowaniu rynkowych stóp procentowych obowiązujących dla danej waluty. Wartości godziwe obliczone w walutach obcych są przeliczane na złote przy zastosowaniu kursu średniego ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski na koniec okresu sprawozdawczego i korygowane o własne ryzyko kredytowe. Oszacowane wartości DVA były nieistotne w porównaniu z wartością godziwą instrumentów finansowych.

22. Cele i polityka zarządzania ryzykiem finansowym

22.1. Zasady zarządzania ryzykiem finansowym

Spółka jest narażona na ryzyka finansowe związane przede wszystkim z instrumentami finansowymi emitowanymi lub posiadanymi w ramach działalności operacyjnej i finansowej. Ryzyko to można określić jako ryzyko rynkowe (w skład którego wchodzi ryzyko walutowe, ryzyko stopy procentowej i ryzyko ceny akcji OPL S.A.), ryzyko płynności oraz ryzyko kredytowe. Spółka zarządza ryzykiem finansowym w celu ograniczenia niekorzystnego wpływu zmian kursów walutowych, stóp procentowych i ceny akcji, jak również w celu stabilizacji przepływów pieniężnych oraz zapewnienia odpowiedniego poziomu płynności i elastyczności finansowej.

Zasady zarządzania ryzykiem finansowym w Spółce zostały zatwierdzone przez Zarząd. Zarządzanie ryzykiem finansowym jest zgodne ze strategiami opracowanymi przez Komitet ds. Skarbu będący pod bezpośrednim nadzorem Członka Zarządu ds. Finansów.

Polityka zarządzania ryzykiem finansowym określa zasady oraz zakres odpowiedzialności w obszarze zarządzania ryzykiem finansowym, a w szczególności definiuje następujące obszary:

- miary ryzyka używane do identyfikacji oraz oceny ekspozycji na ryzyka finansowe,
- wybór odpowiednich instrumentów zabezpieczających przed zidentyfikowanymi ryzykami,
- metodologię wyceny wartości godziwej instrumentów finansowych,
- limity transakcyjne oraz ratingi kredytowe kontrahentów, z którymi Spółka zawiera transakcje zabezpieczające.

22.2. Rachunkowość zabezpieczeń

Spółka zawiera liczne transakcje terminowe w celu zabezpieczenia się przed ryzykiem walutowym, ryzykiem stopy procentowej oraz ryzykiem ceny akcji OPL S.A. Instrumenty pochodne używane przez Spółkę to swapy walutowo-procentowe, swapy walutowe, swapy procentowe, opcje walutowe, walutowe kontrakty forward z dostawą i bez dostawy oraz opcje na akcje.

Pewne instrumenty pochodne używane przez Spółkę są klasyfikowane jako zabezpieczenie przepływów pieniężnych. Spółka stosuje zasady rachunkowości zabezpieczeń zgodnie z MSSF 9 (patrz Nota 30.17). Zabezpieczenie przepływów pieniężnych pozwala wyeliminować zmienność przyszłych przepływów pieniężnych wynikającą z danego ryzyka, która mogłaby wpływać na rachunek zysków i strat. Warunki instrumentów zabezpieczających są zgodne z warunkami zabezpieczanych pozycji. Spółka ustaliła współczynnik zabezpieczenia na poziomie 1:1, ponieważ ryzyka powiązane z instrumentami zabezpieczającymi są identyczne z zabezpieczanymi ryzykami. Efektywność zabezpieczenia ustala się w momencie ustanowienia powiązania zabezpieczającego oraz w ramach okresowej prospektywnej oceny efektywności, aby zapewnić istnienie powiązania ekonomicznego między pozycją zabezpieczaną a instrumentem zabezpieczającym.

Zgodnie z polityką Spółki instrumenty pochodne używane są wyłącznie jako narzędzie do zabezpieczania przed ryzykiem finansowym i nie są wykorzystywane do celów spekulacyjnych. Niemniej jednak niektóre instrumenty pochodne zawarte przez Spółkę nie są wyznaczone jako instrumenty zabezpieczające zgodnie z MSSF 9 i zasady rachunkowości zabezpieczeń nie są stosowane w ich przypadku. Instrumenty pochodne klasyfikowane jako przeznaczone do obrotu są traktowane przez Spółkę jako zabezpieczenie ekonomiczne, ponieważ w istocie zabezpieczają Spółkę przed ryzykiem walutowym, ryzykiem stopy procentowej bądź ryzykiem ceny akcji OPL S.A.

Szczegółowe informacje o instrumentach pochodnych wykorzystywanych przez Spółkę, wraz z opisem powiązań zabezpieczających, znajdują się w Nocie 20.

22.3. Ryzyko walutowe

Spółka jest narażona na ryzyko walutowe, którego źródłem są aktywa i zobowiązania finansowe denominowane w walutach obcych, w szczególności pożyczki od jednostek powiązanych, kredyt bankowy (patrz Nota 16) oraz zobowiązanie z tytułu rezerwacji częstotliwości 2100 MHz.

Strategia zabezpieczania Spółki, minimalizująca wpływ wahań kursów walutowych, jest aktualizowana okresowo. Akceptowalny poziom ekspozycji walutowej jest wynikiem analizy ryzyka dla otwartej pozycji w danej walucie przy uwzględnieniu oczekiwań rynków finansowych co do kształtowania się kursów walutowych w określonej perspektywie czasu.

W ramach obowiązującej polityki zabezpieczeń Spółka zabezpiecza ryzyko walutowe wykorzystując głównie swapy walutowo-procentowe, swapy walutowe i walutowe kontrakty forward, które pozwalają zamienić kwotę kapitału denominowanego w walucie obcej na kwotę wyrażoną w złotych. W rezultacie zyski/straty kursowe na instrumencie pochodnym kompensują straty/zyski kursowe na pozycji zabezpieczanej. W wyniku zastosowania zabezpieczeń zmienność kursów walutowych ma ograniczony wpływ na rachunek zysków i strat.

Nieefektywność zabezpieczenia może wynikać z walutowego spreadu bazowego ujętego w instrumencie zabezpieczającym, który nie występuje w instrumencie zabezpieczanym, różnicy pomiędzy ryzykiem kredytowym kontrahenta oraz własnym i zmian prognozowanych kwot przepływów pieniężnych z pozycji zabezpieczanych.

Tabela poniżej przedstawia wskaźniki zabezpieczenia ryzyka walutowego dla głównych ekspozycji walutowych Spółki. Wskaźnik zabezpieczenia ryzyka porównuje wartość zabezpieczonej części ekspozycji walutowej z wartością całej ekspozycji.

Ekspozycja walutowa	Wskaźnik zabezpieczenia	
	Na dzień 31 grudnia 2018	Na dzień 31 grudnia 2017
Pożyczki od jednostek powiązanych i kredyt bankowy	99,9%	100,0%
Zobowiązanie z tytułu rezerwacji częstotliwości 2100 MHz	27,8%	41,0%
Rezerwa dotycząca postępowania przed Komisją Europejską (patrz Nota 27.b)	Nie dotyczy	83,6%

Ponadto Spółka aktywnie zarządza ryzykiem walutowym związanym z wydatkami operacyjnymi oraz inwestycyjnymi.

Do pomiaru ryzyka walutowego Spółka wykorzystuje opisaną poniżej analizę wrażliwości.

W tabeli poniżej zaprezentowane zostały główne ekspozycje walutowe Spółki (po uwzględnieniu zabezpieczeń) oraz potencjalne zyski/straty kursowe na tych ekspozycjach będące wynikiem hipotetycznej dziesięcioprocentowej aprecjacji/deprecjacji złotego względem innych walut:

(w milionach w danej walucie)

Ekspozycja walutowa	Efektywna ekspozycja po uwzględnieniu zabezpieczeń				Wrażliwość na zmianę kursu PLN względem innych walut wpływająca na rachunek zysków i strat			
	Na dzień 31 grudnia 2018		Na dzień 31 grudnia 2017		Na dzień 31 grudnia 2018		Na dzień 31 grudnia 2017	
	Waluta	PLN	Waluta	PLN	+10% PLN	-10% PLN	+10% PLN	-10% PLN
Zobowiązanie z tytułu rezerwacji częstotliwości 2100 MHz (EUR)	73	313	72	300	31	(31)	30	(30)
Rezerwa dotycząca postępowania przed Komisją Europejską (EUR) (patrz Nota 27.b)	-	-	25	102	-	-	10	(10)
Pożyczka od jednostki powiązanej (EUR)	1	4	-	-	-	-	-	-
Kredyt bankowy (USD)	-	1	-	-	-	-	-	-
Razem		318		402	31	(31)	40	(40)

Analiza wrażliwości w tabeli powyżej została dokonana w oparciu o następujące założenia:

- niezabezpieczona część zdyskontowanej wartości zobowiązań stanowi ekspozycję na ryzyko walutowe (efektywna ekspozycja),
- za transakcje ograniczające ryzyko walutowe uważa się zarówno instrumenty pochodne wyznaczone jako instrumenty zabezpieczające, jak i te, które klasyfikowane są jako zabezpieczenie ekonomiczne,
- środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych zostały wyłączone z analizy.

Zmiana wartości godziwej instrumentów pochodnych zaklasyfikowanych jako zabezpieczenie przepływów pieniężnych z tytułu planowanych transakcji ma wpływ na pozostałe kapitały rezerwowe. Analiza wrażliwości przeprowadzona przez Spółkę wykazała, że potencjalne zyski/(straty) wpływające na kapitał rezerwowy z wyceny instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne, wynikające z hipotetycznej dziesięcioprocentowej deprecjacji/aprecjacji złotego względem innych walut wyniosły na dzień 31 grudnia 2018 i 2017 roku odpowiednio 42/(42) miliony złotych i 46/(46) milionów złotych.

22.4. Ryzyko stopy procentowej

Ryzyko stopy procentowej jest to ryzyko, że wartość godziwa albo przyszłe przepływy pieniężne z instrumentu finansowego będą zmieniać się na skutek zmian stóp procentowych. Spółka posiada oprocentowane zobowiązania i aktywa finansowe składające się głównie z pożyczek od i do jednostek powiązanych, obligacji i kredytu bankowego (patrz Nota 16 i 28.2).

Strategia zabezpieczania Spółki przed ryzykiem stopy procentowej, ograniczająca wpływ niekorzystnych zmian stóp procentowych, jest aktualizowana okresowo. Preferowany podział pomiędzy zadłużeniem opartym na stałej stopie, a tym opartym na zmiennej stopie procentowej, jest wynikiem analizy wpływu potencjalnych zmian stóp procentowych na koszty finansowe.

Według obowiązującej strategii zabezpieczeń, Spółka zabezpiecza ryzyko stopy procentowej wykorzystując swapy procentowe i swapy walutowo-procentowe. W rezultacie zastosowania zabezpieczeń struktura zobowiązań zmienia się w kierunku struktury docelowej, jako że zobowiązania oparte na zmiennej/stałej stopie procentowej efektywnie zamieniane są na zobowiązania o stałej/zmiennej stopie procentowej.

Na dzień 31 grudnia 2018 i 2017 roku stosunek długu opartego na stałej stopie procentowej do długu opartego na zmiennej stopie procentowej (z uwzględnieniem zabezpieczeń) wyniósł dla Spółki odpowiednio 93/7% i 79/21%.

Nieefektywność zabezpieczenia może wynikać z ustanowienia powiązania zabezpieczającego z instrumentami pochodnymi z wartością początkową i różnicy pomiędzy ryzykiem kredytowym kontrahenta oraz własnym.

Do pomiaru ryzyka stopy procentowej Spółka wykorzystuje opisaną poniżej analizę wrażliwości.

W tabeli poniżej zaprezentowana została analiza wrażliwości Spółki na ryzyko stopy procentowej (po uwzględnieniu zabezpieczeń) przy założeniu hipotetycznego wzrostu/spadku stóp procentowych o jeden punkt procentowy:

(w milionach złotych)

	Wrażliwość na zmianę stóp procentowych o 1 p.p.							
	Na dzień 31 grudnia 2018				Na dzień 31 grudnia 2017			
	WIBOR		EURIBOR		WIBOR		EURIBOR	
	+1 p.p.	-1 p.p.	+1 p.p.	-1 p.p.	+1 p.p.	-1 p.p.	+1 p.p.	-1 p.p.
Koszty finansowe, netto	(4)	4	(1)	1	(12)	12	(3)	3
Pozostałe kapitały rezerwowe	99	(101)	(12)	12	153	(158)	(12)	12

Analiza wrażliwości w tabeli powyżej została dokonana w oparciu o następujące założenia:

- koszty finansowe netto zawierają następujące elementy narażone na ryzyko stopy procentowej:
 - a) koszty odsetkowe od długu opartego na zmiennej stopie procentowej (po uwzględnieniu zabezpieczeń),
 - b) zmianę wartości godziwej instrumentów pochodnych niewyznaczonych jako instrumenty zabezpieczające i klasyfikowanych jako przeznaczone do obrotu (patrz Nota 20),
- pozostałe kapitały rezerwowe obejmują zmianę wartości godziwej instrumentów pochodnych, którą uznano za efektywne zabezpieczenie przepływów pieniężnych (patrz Nota 20),
- na dzień 31 grudnia 2018 roku wartość długu finansowego brutto opartego na zmiennej stopie procentowej (po uwzględnieniu zabezpieczeń) wynosiła 530 milionów złotych (na dzień 31 grudnia 2017 roku 1.510 milionów złotych).

22.5. Ryzyko ceny akcji

Spółka jest narażona na ryzyko ceny akcji wynikające z programu płatności opartych na akcjach rozliczanego w formie środków pieniężnych (patrz Nota 14.2). Spółka zabezpiecza się przed tym ryzykiem wykorzystując opcje na akcje, w wyniku czego Spółka ma prawo do otrzymania środków pieniężnych jeśli cena akcji OPL S.A. przekroczy określony poziom. W rezultacie zyski/straty na instrumencie pochodnym kompensują straty/zyski na pozycji zabezpieczanej. Na dzień 31 grudnia 2018 i 2017 roku program płatności opartych na akcjach rozliczany w formie środków pieniężnych był zabezpieczony w 100%.

Nieefektywność zabezpieczenia może wynikać z różnicy w cenie wykonania oraz różnych typów instrumentów zabezpieczanych i zabezpieczających, a także z różnicy pomiędzy ryzykiem kredytowym kontrahenta oraz własnym.

Analiza wrażliwości przeprowadzona przez Spółkę wykazała, że potencjalne zyski/straty wynikające z racjonalnie możliwej zmiany ceny akcji OPL S.A. miałyby nieznaczący wpływ na rachunek zysków i strat oraz pozostałe kapitały rezerwowe na dzień 31 grudnia 2018 i 2017 roku.

22.6. Ryzyko płynności

Ryzyko płynności jest to ryzyko wystąpienia trudności w spłacie zobowiązań finansowych. Proces zarządzania ryzykiem płynności w Spółce polega na prognozowaniu przyszłych przepływów pieniężnych, analizie poziomu płynnych aktywów w relacji do przepływów pieniężnych, monitorowaniu wskaźników płynności oraz utrzymywaniu dostępu do różnych źródeł finansowania, w tym do rezerwowych linii kredytowych.

W celu zwiększenia skuteczności, proces zarządzania płynnością jest zoptymalizowany poprzez scentralizowanie funkcji skarbcowych w Spółce, gdzie płynne nadwyżki środków pieniężnych wygenerowane przez Spółkę, jak i spółki zależne, są inwestowane i zarządzane przez skarbiec centralny. Nadwyżki środków pieniężnych Spółki inwestowane są w krótkoterminowe płynne instrumenty finansowe – głównie depozyty bankowe. Ponadto umowa z Orange S.A., dotycząca scentralizowanego zarządzania płynnością, umożliwia Spółce deponowanie nadwyżek finansowych w Orange S.A.

Spółka zarządza ryzykiem płynności również poprzez utrzymywanie otwartych i niewykorzystanych linii kredytowych, które tworzą rezerwę płynności oraz zabezpieczają wypłacalność i elastyczność finansową. Wspomniana powyżej umowa z Orange S.A., dotycząca scentralizowanego zarządzania płynnością, daje Spółce dostęp do zapasowego finansowania płynności z maksymalną kwotą limitu wynoszącą 1.750 milionów złotych. Na dzień 31 grudnia 2018 roku Spółka nie korzystała z udostępnionego limitu. Spółka posiada również odnawialną linię kredytową od Grupy Orange do kwoty 1.500 milionów złotych oraz inne linie kredytowe do kwoty 190 milionów złotych, z czego 1.000 milion złotych został wykorzystany na dzień 31 grudnia 2018 roku. W związku z tym na dzień 31 grudnia 2018 roku Spółka miała niewykorzystane linie kredytowe w kwocie 2.440 milionów złotych (na dzień 31 grudnia 2017 roku było to 2.282 miliony złotych).

Ryzyko płynności jest regularnie mierzone i monitorowane przez Spółkę przy wykorzystaniu następujących wskaźników:

- wskaźniki płynności,
- analiza terminów wymagalności niezdyktowanych umownych przepływów pieniężnych z tytułu zobowiązań finansowych Spółki,
- średni czas spłaty długu.

W tabeli poniżej zaprezentowano wskaźnik płynności (definiowany jako stosunek dostępnych źródeł środków finansowych tj. środków pieniężnych, ich ekwiwalentów i linii kredytowych oraz kwoty spłaty długu w okresie następnym 12 i 18 miesięcy) oraz wskaźnik płynności bieżącej (definiowany jako stosunek niewykorzystanych linii kredytowych i aktywów obrotowych oraz zobowiązań krótkoterminowych):

(w milionach złotych)

	Wskaźniki płynności	
	Na dzień 31 grudnia 2018	Na dzień 31 grudnia 2017
Wskaźnik płynności (z uwzględnieniem instrumentów pochodnych) - następne 12 miesięcy	120%	157%
Niewykorzystane linie kredytowe (z wyłączeniem krótkoterminowych)	2.250	2.282
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	538	568
Spłata długu ⁽¹⁾	2.311	1.659
Spłata zobowiązań z tytułu instrumentów pochodnych ⁽²⁾	20	154
Wskaźnik płynności (z uwzględnieniem instrumentów pochodnych) - następne 18 miesięcy	116%	73%
Niewykorzystane linie kredytowe (z wyłączeniem krótkoterminowych)	2.250	2.282
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	538	568
Spłata długu ⁽¹⁾	2.377	3.714
Spłata zobowiązań z tytułu instrumentów pochodnych ⁽²⁾	36	208
Wskaźnik płynności bieżącej (z uwzględnieniem niewykorzystanych linii kredytowych)	103%	89%
Niewykorzystane linie kredytowe (z wyłączeniem krótkoterminowych)	2.250	2.282
Aktywa obrotowe razem	3.758	3.041
Zobowiązania krótkoterminowe razem	5.856	5.960

⁽¹⁾ Niedzyskontowane umowne przepływy pieniężne od pożyczek od jednostki powiązanej, obligacji i kredytu bankowego.

⁽²⁾ Niedzyskontowane umowne przepływy pieniężne od instrumentów pochodnych.

Analiza wymagalności dla pozostających do zapłaty niedzyskontowanych umownych przepływów pieniężnych z tytułu zobowiązań finansowych Spółki na dzień 31 grudnia 2018 i 2017 roku została przedstawiona poniżej.

Na dzień 31 grudnia 2018 i 2017 roku kwoty w walucie zostały przeliczone na złote według kursu średniego ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski na koniec okresu. Płatności odsetek wynikające z instrumentów finansowych, naliczane według zmiennej stopy procentowej, zostały wyliczone w oparciu o stopy procentowe mające zastosowanie odpowiednio na dzień 31 grudnia 2018 i 2017 roku.

(w milionach złotych)

	Na dzień 31 grudnia 2018									
	Niedzyskontowane umowne przepływy pieniężne ⁽¹⁾									Razem dlugo terminowe
	Długoterminowe								Razem	
Nota	Wartość bilansowa	Do 1 roku	1-2 lat	2-3 lat	3-4 lat	4-5 lat	Pow. 5 lat	Razem		Razem
Pożyczki od jednostek powiązanych	16.1	7.336	2.197	129	3.613	1.032	762	-	5.536	7.733
Obligacje	16.1	111	112	-	-	-	-	-	-	112
Pozostałe zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	16.2	195	78	49	37	29	11	-	126	204
- w tym zobowiązania z tytułu leasingu finansowego		177	70	42	35	29	11	-	117	187
Instrumenty pochodne - aktywa	20	(100)	(18)	17	(40)	-	-	-	(23)	(41)
Instrumenty pochodne - zobowiązania	20	50	38	14	2	-	-	-	16	54
Dług finansowy brutto po uwzględnieniu instrumentów pochodnych		7.592	2.407	209	3.612	1.061	773	-	5.655	8.062
Zobowiązania handlowe	13.1	2.799	2.332	157	145	157	24	97	580	2.912
Gwarancje finansowe	26.3	-	40	-	-	-	-	-	-	40
Zobowiązania finansowe razem (łącznie z aktywami z instrumentów pochodnych)		10.391	4.779	366	3.757	1.218	797	97	6.235	11.014

⁽¹⁾ Obejmują zarówno płatności kapitału jak i odsetek.

(w milionach złotych)

Na dzień 31 grudnia 2017

Niedzdykontowane umowne przepływy pieniężne ⁽¹⁾

Długoterminowe

	Nota	Wartość bilansowa	Do 1 roku	Długoterminowe					Pow. 5 lat	Razem długoterminowe	Razem
				1-2 lat	2-3 lat	3-4 lat	4-5 lat				
Pożyczki od jednostki powiązanej	16.1	6.969	1.578	2.097	96	3.547	-	-	5.740	7.318	
Obligacje	16.1	75	75	-	-	-	-	-	-	75	
Pozostałe zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	16.2	105	42	30	20	12	7	-	69	111	
- w tym zobowiązania z tytułu leasingu finansowego		81	31	24	14	10	7	-	55	86	
Instrumenty pochodne - aktywa	20	(37)	26	18	11	(28)	(1)	-	-	26	
Instrumenty pochodne - zobowiązania	20	100	128	45	(2)	(3)	-	-	40	168	
Dług finansowy brutto po uwzględnieniu instrumentów pochodnych		7.212	1.849	2.190	125	3.528	6	-	5.849	7.698	
Zobowiązania handlowe	13.1	2.856	2.312	140	140	140	153	121	694	3.006	
Gwarancje finansowe	26.3	-	45	-	-	-	-	-	-	45	
Zobowiązania finansowe razem (łącznie z aktywami z instrumentów pochodnych)		10.068	4.206	2.330	265	3.668	159	121	6.543	10.749	

⁽¹⁾ Obejmują zarówno płatności kapitału jak i odsetek.

Średni czas spłaty kapitału dla portfela zadłużenia posiadanego na dzień 31 grudnia 2018 roku wyniósł 2,1 roku (2,2 roku na dzień 31 grudnia 2017 roku).

22.7. Ryzyko kredytowe

Celem polityki zarządzania ryzykiem kredytowym jest wspieranie rozwoju Spółki przy jednoczesnej minimalizacji ryzyk finansowych poprzez działania zapewniające, że klienci i kontrahenci są zawsze w stanie zapłacić kwoty należne Spółce.

Podstawowym zadaniem Komitetu Kredytowego, podlegającego kontroli Członka Zarządu ds. Finansów, jest koordynacja i konsolidacja następujących działań z zakresu zarządzania ryzykiem kredytowym w Grupie OPL:

- ocena ryzyka kredytowego klientów,
- monitorowanie sytuacji biznesowej i finansowej klientów,
- zarządzanie należnościami i złymi długami.

Polityka oraz zasady zarządzania skonsolidowanym ryzykiem kredytowym w ramach Grupy zostały zatwierdzone przez Komitet Kredytowy.

W Spółce nie występuje istotna koncentracja ryzyka kredytowego.

Dodatkowe informacje dotyczące ryzyka kredytowego zawarte są w Notach 11.1, 11.2, 19 i 20.

23. Podatek dochodowy

23.1. Podatek dochodowy

(w milionach złotych)

	12 miesięcy do	
	31 grudnia 2018	31 grudnia 2017
Bieżący podatek dochodowy	(24)	3
Podatek odroczony	2	20
Podatek dochodowy razem	(22)	23

Uzgodnienie pomiędzy obciążeniem z tytułu podatku dochodowego a teoretyczną kwotą podatku bazującą na ustawowej stawce podatkowej przedstawia się następująco:

(w milionach złotych)

	12 miesięcy do	
	31 grudnia 2018	31 grudnia 2017
Zysk/(strata) przed opodatkowaniem	23	(92)
Minus: Przychody z dywidend	(23)	(17)
Zysk/(strata) przed opodatkowaniem, skorygowane	-	(109)
Ustawowa stawka podatkowa	19%	19%
Kwota teoretyczna podatku	-	21
Nierozpoznane aktywo na stratę podatkową z tytułu działalności kapitałowej	(5)	-
Przychody/(koszty) niewpływające na podstawę opodatkowania	(17)	2
Podatek dochodowy razem	(22)	23

Koszty niewpływające na podstawę opodatkowania obejmują koszty indywidualnie wymienione w polskim prawie podatkowym jako niestanowiące kosztów uzyskania przychodów.

23.2. Podatek odroczony

(w milionach złotych)

	Sprawozdanie z sytuacji finansowej		Rachunek zysków i strat	
	Na dzień		12 miesięcy do	
	31 grudnia 2018	31 grudnia 2017	31 grudnia 2018	31 grudnia 2017
Środki trwałe i wartości niematerialne	403	382	21	(60)
Niewykorzystane straty podatkowe	79	158	(79)	38
Należności i zobowiązania	80	75	-	(28)
Aktywa i koszty kontraktowe	(99)	-	45	-
Zobowiązania kontraktowe	132	-	43	-
Przychody przyszłych okresów	-	89	-	(2)
Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	52	55	(4)	3
Rezerwy	114	137	(23)	61
Dług finansowy netto	12	16	(7)	9
Pozostałe	(4)	(10)	6	(1)
Aktywa z tytułu podatku odroczonego, netto ⁽¹⁾	769	902		
Podatek odroczony razem			2	20
Kwota przewidywana do realizacji w ciągu 12 miesięcy od dnia zakończenia okresu sprawozdawczego	117	218		

⁽¹⁾ Na dzień 1 stycznia 2018 roku wartość aktywów z tytułu podatku odroczonego, netto spadła o 140 milionów złotych w wyniku zastosowania MSSF 15 i MSSF 9 (patrz Noty 2.1 i 2.2). W okresach 12 miesięcy zakończonych 31 grudnia 2018 i 2017 roku odpowiednio 4 miliony złotych i 3 miliony złotych zmiany aktywów z tytułu podatku odroczonego zostały ujęte w sprawozdaniu z całkowitych dochodów.

Aktywa z tytułu podatku odroczonego ujęte są w wysokości przewidywanej do realizacji przy wykorzystaniu przyszłych dochodów do opodatkowania oszacowanych na podstawie biznes planu zatwierdzonego przez Zarząd Orange Polska oraz przyjętego do ustalenia wartości użytkowej operatora telekomunikacyjnego (główne założenia zostały opisane w Nocie 7.1).

Wartość nierozpoznanych aktywów z tytułu podatku odroczonego dotyczy różnic przejściowych, które zdaniem Zarządu Spółki mogą nie zostać wykorzystane podatkowo. Na dzień 31 grudnia 2018 i 2017 roku różnice przejściowe, dla których nie rozpoznano aktywów z tytułu podatku odroczonego, wyniosły odpowiednio 53 miliony złotych (z czego 27 milionów złotych dotyczyło niewykorzystanych strat podatkowych) i 19 milionów złotych. Na dzień 31 grudnia 2017 roku nie wystąpiły straty podatkowe, dla których nie rozpoznano aktywów z tytułu podatku odroczonego.

24. Kapitał własny

24.1. Kapitał zakładowy

Na dzień 31 grudnia 2018 i 2017 roku kapitał zakładowy Spółki wynosił 3.937 milionów złotych i był podzielony na 1.312 milionów w pełni opłaconych akcji zwykłych na okaziciela o wartości nominalnej 3 złote każda.

Struktura własnościowa kapitału zakładowego na dzień 31 grudnia 2018 i 2017 roku była następująca:

<i>(w milionach złotych)</i>	<i>Na dzień 31 grudnia 2018</i>			<i>Na dzień 31 grudnia 2017</i>		
	<i>% ogólnej liczby głosów</i>	<i>% ogólnej liczby akcji</i>	<i>Wartość nominalna</i>	<i>% ogólnej liczby głosów</i>	<i>% ogólnej liczby akcji</i>	<i>Wartość nominalna</i>
Orange S.A.	50,67	50,67	1.995	50,67	50,67	1.995
Pozostali akcjonariusze	49,33	49,33	1.942	49,33	49,33	1.942
Razem	100,00	100,00	3.937	100,00	100,00	3.937

24.2. Dywidenda

Zgodnie z rekomendacją Zarządu Spółki, w 2018 roku dywidenda nie została wypłacona.

Wartość zysków zatrzymanych dostępnych do wypłaty w formie dywidendy na dzień 31 grudnia 2018 roku wynosiła 3,9 miliarda złotych. Pozostałe saldo zysków zatrzymanych Spółki nie jest dostępne do wypłaty w formie dywidendy ze względu na ograniczenia wynikające z polskiego prawa handlowego.

W dniu 20 lutego 2019 roku Zarząd Orange Polska S.A. podjął uchwałę, że nie będzie rekomendował wypłaty dywidendy w 2019 roku.

24.3. Program płatności opartych na akcjach rozliczany w formie instrumentów kapitałowych

Orange S.A. prowadzi długoterminowy program motywacyjny, w ramach którego członkowie kluczowej kadry kierowniczej Orange Polska otrzymali określoną liczbę bezpłatnych akcji Orange S.A. pod warunkiem spełnienia określonych kryteriów opartych o wyniki oraz ciągłości zatrudnienia w Grupie Orange. Wartość godziwa usług świadczonych przez kadrę kierowniczą w zamian za instrumenty kapitałowe Orange S.A., ujęta w kosztach świadczeń pracowniczych w 2018 roku, wyniosła 1 milion złotych. Więcej informacji na temat ww. programu znajduje się w raporcie na temat polityki wynagrodzeń zawartym w punkcie 10.3 Sprawozdania z działalności Grupy Kapitałowej Orange Polska oraz Orange Polska S.A. za rok zakończony 31 grudnia 2018 roku.

25. Zarządzanie kapitałem

Strategia zarządzania kapitałem jest opracowywana na poziomie Grupy. Szczegółowy opis polityki zarządzania kapitałem znajduje się w Nocie 26 w Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym Grupy Kapitałowej Orange Polska za rok zakończony 31 grudnia 2018 roku sporządzonym według MSSF.

26. Nieujęte zobowiązania wynikające z zawartych umów

26.1. Zobowiązania wynikające z umów leasingu operacyjnego

W przypadkach, w których Spółka jest leasingobiorcą, zobowiązania wynikające z umów leasingu operacyjnego dotyczą umów, których przedmiotem są głównie budynki i grunty. Koszty z tytułu leasingu wykazane w rachunku zysków i strat wyniosły w okresach 12 miesięcy zakończonych 31 grudnia 2018 i 2017 roku odpowiednio 370 milionów złotych i 366 milionów złotych. Część umów jest denominowana w walutach obcych, niektóre

z nich są indeksowane wskaźnikami cen dla danej waluty. W niektórych przypadkach istnieje możliwość przedłużenia umowy.

Na dzień 31 grudnia 2018 i 2017 roku wartość minimalnych przyszłych opłat z tytułu umów leasingu operacyjnego, dla których nie istnieje praktyczna możliwość ich wypowiedzenia, wynosiła:

<i>(w milionach złotych)</i>	<i>Na dzień 31 grudnia 2018</i>	<i>Na dzień 31 grudnia 2017</i>
Do 1 roku	250	284
Od 1 roku do 5 lat	571	671
Powyżej 5 lat	234	314
Minimalne przyszłe opłaty razem	1.055	1.269

W przypadkach, w których Spółka jest leasingodawcą, wartość minimalnych przyszłych opłat z tytułu umów leasingu operacyjnego, dla których nie istnieje praktyczna możliwość ich wypowiedzenia, na dzień 31 grudnia 2018 i 2017 roku wyniosła odpowiednio 89 milionów złotych i 112 milionów złotych i dotyczyła głównie leasingu budynków i gruntów.

26.2. Podjęte zobowiązania inwestycyjne

Zobowiązania inwestycyjne, które zostały podjęte na dzień zakończenia okresu sprawozdawczego, lecz nie zostały ujęte w sprawozdaniu finansowym, przedstawiają się następująco:

<i>(w milionach złotych)</i>	<i>Na dzień 31 grudnia 2018</i>	<i>Na dzień 31 grudnia 2017</i>
Środki trwałe	1.239	601
Wartości niematerialne	90	94
Zobowiązania inwestycyjne razem	1.329	695
Kwoty przypadające do zapłaty w ciągu 12 miesięcy od dnia zakończenia okresu sprawozdawczego	919	666

Podjęte zobowiązania inwestycyjne dotyczą głównie rozbudowy sieci telekomunikacyjnej, zakupu urządzeń wykorzystywanych w sieciach telekomunikacyjnych, systemów informatycznych oraz innych rodzajów oprogramowania.

W 2018 roku OPL S.A. zawarła z podwykonawcami umowy inwestycyjne związane z rozwojem szerokopasmowej sieci telekomunikacyjnej w ramach drugiego konkursu Programu Operacyjnego „Polska Cyfrowa” (patrz Nota 13.2) na łączną kwotę 1.045 milionów złotych, z czego 511 milionów złotych zostanie pośrednio wykonane przez jedną z jej spółek zależnych. Na dzień 31 grudnia 2018 roku wartość zobowiązań z tytułu zakupu środków trwałych i wartości niematerialnych w ramach Programu, które zostały podjęte na dzień zakończenia okresu sprawozdawczego, lecz nie zostały ujęte w sprawozdaniu finansowym, wynosiła 925 milionów złotych.

26.3. Gwarancje

Na dzień 31 grudnia 2018 i 2017 roku, OPL S.A. udzieliło gwarancji jednostkom powiązanym w kwocie odpowiednio 75 milionów złotych i 51 milionów złotych, z czego 40 milionów złotych oraz 45 milionów złotych stanowiło umowy gwarancji finansowych.

27. Roszczenia, sprawy sądowe i zobowiązania warunkowe

a. Postępowania prowadzone przez UOKiK i UKE oraz roszczenia z nimi związane

Zgodnie z Ustawą o Ochronie Konkurencji i Konsumentów, w przypadku niezastosowania się do jej przepisów, Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów („UOKiK”) może nałożyć na przedsiębiorstwo kary w maksymalnej wysokości do 50 milionów EUR za niedopełnienie obowiązku udzielenia informacji lub do 10% przychodów podmiotu, osiągniętych w roku obrotowym poprzedzającym rok nałożenia kary za naruszenie przepisów prawa. Zgodnie z Prawem Telekomunikacyjnym, w przypadku niespełnienia określonych wymogów przewidzianych w Prawie Telekomunikacyjnym, Prezes UKE może nałożyć na operatora telekomunikacyjnego karę w maksymalnej wysokości do 3% przychodów podatkowych operatora, osiągniętych w poprzednim roku kalendarzowym.

Postępowanie prowadzone przez UOKiK w sprawie cen detalicznych za połączenia do Play

W dniu 18 marca 2013 roku UOKiK wszczął postępowanie antymonopolowe przeciwko spółkom Orange Polska, Polkomtel Sp. z o.o. i T-Mobile Polska S.A. twierdząc, że nadużywały kolektywnej pozycji dominującej na krajowym detalicznym rynku telefonii ruchomej. UOKiK zarzuca operatorom, że ceny detaliczne za połączenia wykonywane przez indywidualnych użytkowników końcowych sieci każdego z tych trzech operatorów do sieci P4 Sp. z o.o. („P4”), operatora Play, były relatywnie wyższe niż stosowane za takie połączenia do sieci tych trzech operatorów i ustalone bez wystarczającego uwzględnienia zróżnicowania asymetrycznych stawek opłat hurtowych za zakańczanie połączeń określonych przez UKE. Zdaniem UOKiK stosowane ceny mogły powodować ograniczenie rozwoju konkurencji na krajowym detalicznym rynku telefonii ruchomej.

W dniu 2 stycznia 2018 roku UOKiK umorzył postępowanie antymonopolowe. UOKiK stwierdził, że brak jest podstaw do przyjęcia, że Orange Polska, Polkomtel Sp. z o.o. i T-Mobile Polska S.A. naruszyły prawo ochrony konkurencji.

We wrześniu 2015 roku Orange Polska otrzymała pozew P4, w którym P4 żąda zapłaty odszkodowania w kwocie 316 milionów złotych (231 milionów złotych i 85 milionów złotych skapitalizowanych odsetek) dotyczącego detalicznych cen usług mobilnych w okresie pomiędzy lipcem 2009 roku a marcem 2012 roku. P4 żąda zapłaty solidarnie przez Orange Polska, Polkomtel Sp. z o.o. i T-Mobile Polska S.A.

W dniu 2 lipca 2018 roku P4 rozszerzył powództwo o kwotę 314 milionów złotych (258 milionów złotych oraz 56 milionów złotych skapitalizowanych odsetek). Podstawa faktyczna obu roszczeń jest ta sama (różnicowanie cen detalicznych) przy czym okres, za który naliczone jest odszkodowanie żądane rozszerzeniem powództwa jest inny tzn. od kwietnia 2012 roku do grudnia 2014 roku.

W dniu 29 listopada 2018 roku sąd wyłączył roszczenie P4 o 314 milionów złotych do odrębnego postępowania.

W dniu 27 grudnia 2018 roku sąd pierwszej instancji oddalił w całości powództwo P4 o zapłatę 316 milionów złotych.

Postępowanie UOKiK w sprawie przetargów na usługi mobilne

W dniu 20 grudnia 2013 roku UOKiK wszczął postępowanie antymonopolowe przeciwko Orange Polska i dwóm innym oferentom w przetargach na mobilne usługi transmisji danych przeprowadzonych w 2012 roku. Postępowanie UOKiK dotyczy podejrzenia, że oferenci uzgadniali warunki składanych ofert. W dniu 21 grudnia 2018 roku UOKiK umorzył postępowanie antymonopolowe. UOKiK stwierdził, że brak jest podstaw do przyjęcia, że oferenci uzgadniali warunki składanych ofert.

Roszczenie Magna Polonia S.A. wobec Orange Polska, T-Mobile Polska, Polkomtel i P4

W 2011 roku UOKiK uznał, że Orange Polska, T-Mobile Polska S.A., Polkomtel Sp. z o.o. i P4 Sp. z o.o. zawarły porozumienie ograniczające konkurencję na krajowym detalicznym i hurtowym rynku usług telewizji mobilnej świadczonych w technologii DVB-H. Swoją decyzją UOKiK nałożył również kary na te cztery spółki (na Orange Polska – 35 milionów złotych). Orange Polska odwołała się od tej decyzji UOKiK. SOKiK uchylił tę decyzję, a UOKiK złożył apelację od wyroku SOKiK. W związku z decyzją UOKiK, Magna Polonia S.A. złożyła w grudniu 2013 roku w sądzie wniosek o zawezwanie tych czterech operatorów do sądowej próby ugodowej. Magna Polonia S.A. była właścicielem Info TV FM Sp. z o.o., operatora telekomunikacyjnego, który oferował dostarczanie hurtowych usług telewizji mobilnej DVB-H do Orange Polska, T-Mobile Polska S.A., Polkomtel

Sp. z o.o. i P4 Sp. z o.o. Żaden z czterech operatorów komórkowych nie podjął decyzji o wprowadzeniu usługi telewizji mobilnej dla swoich klientów.

Magna Polonia domagała się, aby Orange Polska, T-Mobile Polska S.A., Polkomtel Sp. z o.o. i P4 Sp. z o.o. dokonały solidarnie zapłaty kwoty 618 milionów złotych. Magna Polonia utrzymywała, że jej roszczenie wynikało z utraconych korzyści spowodowanych nieuruchomieniem telewizji DVB-H (w tym niższej wartości udziałów Info TV FM) oraz z kosztów finansowania Info TV FM. W ocenie Zarządu Orange Polska wniosek spółki Magna Polonia nie dawał uzasadnionej podstawy do oceny, czy Magna Polonia poniosła szkodę. W trakcie posiedzenia sądu w dniu 11 grudnia 2013 roku strony nie zawarły ugody.

W dniu 26 listopada 2016 roku Magna Polonia wniosła powództwo przeciwko tym samym czterem operatorom oparte co do zasady na podstawach takich jak zawezwanie do próby ugodowej z 2013 roku o zapłatę takiej samej kwoty. Magna Polonia złożyła wniosek o zawieszenie postępowania do czasu rozstrzygnięcia postępowania dotyczącego kary 35 milionów złotych nałożonej przez UOKiK. W dniu 15 marca 2017 roku Sąd Apelacyjny podtrzymał wyrok SOKiK uchylający decyzję UOKiK. W dniu 13 października 2017 roku Orange Polska została doręczona skarga kasacyjna, którą UOKiK złożył do Sądu Najwyższego.

W dniu 9 lutego 2018 roku sąd prowadzący postępowanie w sprawie roszczenia Magna Polonia S.A. zdecydował o zawieszeniu tego postępowania do czasu rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy w sprawie postępowania antymonopolowego.

Zarząd Orange Polska nie ustalał z innymi spółkami wspólnych działań, których celem miało być utrudnianie wprowadzenia usługi DVB-H w oparciu o ofertę spółki Info TV FM Sp. z o.o. Decyzja o niewprowadzeniu usług telewizji mobilnej została podjęta z powodu sytuacji rynkowej i przyczyn biznesowych.

Postępowanie UOKiK w sprawie ofert pre-paid

We wrześniu 2016 roku UOKiK wszczął postępowania dotyczące Orange Polska, T-Mobile Polska S.A., Polkomtel Sp. z o.o. i P4 Sp. z o.o. twierdząc, że zasady funkcjonujące na rynku polskim stosowane do ofert pre-paid, zgodnie z którymi środki zgromadzone na koncie abonenckim są anulowane w tak zwanym „okresie pasywnym”, mogą naruszać prawa konsumenta. UOKiK poinformował Spółkę o przedłużeniu postępowania do dnia 30 czerwca 2019 roku.

W ocenie Zarządu, Orange Polska nie naruszyła prawa, a oferty są zgodne z zasadami przyjętymi również w innych sektorach stosujących oferty pre-paid.

Pozostałe postępowania prowadzone przez UOKiK i UKE

Na dzień 31 grudnia 2018 roku Spółka utworzyła rezerwy na rozpoznane i policzalne ryzyka związane z postępowaniami UOKiK i UKE przeciwko Spółce, które zdaniem Spółki stanowią najlepszy szacunek kwot, których zapłata jest prawdopodobna. W przypadku nałożenia jakichkolwiek kar, ich wysokość uzależniona jest od przyszłych zdarzeń, których wynik jest niepewny, zatem w konsekwencji wysokość rezerw może ulec zmianie w okresach przyszłych. Nie ujawniono informacji o wysokości rezerw, gdyż zdaniem Zarządu Spółki mogłoby to osłabić pozycję Spółki w kontekście rozstrzygnięcia toczących się spraw.

b. Postępowanie przed Komisją Europejską w sprawie dostępu szerokopasmowego

W dniu 22 czerwca 2011 roku Komisja Europejska nałożyła na Orange Polska karę w wysokości 127,6 milionów EUR za nadużywanie, przed październikiem 2009 roku, pozycji dominującej na rynku dostępu do hurtowych usług szerokopasmowych. Orange Polska utworzyła rezerwę na całą kwotę kary i naliczone odsetki. Zgodnie z decyzją, kara mogła zostać zabezpieczona poprzez tymczasową zapłatę lub ustanowienie gwarancji bankowej. W dniu 27 września 2011 roku Orange Polska przedłożyła Komisji Europejskiej gwarancję bankową.

Orange Polska złożyła odwołanie od decyzji Komisji Europejskiej do Sądu Unii Europejskiej w dniu 2 września 2011 roku. W dniu 17 grudnia 2015 roku Sąd Unii Europejskiej ogłosił wyrok oddalający odwołanie Orange Polska od decyzji Komisji Europejskiej. W dniu 27 lutego 2016 roku Orange Polska zaskarżyła ten wyrok do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej.

W dniu 25 lipca 2018 roku Trybunał Sprawiedliwości oddalił odwołanie Orange Polska i utrzymał karę w pierwotnej wysokości. W dniu 9 sierpnia 2018 roku Orange Polska zapłaciła karę i naliczone odsetki w łącznej kwocie 646 milionów złotych.

c. Podatkowe zobowiązania warunkowe

Rozliczenia podatkowe mogą być przedmiotem kontroli różnych organów administracyjnych, które są uprawnione do nakładania grzywien, kar oraz naliczania odsetek. Częste zmiany w regulacjach prawnych dotyczących podatku od towarów i usług, podatku dochodowego od osób prawnych, podatku dochodowego od osób fizycznych i innych podatków, a także ubezpieczeń społecznych, prowadzą do braku stabilności systemu podatkowego. Częste różnice co do interpretacji prawnej przepisów podatkowych, zarówno w obrębie organów państwowych, jak i pomiędzy organami państwowymi a przedsiębiorstwami, powodują z kolei powstawanie obszarów niepewności i konfliktów.

Rozliczenia podatkowe mogą być przedmiotem kontroli przez okres pięciu lat, począwszy od końca roku, w którym przypada termin płatności podatku. Po przeprowadzanych kontrolach dotychczasowe rozliczenia podatkowe Spółki mogą zostać powiększone o dodatkowe zobowiązania podatkowe. Orange Polska oraz niektóre jej jednostki zależne podlegały kontrolom podatkowym w zakresie zapłaconych podatków. Niektóre z powyższych postępowań kontrolnych nie zostały jeszcze zakończone. W opinii Spółki utworzono odpowiednie rezerwy na rozpoznane ryzyka podatkowe, dla których można było dokonać szacunku wysokości rezerwy.

d. Postępowanie przed organami podatkowymi

Urząd Kontroli Skarbowej zakończył postępowanie kontrolne dotyczące rozliczeń podatkowych OPL S.A. za 2009 rok i w dniu 31 marca 2014 roku doręczył wyniki kontroli. Wyniki zakończyły postępowanie przed Urzędem Kontroli Skarbowej i potwierdziły poprawność rozliczeń Spółki w zakresie podatku VAT. Wyniki wskazywały również na pewne nieprawidłowości w zakresie kalkulacji innych zobowiązań podatkowych, ale nie określiły obowiązków Spółki. W opinii Spółki wątpliwości dotyczące jej rozliczeń podatkowych zostały podniesione przez Urząd Kontroli Skarbowej niezasadnie i prawdopodobieństwo ostatecznych wpływów środków jest niskie.

Urząd Skarbowy zakończył kontrolę podatkową dotyczącą rozliczeń podatkowych OPL S.A. z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych za rok podatkowy zakończony 31 grudnia 2016 roku. Ustalenia kontroli są zawarte w protokole kontroli, doręczonym spółce 1 października 2018 roku. Spółka nie zgadza się z ustaleniami kontrolujących i uważa, że wątpliwości dotyczące jej rozliczeń podatkowych zostały podniesione niezasadnie i prawdopodobieństwo ostatecznego wpływu środków jest niskie.

e. Kwestie związane z powstaniem Orange Polska

Orange Polska powstała w wyniku przekształcenia państwowej jednostki organizacyjnej Poczta Polska Telegraf i Telefon („PPTiT”) w dwa podmioty - Poczta Polska i Orange Polska S.A. Kapitał z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej zawiera, zgodnie z aktem notarialnym z dnia 4 grudnia 1991 roku, kwotę 713 milionów złotych, powstała w wyniku wniesienia części majątku PPTiT związanego z działalnością telekomunikacyjną. W procesie przekształcenia PPTiT oraz przekazywania mienia na rzecz nowo utworzonych podmiotów w dokumentacji zostały pominięte niektóre nieruchomości, a także inne składniki majątkowe, które obecnie są kontrolowane przez Orange Polska oraz dokumentacja związana z przekształceniem jest w tym zakresie niekompletna. W związku z powyższym, prawo Orange Polska do niektórych nieruchomości i innych aktywów trwałych może być kwestionowane, a w konsekwencji może ulec zmianie wartość kapitału z emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej.

f. Pozostałe zobowiązania warunkowe i rezerwy

Poza kwestiami opisanymi powyżej, działalność operacyjna Spółki podlega prawnym, społecznym i administracyjnym regulacjom, których naruszenie, choćby nieumyślne, może spowodować nałożenie sankcji na Spółkę. Poza karami, które mogą być nałożone przez UOKiK i UKE opisanymi w Nocie 27.a, Prezes Urzędu Regulacji Energetyki może nałożyć karę w maksymalnej wysokości do 15% przychodu osiągniętego w poprzednim roku podatkowym, między innymi za naruszenie niektórych przepisów Prawa Energetycznego, nieprzestrzeganie obowiązków określonych w koncesji, odmowę udzielenia informacji.

Spółka jest stroną postępowań prawnych i umów handlowych związanych z działalnością operacyjną. Niektóre decyzje regulacyjne mogą być krzywdzące dla Spółki, a wyroki wydane przez sądy w postępowaniach

odwoławczych od takich decyzji mogą mieć negatywne skutki dla Spółki. Spółka systematycznie monitoruje ryzyka i zdaniem Zarządu utworzono odpowiednie rezerwy na rozpoznane ryzyka, dla których można było dokonać szacunku wysokości rezerwy.

28. Transakcje ze stronami powiązаныmi

28.1. Wynagrodzenia Zarządu i Rady Nadzorczej

Świadczenia (wynagrodzenia, premie, świadczenia po okresie zatrudnienia i pozostałe długoterminowe świadczenia, świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy oraz płatności oparte na akcjach – w pieniądzu lub w naturze) na rzecz Członków Zarządu i Rady Nadzorczej OPL S.A. zostały zaprezentowane poniżej:

(w tysiącach złotych)

12 miesięcy do 31 grudnia 2018

	<i>Koszt stałych składników świadczeń</i>	<i>Koszt zmiennych składników świadczeń</i>	<i>Koszt świadczeń razem</i>
Świadczenia krótkoterminowe z wyłączeniem składek na ubezpieczenia społeczne płatnych przez pracodawcę	9.909	3.900 ⁽¹⁾	13.809
Świadczenia po okresie zatrudnienia	1.502	-	1.502
Płatności oparte na akcjach	-	809	809
Razem	11.411	4.709	16.120

⁽¹⁾ Pozycja zawiera premie naliczone w 2018 roku do wypłaty w 2019 roku, nie zawiera premii naliczonych w 2017 roku, a wypłaconych w 2018 roku.

(w tysiącach złotych)

12 miesięcy do 31 grudnia 2017

	<i>Koszt stałych składników świadczeń</i>	<i>Koszt zmiennych składników świadczeń</i>	<i>Koszt świadczeń razem</i>
Świadczenia krótkoterminowe z wyłączeniem składek na ubezpieczenia społeczne płatnych przez pracodawcę	11.444	4.798 ⁽¹⁾	16.242
Świadczenia po okresie zatrudnienia	5.251	-	5.251
Płatności oparte na akcjach	-	177	177
Razem	16.695	4.975	21.670

⁽¹⁾ Pozycja zawiera premie naliczone w 2017 roku, a wypłacone w 2018 roku, nie zawiera premii naliczonych w 2016 roku, a wypłaconych w 2017 roku.

Ponadto, punkt 10.3 Sprawozdania z działalności Grupy Kapitałowej Orange Polska oraz Orange Polska S.A. za rok zakończony 31 grudnia 2018 roku obejmuje raport na temat polityki wynagrodzeń, który zawiera dodatkowe szczegóły dotyczące świadczeń na rzecz Zarządu i Rady Nadzorczej.

28.2. Transakcje z podmiotami powiązаныmi

Na dzień 31 grudnia 2018 roku Orange S.A. była właścicielem 50,67% akcji Spółki i miała prawo powoływania większości Członków Rady Nadzorczej OPL S.A. Rada Nadzorcza podejmuje decyzje o składzie Zarządu.

Przychody OPL S.A. od jednostek zależnych obejmują przede wszystkim sprzedaż sprzętu telekomunikacyjnego oraz usługi informatyczne. Zakupy Spółki od jednostek zależnych obejmują przede wszystkim usługi rozwoju i utrzymania sieci, prowizje sprzedażowe oraz utrzymanie nieruchomości. Koszty transakcji z jednostkami zależnymi obejmują również darowizny na rzecz Fundacji Orange.

Przychody od Grupy Orange obejmują przede wszystkim transmisję danych, usługi z zakresu badań i rozwoju oraz rozliczenia międzyoperatorskie. Zakupy od Grupy Orange obejmują przede wszystkim opłaty licencyjne za używanie marki, koszty rozliczeń międzyoperatorskich oraz koszty transmisji danych.

Orange Polska S.A. działa pod marką Orange na podstawie umowy licencyjnej zawartej z Orange S.A. i Orange Brand Services Limited (zwana dalej „OBSL”). Umowa licencyjna przewiduje, że OBSL otrzymuje wynagrodzenie w wysokości do 1,6% przychodów operacyjnych Spółki wypracowanych pod marką Orange. W 2018 roku strony przedłużyły obowiązującą umowę do dnia 31 grudnia 2019 roku bez zmiany warunków finansowych.

Przychody finansowe OPL S.A. od jednostek zależnych obejmują dywidendy oraz odsetki od pożyczki udzielonej TP TelTech Sp. z o.o. Koszty finansowe OPL S.A. w transakcjach z jednostkami zależnymi obejmują odsetki od obligacji wyemitowanych do jednostek zależnych. Należności finansowe od jednostek zależnych wynikają głównie z pożyczki udzielonej TP TelTech Sp. z o.o. w dniu 18 lipca 2018 roku, z terminem spłaty przypadającym w grudniu 2019 roku. Zobowiązania finansowe wobec jednostek zależnych obejmują głównie obligacje wyemitowane do jednostek zależnych.

Do dnia 31 grudnia 2018 roku, Spółka i Atlas Services Belgium S.A., spółka zależna od Orange S.A., zawarły umowy o kredyty terminowe w wysokości 670 milionów EUR, 3.450 milionów złotych oraz umowę o kredyt odnawialny do kwoty 1.500 milionów złotych (patrz Nota 16.1). Dodatkowo Spółka zawarła umowę z Orange S.A. dotyczącą instrumentów pochodnych zabezpieczających ryzyko walutowe oraz ryzyko stopy procentowej związane z finansowaniem z Atlas Services Belgium S.A. Wartość nominalna walutowo-procentowych instrumentów swap (CCIRS) i procentowych instrumentów swap (IRS) zawartych w ramach powyższej umowy na dzień 31 grudnia 2018 roku wynosiła odpowiednio 670 milionów EUR i 5.950 milionów złotych z wyceną w wartości godziwej w łącznej kwocie 50 milionów złotych (na dzień 31 grudnia 2017 roku wartość nominalna wynosiła 670 milionów EUR i 5.950 milionów złotych z ujemną wyceną w wartości godziwej w łącznej kwocie 25 milionów złotych).

Należności i zobowiązania finansowe, koszty finansowe oraz inne całkowite dochody/straty dotyczące transakcji z Grupą Orange wynikają z wymienionych powyżej umów. Przychody finansowe od Orange S.A. oraz środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych zdeponowane w Orange S.A. dotyczą umowy scentralizowanego zarządzania płynnością (patrz Nota 22.6).

(w milionach złotych)

	12 miesięcy do	
	31 grudnia 2018	31 grudnia 2017
Sprzedaż towarów i usług oraz pozostałe przychody:	353	420
Grupa Orange Polska (jednostki zależne)	145	219
Grupa Orange	208	201
- Orange S.A. (jednostka dominująca)	119	127
- Grupa Orange (z wyłączeniem jednostki dominującej)	89	74
Zakupy towarów (w tym zapasów, środków trwałych i wartości niematerialnych) i usług:	(848)	(780)
Grupa Orange Polska (jednostki zależne)	(599)	(520)
Grupa Orange	(249)	(260)
- Orange S.A. (jednostka dominująca)	(76)	(89)
- Grupa Orange (z wyłączeniem jednostki dominującej)	(173)	(171)
- w tym Orange Brand Services Limited (umowa licencyjna na używanie marki)	(113)	(121)
Przychody finansowe:	26	19
Grupa Orange Polska (jednostki zależne)	24	17
Orange S.A. (jednostka dominująca)	2	2
Koszty finansowe, netto:	(234)	(235)
Grupa Orange Polska (jednostki zależne)	(1)	(1)
Grupa Orange	(233)	(234)
- Orange S.A. (jednostka dominująca)	(8)	(269)
- Grupa Orange (z wyłączeniem jednostki dominującej)	(225)	35
Inne całkowite dochody/(straty):	(25)	11
Orange S.A. (jednostka dominująca)	(25)	11

(w milionach złotych)

	<i>Na dzień 31 grudnia 2018</i>	<i>Na dzień 31 grudnia 2017</i>
Należności i koszty kontraktowe:	158	144
Grupa Orange Polska (jednostki zależne)	72	61
Grupa Orange	86	83
- Orange S.A. (jednostka dominująca)	47	50
- Grupa Orange (z wyłączeniem jednostki dominującej)	39	33
Zobowiązania:	250	286
Grupa Orange Polska (jednostki zależne)	154	187
Grupa Orange	96	99
- Orange S.A. (jednostka dominująca)	47	49
- Grupa Orange (z wyłączeniem jednostki dominującej)	49	50
Należności finansowe:	202	33
Grupa Orange Polska (jednostki zależne)	104	-
Orange S.A. (jednostka dominująca)	98	33
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych zdeponowane w:	203	166
Orange S.A. (jednostka dominująca)	203	166
Zobowiązania finansowe:	7.495	7.102
Grupa Orange Polska (jednostki zależne)	115	75
Grupa Orange	7.380	7.027
- Orange S.A. (jednostka dominująca)	48	58
- Grupa Orange (z wyłączeniem jednostki dominującej)	7.332	6.969
Udzielone gwarancje:	75	51
Grupa Orange Polska (jednostki zależne)	75	51

29. Zdarzenia po zakończeniu okresu sprawozdawczego

Na podstawie corocznego przeglądu szacowanych okresów użytkowania aktywów trwałych, Spółka zdecydowała o wydłużeniu od 2019 roku okresów użytkowania niektórych aktywów sieciowych oraz elementów oprogramowania. W efekcie Spółka oczekuje, że koszt amortyzacji tych aktywów w 2019 roku będzie niższy o około 192 miliony złotych.

W dniu 25 stycznia 2019 roku OPL S.A. dokonała spłaty 240 milionów złotych w ramach odnawialnej linii kredytowej przyznanej przez Atlas Services Belgium S.A., spółkę zależną od Orange S.A.

W dniu 11 lutego 2019 roku Spółka oraz Atlas Services Belgium S.A., spółka zależna od Orange S.A., zawarły umowę o pożyczkę w wysokości 1.500 milionów złotych z terminem spłaty przypadającym w maju 2024 roku, która zrefinansuje umowę o pożyczkę w wysokości 480 milionów EUR wygasającą w maju 2019 roku.

30. Podstawowe zasady rachunkowości

W uzupełnieniu do oświadczenia o zgodności zawartego w Nocie 2, niniejsza nota opisuje zasady rachunkowości zastosowane przy sporządzeniu Jednostkowego Sprawozdania Finansowego za rok zakończony 31 grudnia 2018 roku.

30.1. Szacunki i subiektywna ocena

Sporządzenie sprawozdania finansowego wymaga od Zarządu Spółki dokonania szacunków, jako że wiele informacji zawartych w sprawozdaniu finansowym nie może zostać wycenionych w sposób precyzyjny. Zarząd weryfikuje przyjęte szacunki w oparciu o zmiany czynników branych pod uwagę przy ich dokonywaniu, nowe informacje lub doświadczenia z przeszłości. Dlatego też szacunki dokonane na dzień 31 grudnia 2018 roku mogą w przyszłości ulec zmianie. Główne szacunki i subiektywna ocena zostały opisane w następujących notach:

<i>Nota</i>		<i>Szacunki i subiektywna ocena</i>
4, 13.3, 30.9	Przychody	Alokacja przychodów na poszczególne części składowe oferty pakietowej w oparciu o ich względną wartość godziwą. Oszacowanie wartości godziwej części składowych oferty pakietowej. Ujęcie liniowe przychodów z tytułu opłat za przyłączenie do sieci. Ujęcie przychodów brutto lub netto (analiza, czy Spółka jest głównym podmiotem zobowiązanym dostarczyć usługę/produkt klientowi końcowemu, czy występuje jako agent). Wartość godziwa kar naliczanych w przypadku zerwania umowy lojalnościowej przez klienta.
7, 30.16	Utrata wartości ośrodka wypracowującego środki pieniężne oraz pojedynczych składników środków trwałych i wartości niematerialnych	Główne założenia przyjęte w celu ustalenia wartości odzyskiwalnej: przesłanki wskazujące na utratę wartości, modele, stopy dyskontowe, stopy wzrostu.
9, 10, 30.13, 30.14	Okres ekonomicznej użyteczności środków trwałych oraz wartości niematerialnych	Okres ekonomicznej użyteczności oraz metoda amortyzacji.
10, 13.2, 30.14	Środki trwałe – dotacje inwestycyjne	Główne założenia przyjęte do wyceny i ujęcia uzyskanych dotacji inwestycyjnych.
11.1, 11.2, 30.17	Odpisy aktualizujące wartość aktywów finansowych	Główne założenia przyjęte w celu ustalenia odpisów aktualizujących wartość aktywów finansowych: stopa oczekiwanych strat kredytowych (włączając racjonalne i możliwe do udokumentowania informacje dotyczące przyszłości), grupowanie aktywów finansowych.
12, 27, 30.20	Rezerwy	Założenia przyjęte dla wyceny rezerw na roszczenia i sprawy sądowe. Rezerwy na koszty rozwiązania stosunku pracy: stopy dyskontowe, liczba pracowników, staż pracy pracowników, wynagrodzenie jednostkowe oraz inne założenia.
12	Koszty likwidacji środków trwałych	Założenia przyjęte do wyceny rezerw na szacunkowe koszty demontażu i usunięcia składnika aktywów oraz koszty przeprowadzenia renowacji miejsca, w którym się znajdował.
14, 30.21, 30.22	Świadczenia pracownicze	Stopy dyskontowe, wzrost płac, wiek emerytalny, wskaźnik rotacji pracowników oraz inne. Model i założenia przyjęte dla wyceny wartości godziwej programu płatności opartych na akcjach.
20, 21, 30.17	Wartość godziwa instrumentów pochodnych oraz innych instrumentów finansowych	Model i założenia przyjęte dla wyceny wartości godziwej.
23, 30.19	Podatek dochodowy	Założenia przyjęte w celu rozpoznania aktywów z tytułu podatku odroczonego. Założenia przyjęte w celu ustalenia wyniku podatkowego i wartości podatkowej w przypadku, gdy występuje niepewność co do ujęcia podatkowego.
30.18	Odpis na wolno rotujące i przestarzałe zapasy	Metodologia stosowana do ustalenia wartości odzyskiwalnej netto zapasów.

W ocenie Spółki, najbardziej znaczące korekty wartości bilansowej aktywów i zobowiązań mogą wynikać ze zmian szacunków i subiektywnych ocen dotyczących utraty wartości (patrz Nota 7) oraz rezerw na roszczenia i sprawy sądowe oraz ryzyka (patrz Noty 12 i 27).

W przypadku, gdy dana transakcja nie jest uregulowana w żadnym standardzie bądź interpretacji, Zarząd, kierując się subiektywną oceną, określa i stosuje polityki rachunkowości, które zapewnią, iż sprawozdanie finansowe będzie zawierać właściwe i wiarygodne informacje oraz będzie:

- prawidłowo, jasno i rzetelnie przedstawiać sytuację majątkową i finansową Spółki, wyniki jej działalności i przepływy pieniężne,
- odzwierciedlać treść ekonomiczną transakcji,
- obiektywne oraz,
- kompletne we wszystkich istotnych aspektach.

30.2. Standardy i interpretacje opublikowane, ale jeszcze nieprzyjęte

- MSSF 16 „Leasing” został opublikowany 13 stycznia 2016 roku i został przyjęty przez Unię Europejską 31 października 2017 roku.

Wdrożenie MSSF 16 było przedmiotem dedykowanego projektu uruchomionego w ramach Spółki. Spółka zakwalifikowała umowę jako umowę leasingu, wtedy gdy daje ona leasingobiorcy prawo do kontroli użytkowania zidentyfikowanego składnika aktywów.

W rezultacie przeprowadzonych analiz, Spółka zidentyfikowała cztery główne kategorie umów leasingu:

- nieruchomości: salony sprzedaży, biura, wieczyste użytkowanie gruntów;
- sieć mobilna: grunty, powierzchnie techniczne, miejsca na wieżach, kominach, dachach;
- sieć stacjonarna: powierzchnie techniczne, ograniczone prawa rzeczowe, dostęp do pętli lokalnej, kolokacja, umowy na ciemne włókna;
- pozostałe najmy: samochody, urządzenia techniczne, powierzchnie w centrach przetwarzania danych.

Od dnia 1 stycznia 2019 roku, Spółka, jako leasingobiorca, ujmuje wszystkie zidentyfikowane umowy zgodnie z jednym modelem, w ramach którego w sprawozdaniu z sytuacji finansowej ujmuje się aktywo z tytułu prawa do użytkowania leasingowanego aktywa w korespondencji ze zobowiązaniem wynikającym z umów leasingu. Zobowiązanie z tytułu leasingu obejmuje przyszłe, zdyskontowane płatności leasingowe dla zidentyfikowanych kontraktów.

Księgowe ujęcie tych pozycji w sprawozdaniu z sytuacji finansowej zależy od:

- okresu trwania umów przyjętego dla poszczególnych rodzajów kontraktów: ten okres obejmuje nieodwoływalny okres leasingu, okresy wynikające z opcji przedłużenia leasingu, jeżeli można z wystarczającą pewnością założyć, że leasingobiorca skorzysta z tych opcji oraz okresy wynikające z opcji wypowiedzenia leasingu, jeżeli można z wystarczającą pewnością założyć, że leasingobiorca nie skorzysta z tych opcji. Przy ustalaniu okresu leasingu uwzględniono również regulacje prawne oraz zwyczajowe obowiązujące w polskim otoczeniu prawnym, jak również specyfikę umów w Spółce;
- struktury stałych i zmiennych płatności w umowie;
- określenia krańcowej stopy procentowej, w sytuacji gdy stopy procentowej leasingu nie można z łatwością ustalić. Stopy dyskonta przyjęte przez Spółkę dla celów wyceny zgodnie z MSSF 16 zostały oparte na oprocentowaniu polskich obligacji skarbowych, skorygowanym o marżę stosowaną przy zaciąganiu długu przez spółki o podobnym ratingu kredytowym. Stopy dyskonta uwzględniają okres zapadalności i walutę umów oraz nie są zróżnicowane ze względu na rodzaj aktywów.

Powyższe elementy mające wpływ na ujęcie umów leasingu zgodnie z zasadami MSSF 16 są oparte na subiektywnej ocenie Zarządu uwzględniającej bieżące interpretacje MSSF 16. Subiektywna ocena oraz szacunki Zarządu mogą ulec zmianie na skutek nowych interpretacji MSSF 16 wydanych przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości oraz/lub w przypadku, gdy rozwój ogólnie przyjętej praktyki stosowania zasad rachunkowości doprowadzi do wypracowania bardziej przejrzystych interpretacji w tym zakresie.

Spółka zdecydowała o zastosowaniu dwóch zwolnień przewidzianych przez standard dotyczący leasingów oraz ujęciu w ciężar kosztów następujących rodzajów umów:

- wszystkich umów, za wyjątkiem umów najmu samochodów, których okres leasingu jest mniejszy niż 12 miesięcy;
- umów, w odniesieniu do których bazowy składnik aktywów ma wartość mniejszą niż 5.000 USD.

Oprócz zmian w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, przyjęcie MSSF 16 wpływa na:

- a) rachunek zysków i strat, w następujący sposób:
 - pojawi się amortyzacja aktywa z tytułu prawa do użytkowania oraz koszty odsetkowe od zobowiązania z tytułu leasingu, zamiast kosztów operacyjnych;
 - przyspieszone zostanie rozpoznanie kosztów, co wynika w szczególności z komponentu finansowego; oraz
- b) sprawozdanie z przepływów pieniężnych, w następujący sposób:
 - płatności odsetek pozostaną w działalności operacyjnej;
 - środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej nie ulegną zmianie;
 - spłaty zobowiązań leasingowych będą wykazywane w działalności finansowej.

Na dzień 1 stycznia 2019 roku Spółka zastosowała „zmodyfikowaną metodę retrospektywną”, bez przekształcania danych porównawczych. Szacowany przez Spółkę wpływ zastosowania standardu na sumę bilansową na dzień 1 stycznia 2019 roku wynosi 1,3 miliarda złotych i wynika z ujęcia zobowiązania z tytułu leasingu w korespondencji z aktywem z tytułu prawa do użytkowania. Wdrożenie standardu nie będzie miało wpływu na kapitały własne na dzień 1 stycznia 2019, ponieważ Spółka zdecydowała się wycenić aktywo z tytułu prawa do użytkowania w wartości równej zobowiązaniu z tytułu leasingu (wpływ przedpłaconych opłat leasingowych był pomijalny). W związku z tym, nie zostanie rozpoznaný podatek odroczony.

Główne różnice pomiędzy zobowiązaniami pozabilansowymi na dzień 31 grudnia 2018 roku i zobowiązaniem z tytułu leasingu rozpoznanym na dzień pierwszego zastosowania wynikają z:

- praw wieczystego użytkowania, które zostały zakwalifikowane jako umowy leasingu na dzień 1 stycznia 2019 roku;
 - wyceny ograniczonych praw rzeczowych przez oczekiwany, a nie minimalny okres leasingu;
 - wyłączenia z wyceny według MSSF 16 umów krótkoterminowych;
 - zastosowania innego podejścia przy uwzględnianiu efektu indeksacji płatności leasingowych na potrzeby kalkulacji zobowiązań pozabilansowych i zobowiązania z tytułu leasingu według MSSF 16.
- MSSF 17 „Umowy ubezpieczeniowe”. Standard został opublikowany 18 maja 2017 roku i ma zastosowanie do rocznych okresów sprawozdawczych rozpoczynających się 1 stycznia 2021 roku lub później. Standard nie został jeszcze przyjęty przez Unię Europejską. MSSF 17 ustala zasady ujęcia, wyceny, prezentacji i ujawnień umów ubezpieczeniowych. Spółka nie zawiera umów ubezpieczeniowych na własne ryzyko i standard ten nie będzie miał wpływu na sprawozdania finansowe.
- KIMSF 23 „Niepewność w zakresie sposobów ujmowania podatku dochodowego”. Niniejsza interpretacja została opublikowana 7 czerwca 2017 roku i ma zastosowanie do rocznych okresów sprawozdawczych rozpoczynających się 1 stycznia 2019 roku lub później. Interpretacja została przyjęta przez Unię Europejską w dniu 23 października 2018 roku. KIMSF 23 wyjaśnia, jak należy ujmować i wyceniać aktywa i zobowiązania z tytułu odroczonego i bieżącego podatku dochodowego, jeżeli występuje niepewność co do sposobu ujęcia podatkowego. Interpretacja nie ma wpływu na sprawozdania finansowe Spółki.

30.3. Podejście przyjęte w Spółce zgodnie z paragrafami 10 i 12 zawartymi w MSR 8 „Zasady rachunkowości, zmiany wartości szacunkowych i korygowanie błędów”

Podejście księgowe opisane poniżej nie jest (lub jest tylko częściowo) opisane w Międzynarodowych Standardach Sprawozdawczości Finansowej i interpretacjach przyjętych przez Unię Europejską. Spółka przyjęła polityki rachunkowości, które według niej najlepiej odzwierciedlają istotę transakcji.

Połączenia przedsięwzięć pod wspólną kontrolą

Opracowując politykę ujmowania połączenia spółki dominującej z jej spółką zależną (tzn. połączenia przedsięwzięć pod wspólną kontrolą) Spółka przyjęła w 2013 roku rozwiązania amerykańskich standardów rachunkowości, Accounting Standards Codification 805-50 „Połączenia przedsięwzięć-powiązane kwestie” (patrz Nota 30.7 *Prawne połączenie jednostki dominującej z jej jednostką zależną*).

30.4. Stosowane przez Spółkę dopuszczone podejścia alternatywne zgodnie z MSSF

Niektóre MSSF dopuszczają alternatywne metody wyceny oraz ujmowania aktywów i zobowiązań. W związku z tym, Spółka wybrała:

<i>Standardy</i>		<i>Stosowane podejście alternatywne</i>
MSR 2	Zapasy	Zapasy wycenia się według ceny nabycia ustalonej metodą średniej ceny ważonej.
MSR 16	Rzeczowy majątek trwały	Rzeczowy majątek trwały wykazuje się według ceny nabycia pomniejszonej o umorzenie oraz zakumulowane odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.
MSR 20	Dotacje rządowe oraz ujawnianie informacji na temat pomocy rządowej	Bezzwrotne dotacje rządowe do aktywów pomniejszają wartość bilansową tych aktywów. Dotacje do przychodu pomniejszają odpowiadające im koszty.
MSR 27	Jednostkowe sprawozdania finansowe	Inwestycje w jednostki zależne i stowarzyszone ujmowane są w cenie nabycia.
MSSF 9	Instrumenty finansowe	Odpis na oczekiwane straty kredytowe ujmowany jest w kwocie równej oczekiwanym stratom kredytowym w całym okresie życia dla należności handlowych oraz aktywów kontraktowych, które zawierają istotny komponent finansowania.

30.5. Prezentacja sprawozdań finansowych

Prezentacja sprawozdania z sytuacji finansowej

Zgodnie z MSR 1 „Prezentacja sprawozdań finansowych”, aktywa oraz zobowiązania są prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako krótkoterminowe i długoterminowe.

Prezentacja rachunku zysków i strat

Zgodnie z MSR 1 „Prezentacja sprawozdań finansowych”, w rachunku zysków i strat koszty są prezentowane w układzie rodzajowym.

Zysk/strata przypadająca na jedną akcję

Zysk/strata netto przypadająca na jedną akcję za każdy okres ustalany jest jako iloraz zysku/straty netto za dany okres i średniej ważonej liczby akcji występujących w tym okresie. Średnia ważona liczba akcji występujących w okresie uwzględnia akcje własne.

30.6. Inwestycje we wspólne ustalenia umowne

Wspólne ustalenie umowne ma formę albo wspólnego przedsięwzięcia, albo wspólnego działania. Spółka jest zaangażowana we wspólne działanie. W związku z udziałami we wspólnym działaniu Spółka ujmuje swoje aktywa, zobowiązania, przychody i koszty, w tym swój udział w tych pozycjach.

30.7. Prawne połączenie jednostki dominującej z jej jednostką zależną

Prawne połączenie spółki dominującej z jej spółką zależną jest ujmowane przy użyciu wartości dotyczących jednostki zależnej wykazanych w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym jednostki dominującej (*ang. predecessor value method*); kwoty te zawierają wartość firmy rozpoznaną w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym jednostki dominującej wynikającą z nabycia jednostki zależnej.

Wyniki i sprawozdanie z sytuacji finansowej jednostki zależnej ujmowane są prospektywnie od daty dokonania prawnego połączenia.

30.8. Skutki zmian kursów wymiany walut obcych

Walutą funkcjonalną Orange Polska jest polski złoty.

Przeliczanie transakcji w walutach obcych

Transakcje wyrażone w walutach obcych są przeliczane przez Spółkę na walutę funkcjonalną według kursu wymiany obowiązującego na dzień transakcji. Aktywa i zobowiązania pieniężne wyrażone w walucie obcej są na dzień zakończenia okresu sprawozdawczego przeszacowywane przy zastosowaniu kursu ogłoszonego przez Narodowy Bank Polski na koniec okresu sprawozdawczego, a wszelkie zyski lub straty powstałe w wyniku przeszacowania są ujmowane w rachunku zysków i strat w pozycji:

- pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych - w przypadku operacji handlowych,
- przychodów lub kosztów finansowych - w przypadku operacji finansowych.

30.9. Przychody

Osobne komponenty w ofertach pakietowych

Przy sprzedaży wielu produktów i usług (np. oferty zawierające telefon i usługę telekomunikacyjną), Spółka ocenia wszystkie dobra i usługi przyrządzone w umowie w celu identyfikacji, czy stanowią one odrębne zobowiązania do wykonania świadczenia, tj. zobowiązania niezależne od siebie nawzajem. Sprzedaż telefonu mobilnego i usługa telekomunikacyjna w ofertach pakietowych są odrębnymi zobowiązaniami do wykonania świadczenia.

Wynagrodzenie za ofertę pakietową (tj. cena transakcyjna) jest przypisywane do odrębnych zobowiązań do wykonania świadczenia (np. sprzedaży telefonu i sprzedaży usługi) i są rozpoznawane jako przychody, gdy dane zobowiązanie jest spełnione (tj. gdy kontrola nad dobrem lub usługą jest przekazywana do klienta).

Z reguły, cena transakcyjna jest to kwota wynagrodzenia (najczęściej gotówki), która zgodnie z oczekiwaniem Spółki będzie jej przysługiwać w trakcie założonego wymagalnego okresu umowy. Założony wymagalny okres umowy jest to okres, który jest wymagalny w wyniku zapisów umownych lub praktyki biznesowej. Na założony wymagalny okres umowy ma wpływ praktyka biznesowa Spółki, gdy Spółka poprzez swoje działania kreuje lub akceptuje uzasadnione oczekiwanie klienta, że zostanie on zwolniony ze swojego zobowiązania do zapłaty przed końcem kontraktu w momencie podpisania nowego kontraktu. W cenie transakcyjnej nie jest uwzględniony efekt pieniądza w czasie, ponieważ efekt komponentu finansowego, w stosunku do ceny transakcyjnej, jest nieistotny na poziomie kontraktu.

Przypisanie ceny transakcyjnej do różnych zobowiązań do wykonania świadczenia jest dokonywane w celu odzwierciedlenia kwot, do których zgodnie z oczekiwaniem Spółki jest ona uprawniona w zamian za przekazanie przyrzeczonych dóbr lub usług do klienta.

Spółka jest spółką usługową i osiąga znaczącą większość swojej marży poprzez sprzedaż usług telekomunikacyjnych. Sprzedaż telefonów subsydiowanych (tj. w sytuacji, gdy wartość faktury za telefon jest mniejsza niż koszt telefonu) jest narzędziem promowania usług Spółki i pozyskiwania klientów. Dlatego, w przypadku usług sprzedawanych wraz z telefonem subsydiowanym, Spółka przypisuje subsydlum do przychodów z usług. Spółka określa przychody, które oczekuje uzyskać podczas wyceny oferty na świadczenie usług. Na podstawie powyższego, indywidualna cena sprzedaży (tj. cena, po której Spółka sprzedałaby oddzielnie przyrzczone dobra lub usługi klientowi) telefonu subsydiowanego jest szacowana na podstawie jego kosztu powiększonego o marżę niezbędną w celu pokrycia dodatkowych kosztów związanych ze sprzedażą telefonów, takich jak koszty transportu czy koszty logistyczne. Oszacowana marża jest nieistotna, w związku z tym nie uwzględniono jej w formule koszt plus marża ze względów praktycznych.

Jeśli Spółka jest w stanie sprzedać telefon z zyskiem (tj. gdy kwota zafakturowana za telefon jest wyższa niż koszt telefonu w ofercie pakietowej), to zysk na sprzedaży telefonu jest przypisany do przychodów z telefonu.

Podczas ustalania indywidualnej ceny sprzedaży zobowiązania do wykonania świadczenia w pierwszej kolejności określane jest, czy istnieje specyficzna dla Spółki obserwowalna cena dobra lub usługi, tj. cena, gdy Spółka sprzedaje dobro lub usługę oddzielnie w podobnych okolicznościach i podobnym klientom. W przypadku braku obserwowalnej ceny sprzedaży, inne metody szacowania wartości zobowiązania powinny zostać użyte. Indywidualna cena sprzedaży usług jest określana dla każdej osobnej kategorii klientów. Kategorie klientów są zależne od zawartości usług, długości okresu lojalnościowego oraz profilu aktywności klienta. W związku z tym cena oferty SIMO (tj. cena usługi telekomunikacyjnej niesprzedawanej osobno poza pakietem) nie może być traktowana jako dobre przybliżenie indywidualnej ceny sprzedaży usług w ofercie pakietowej. W konsekwencji indywidualna cena sprzedaży usług telekomunikacyjnych sprzedawanych w ofercie pakietowej jest określana poprzez zastosowanie metody dostosowanej oceny rynku i odpowiada cenie usługi w ramach oferty pakietowej zmodyfikowanej o subsydlum z telefonu do odzyskania w trakcie założonego okresu umowy.

Spółka rozpoznaje salda z tytułu umów w przypadku takich umów, w których moment, kiedy Spółka nabywa prawo do otrzymania wynagrodzenia nie pokrywa się z momentem, w którym spełnione zostaje zobowiązanie do wykonania świadczenia. Składnik aktywów z tytułu umowy odpowiada prawu Spółki do otrzymania wynagrodzenia w zamian za dobra lub usługi, które zostały przekazane klientom Spółki. Składnik aktywów z tytułu umowy jest rozpoznawany w dacie rozpoczęcia umowy, o ile zachodzi taka potrzeba. Zazwyczaj wyceniany jest jako suma subsydliów odzyskanych w poszczególnych miesiącach w czasie trwania założonego wymagalnego okresu umownego. Zobowiązanie z tytułu umowy reprezentuje kwoty zafakturowane przez Spółkę przed przekazaniem klientom dóbr i/lub usług przyrzeczonych w umowie. Taka sytuacja występuje zazwyczaj w przypadku zaliczek otrzymanych od klientów lub kwot zafakturowanych za dobra i usługi, które nie zostały jeszcze przekazane klientom, tzn. w przypadku umów z płatnością z góry lub pakietów prepaid.

Przychody ze sprzedaży towarów

Przychody ze sprzedaży towarów ujmowane są w momencie przeniesienia na nabywcę kontroli (patrz również paragraf *Osobne komponenty w ofertach pakietowych*). W przypadku sprzedaży sprzętu przez dystrybutora, który kupuje sprzęt od Spółki przychód rozpoznawany jest w momencie sprzedaży sprzętu do klienta końcowego, ponieważ Spółka działa jako zleceniodawca w ramach tego procesu.

Przychody z tytułu najmu i dzierżawy sprzętu telekomunikacyjnego

Przychody z tytułu najmu i dzierżawy sprzętu telekomunikacyjnego ujmowane są w rachunku zysków i strat w sposób liniowy w okresie obowiązywania umowy, z wyjątkiem umów leasingu finansowego, w przypadku których ujmuje się przychody ze sprzedaży środków trwałych w kwocie równej inwestycji leasingowej netto, w momencie rozpoczęcia leasingu oraz przychody finansowe przez okres trwania leasingu.

Przychody ze sprzedaży lub udostępnienia treści (ang. content)

W zależności od istoty transakcji i roli Spółki w ramach transakcji, Spółka może działać jako zleceniodawca i rozpoznawać przychody w wartości brutto, osobno od kosztów lub działać jako pośrednik i rozpoznawać przychody w ujęciu netto po pomniejszeniu o koszty. Ocena roli Spółki jest oparta o pojęcie kontroli i przesłanki wskazujące na sprawowanie kontroli. Spółka jest traktowana jako zleceniodawca, jeśli sprawuje kontrolę nad dobrem lub usługą przed ich przekazaniem klientowi.

Spółka jest traktowana jako pośrednik, jeśli jej zobowiązanie do wykonania świadczenia polega na zapewnieniu dostarczenia dóbr lub usług do klienta przez inny podmiot, tj. gdy nie sprawuje kontroli nad dobrem lub usługą przed przekazaniem ich klientowi.

Przychody z tytułu świadczenia usług

Przychody z tytułu opłat abonamentowych za usługi telefoniczne i dostęp do Internetu ujmowane są liniowo w okresie obowiązywania umowy.

Przychody z tytułu opłat za połączenia telefoniczne przychodzące i wychodzące ujmowane są w momencie świadczenia usługi.

Przychody ze sprzedaży kart telefonicznych dla telefonii komórkowej ujmowane są w momencie ich wykorzystania lub w momencie utraty ważności karty telefonicznej.

Oferty promocyjne

W przypadku niektórych ofert handlowych, w których klient nie płaci za świadczenie usługi przez ustalony okres w zamian za podpisanie umowy na czas określony (*ang. time-based incentives*), przychody ujmowane są równomiernie przez określony w umowie założony okres jej obowiązywania.

Prawa materialne

Prawo materialne to opcja zakupu dóbr i usług z upustem, który jest większy niż upusty zwykle stosowane dla określonych dóbr lub usług. Spółka nie zidentyfikowała żadnych praw materialnych w kontraktach z klientami, które powodowałyby konieczność traktowania ich jako zobowiązania do wykonania świadczenia.

30.10. Koszty pozyskania abonentów, koszty reklamy i pozostałe podobne koszty

Przyrostowe koszty pozyskania i utrzymania abonentów (np. prowizje płatne agentom za pozyskanie lub utrzymanie kontraktu) są ujmowane liniowo w rachunku zysków i strat jako koszty przez założony okres umowy, ponieważ są bezpośrednio związane z umową i będą odzyskane. Koszty reklamy, promocji, sponsoringu, komunikacji korporacyjnej i koszty promocji marki są ujmowane w rachunku zysków i strat tego okresu, w którym zostały poniesione.

30.11. Koszty finansowania zewnętrznego

Koszty finansowania zewnętrznego, które można bezpośrednio przyporządkować nabyciu, budowie lub wytworzeniu dostosowywanego składnika aktywów, są kapitalizowane jako część ceny nabycia lub kosztu wytworzenia tego składnika aktywów. Dostosowywany składnik aktywów jest to taki składnik aktywów, który wymaga znacznego okresu czasu niezbędnego do przygotowania go do zamierzonego użytkowania lub sprzedaży. W ocenie Spółki, budowa sieci nie wymaga znacznego okresu czasu.

30.12. Wartość firmy

Wartość firmy wynika z różnicy pomiędzy kosztem nabycia udziałów niedających kontroli w działalności mobilnej w 2005 roku a przypisaną im wartością bilansową aktywów netto.

Wartość firmy odpowiada płatności dokonanej przez jednostkę przejmującą w oczekiwaniu na przyszłe korzyści ekonomiczne z tytułu aktywów, których nie można pojedynczo zidentyfikować ani osobno ująć.

30.13. Wartości niematerialne (z wyłączeniem wartości firmy)

Wartości niematerialne, zawierające głównie rezerwacje i inne prawa do częstotliwości, oprogramowanie i koszty prac rozwojowych, są początkowo wyceniane w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia, które obejmują cenę zakupu, cła importowe, niepodlegające odliczeniu podatki zawarte w cenie, pomniejszone o upusty, rabaty i powiększone o nakłady bezpośrednio związane z przygotowaniem składnika aktywów do użytkowania zgodnie z jego planowanym przeznaczeniem i, jeśli dotyczy, koszty finansowania zewnętrznego.

Wewnętrznie wytworzone znaki handlowe oraz bazy klientów nie są ujmowane jako wartości niematerialne.

Rezerwacje i inne prawa do częstotliwości

Wydatki związane z rezerwacjami i innymi prawami do częstotliwości są amortyzowane metodą liniową przez okres ich użytkowania, rozpoczynając od momentu, kiedy sieć komórkowa jest gotowa do użytku i usługa telefonii komórkowej może być sprzedawana.

Koszty badań i rozwoju

Koszty prac rozwojowych powinny być ujęte jako wartość niematerialna wtedy i tylko wtedy, gdy można udowodnić:

- możliwość, z technicznego punktu widzenia, ukończenia składnika wartości niematerialnych tak, aby nadawał się do użytkowania,
- zamiar ukończenia składnika wartości niematerialnych oraz jego użytkowania lub sprzedaży oraz dostępność stosownych środków technicznych, finansowych i innych,
- zdolność do użytkowania lub sprzedaży składnika wartości niematerialnych,
- sposób, w jaki składnik wartości niematerialnych będzie wytwarzał prawdopodobne przyszłe korzyści ekonomiczne dla Spółki,
- możliwości wiarygodnego ustalenia nakładów poniesionych w czasie prac rozwojowych, które można przyporządkować temu składnikowi wartości niematerialnych.

Koszty prac rozwojowych niespełniające powyższych kryteriów oraz koszty badań są odnoszone bezpośrednio w ciężar rachunku zysków i strat. Prace badawczo-rozwojowe realizowane przez Spółkę dotyczą głównie:

- unowocześnienia architektury sieci lub jej funkcjonalności,
- rozwoju platform, których celem jest oferowanie nowych usług klientom Spółki.

Koszty prac rozwojowych ujęte jako wartości niematerialne są amortyzowane metodą liniową przez ich przewidywany okres użytkowania, z reguły nieprzekraczający trzech lat.

Oprogramowanie

Oprogramowanie jest amortyzowane metodą liniową przez okres ekonomicznego użytkowania, nieprzekraczający pięciu lat.

Okresy użytkowania wartości niematerialnych weryfikowane są co roku i podlegają zmianie, jeśli obecnie szacowany okres użytkowania jest inny niż poprzednio przewidywano. Powyższe zmiany w szacunkach są ujmowane w sposób prospektywny.

30.14. Środki trwałe

Wartość początkowa środków trwałych obejmuje ich cenę nabycia lub koszty wytworzenia, wraz z cłami importowymi, niepodlegającymi odliczeniu podatkami zawartymi w cenie oraz jest pomniejszona o upusty, rabaty i powiększona o nakłady bezpośrednio związane z przygotowaniem składnika aktywów do użytkowania zgodnie z jego planowanym przeznaczeniem, w tym koszty świadczeń pracowniczych i, jeśli dotyczy, koszty finansowania zewnętrznego.

Wartość początkowa zawiera również wstępne szacunkowe koszty demontażu i usunięcia składnika majątku oraz koszty renowacji miejsca, w którym się znajdował, do których poniesienia Spółka jest zobowiązana.

Wartość początkowa sieci telekomunikacyjnej zawiera koszty projektowania i budowy oraz koszty zwiększenia jej pojemności. Łączna wartość początkowa aktywa jest alokowana pomiędzy jego elementy składowe (komponenty), które są ujmowane osobno w przypadku jeśli elementy składowe posiadają odmienne okresy ekonomicznej przydatności lub przewidywany sposób czerpania przyszłych korzyści ekonomicznych jest różny. W takich przypadkach odpisy amortyzacyjne są ustalane dla każdego elementu osobno.

Koszty konserwacji i napraw (koszty bieżącego utrzymania) obciążają rachunek zysków i strat w momencie ich poniesienia.

Dotacje inwestycyjne

Spółka może otrzymywać dotacje rządowe oraz dotacje z Unii Europejskiej na wsparcie projektów inwestycyjnych. Dotacje zmniejszają wartość aktywów i są ujmowane w rachunku zysków i strat, jako zmniejszenie amortyzacji, uzależnione od oczekiwanego trybu uzyskiwania korzyści ekonomicznych z danego aktywa. Dotacji nie ujmuje się aż do momentu, w którym istnieje wystarczająca pewność, że jednostka spełni warunki związane z dotacją, oraz że dotacja zostanie otrzymana.

Leasing finansowy

Środki trwałe nabyte w leasingu, w przypadku którego następuje przeniesienie na Spółkę zasadniczo wszystkich ryzyk i korzyści, są ujmowane jako aktywa w korespondencji z ujęciem odpowiedniego zobowiązania. Przyjmuje się, że ryzyka i korzyści związane z posiadaniem aktywów są zazwyczaj przenoszone na Spółkę, jeśli spełniony jest przynajmniej jeden z warunków:

- na mocy umowy leasingowej następuje przeniesienie na leasingobiorcę własności danego składnika z końcem okresu leasingu,
- leasingobiorca ma możliwość zakupienia składnika aktywów za cenę, która - według przewidywań - będzie na tyle niższa od wartości godziwej ustalonej na dzień, gdy prawo zakupienia składnika będzie mogło zostać zrealizowane, iż w chwili rozpoczęcia leasingu istnieje wystarczająca pewność, że leasingobiorca z możliwości tej skorzysta,
- okres leasingu stanowi większą część ekonomicznego okresu użytkowania składnika aktywów,
- wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych na dzień rozpoczęcia leasingu wynosi zasadniczo prawie tyle, ile wynosi łączna wartość godziwa przedmiotu leasingu,
- aktywa będące przedmiotem leasingu mają na tyle specjalistyczny charakter, że tylko leasingobiorca może z nich korzystać bez dokonywania większych modyfikacji.

Środki trwałe przekazane przez Spółkę na zasadach leasingu, w przypadku którego następuje przeniesienie zasadniczo wszystkich ryzyk i korzyści z tytułu posiadania aktywa do leasingobiorcy, są traktowane jak aktywa sprzedane.

Usunięcie ze sprawozdania z sytuacji finansowej

Składnik środków trwałych zostaje usunięty ze sprawozdania z sytuacji finansowej w chwili jego sprzedaży lub kiedy nie oczekuje się żadnych przyszłych korzyści ekonomicznych z tytułu jego użytkowania lub zbycia. Zyski i straty wynikające z usunięcia składnika środków trwałych ze sprawozdania z sytuacji finansowej, ustalone jako różnica pomiędzy przychodami netto ze zbycia (jeśli takie są) a wartością bilansową składnika, ujmuje się w rachunku zysków i strat jako część zysku/straty z działalności operacyjnej.

Umorzenie

Środki trwałe są amortyzowane w celu systematycznego rozłożenia ceny nabycia pomniejszonej o ewentualną oszacowaną wartość końcową dla odzwierciedlenia przyszłych korzyści ekonomicznych związanych z aktywem. Z tego względu, środki trwałe amortyzowane są metodą liniową. Stosowane okresy ekonomicznej przydatności dla środków trwałych zwykle są następujące:

Budynki	10 – 30 lat
Sieć	3 – 40 lat
Terminale	2 – 10 lat
Pozostały sprzęt informatyczny	3 – 5 lat
Pozostałe środki trwałe	2 – 10 lat

Grunty nie są amortyzowane. Prawa wieczystego użytkowania amortyzowane są przez okres, na jaki przysługuje dane prawo, nieprzekraczający 99 lat.

Okresy ekonomicznej przydatności są przeglądane corocznie i podlegają skorygowaniu, jeśli obecny szacowany okres ekonomicznej przydatności jest inny niż poprzednio przewidywano. Powyższe zmiany w szacunkach księgowych są ujmowane w sposób prospektywny.

30.15. Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży

Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży to aktywa rzeczowe, których wartość bilansowa zostanie odzyskana poprzez transakcję sprzedaży, a nie poprzez ich dalsze wykorzystanie. Aktywa te są dostępne do niezwłocznej sprzedaży w obecnym stanie, z uwzględnieniem jedynie normalnych i zwyczajowo przyjętych warunków dla sprzedaży tego typu aktywów, a ich sprzedaż jest wysoce prawdopodobna.

Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży wyceniane są po niższej z następujących dwóch wartości: oszacowanej wartości godziwej pomniejszonej o oczekiwane koszty sprzedaży lub wartości bilansowej i prezentowane są w odrębnej pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej po spełnieniu warunków określonych w MSSF 5.

Aktywa te nie są amortyzowane. Jeżeli wartość godziwa pomniejszona o oczekiwane koszty sprzedaży jest niższa od wartości bilansowej, wówczas ujmuje się odpis z tytułu utraty wartości w wysokości różnicy. W kolejnych okresach, wraz ze wzrostem wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży, odpis z tytułu utraty wartości jest odwracany w wartości nie większej niż skumulowany odpis aktualizujący ujęty w przeszłości.

30.16. Testy utraty wartości oraz ośrodki wypracowujące środki pieniężne (*ang. cash generating units – „CGU”*)

Biorąc pod uwagę rodzaj aktywów trwałych oraz rodzaj prowadzonej działalności, większość pojedynczych składników aktywów trwałych Spółki nie wypracowuje wpływów pieniężnych niezależnie od wpływów pochodzących od innych aktywów. Na dzień 31 grudnia 2018 roku Spółka zidentyfikowała jedno CGU (patrz Nota 7.1). Na potrzeby testów utraty wartości Spółka przyporządkowuje całą wartość firmy do tego CGU.

Zgodnie z MSSF 3 „Połączenia jednostek gospodarczych” wartość firmy nie podlega amortyzacji, lecz podlega testowi utraty wartości przynajmniej raz w roku lub częściej jeśli wystąpiła przesłanka utraty wartości. MSR 36 „Utrata wartości aktywów” wymaga, aby testy utraty wartości były przeprowadzane na poziomie każdego ośrodka wypracowującego środki pieniężne (CGU).

Wartość odzyskiwalna

W celu ustalenia, czy należy rozpoznać odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości, porównuje się wartość bilansową aktywów i zobowiązań danego CGU, łącznie z przypisaną do niego wartością firmy, do ich wartości odzyskiwalnej. Wartość odzyskiwalna odpowiada wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży składnika aktywów lub wartości użytkowej, zależnie od tego, która z nich jest wyższa.

Wartość godziwa pomniejszona o koszty sprzedaży jest najlepszym szacunkiem kwoty możliwej do uzyskania ze sprzedaży CGU na warunkach rynkowych pomiędzy zainteresowanymi i dobrze poinformowanymi stronami transakcji, po potrąceniu kosztów zbycia. Ten szacunek jest ustalany na podstawie dostępnych informacji rynkowych z uwzględnieniem specyficznych warunków transakcji.

Wartość użytkowa jest bieżącą, szacunkową wartością przyszłych przepływów pieniężnych wypracowanych przez CGU, z uwzględnieniem wartości firmy. Szacunki przepływów środków pieniężnych są oparte na założeniach rynkowych i regulacyjnych, założeniach dotyczących przedłużeń rezerwacji i innych praw do częstotliwości oraz przewidywanych przez kierownictwo Spółki warunkach biznesowych, w następujący sposób:

- plany przepływów środków pieniężnych są oparte na planie biznesowym oraz jego ekstrapolacji w nieskończoność poprzez zastosowanie stopy wzrostu odzwierciedlającej spodziewany długoterminowy trend rynku,
- uzyskane szacunki przepływów środków pieniężnych są następnie dyskontowane z użyciem odpowiedniej stopy dyskontowej dla danej działalności.

Jeżeli wartość odzyskiwalna CGU jest mniejsza niż jego wartość bilansowa, wówczas ujmuje się odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości w wysokości różnicy. Odpis aktualizujący przypisuje się w pierwszej kolejności do wartości firmy, obniżając jej wartość, a następnie do innych aktywów należących do CGU.

Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości firmy ujmuje się w rachunku zysków i strat jako zmniejszenie/zwiększenie zysku/straty z działalności operacyjnej. Takie odpisy nie są odwracane.

30.17. Aktywa i zobowiązania finansowe

Od dnia 1 stycznia 2018 roku aktywa finansowe klasyfikowane są – w zależności od modelu biznesowego w zakresie zarządzania aktywami oraz charakterystyki przepływów pieniężnych wynikających z umowy - na następujące kategorie:

- aktywa wyceniane po początkowym ujęciu według zamortyzowanego kosztu – jeśli aktywa finansowe są utrzymywane zgodnie z modelem biznesowym, którego celem jest utrzymywanie aktywów finansowych dla uzyskiwania przepływów pieniężnych wynikających z umowy oraz warunki umowy dotyczącej tych aktywów finansowych powodują powstawanie przepływów pieniężnych, które są jedynie spłatą kwoty głównej i odsetek;
- aktywa wyceniane po początkowym ujęciu w wartości godziwej przez inne całkowite dochody – jeśli aktywa finansowe są utrzymywane zgodnie z modelem biznesowym, którego celem jest zarówno utrzymywanie aktywów finansowych dla uzyskiwania przepływów pieniężnych wynikających z umowy jak i sprzedaż aktywów finansowych oraz warunki umowy dotyczącej tych aktywów finansowych powodują powstawanie przepływów pieniężnych, które są jedynie spłatą kwoty głównej i odsetek;
- zabezpieczające instrumenty pochodne;
- aktywa wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat – wszystkie pozostałe aktywa finansowe.

Do dnia 31 grudnia 2017 roku, aktywa finansowe obejmowały następujące kategorie: pożyczki udzielone i należności własne, aktywa wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, zabezpieczające instrumenty pochodne oraz aktywa dostępne do sprzedaży.

Zobowiązania finansowe obejmują następujące kategorie: zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu, zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz zabezpieczające instrumenty pochodne (klasyfikacja zobowiązań finansowych Spółki nie uległa zmianie).

Z wyjątkiem inwestycji w jednostki zależne i stowarzyszone ujmowanych w cenie nabycia zgodnie z MSR 27 „Jednostkowe Sprawozdanie Finansowe”, aktywa i zobowiązania finansowe są ujmowane i wyceniane zgodnie z MSSF 9 „Instrumenty finansowe” (do dnia 31 grudnia 2017 roku były one ujmowane i wyceniane zgodnie z MSR 39 „Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena”).

Ujmowanie i wycena aktywów finansowych

W momencie początkowego ujęcia, aktywa finansowe są wyceniane w wartości godziwej powiększonej – w przypadku inwestycji, które nie są wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat – o koszty transakcji bezpośrednio do nich przyporządkowane. Należności handlowe, które nie mają istotnego komponentu finansowania, są w momencie początkowego ujęcia wyceniane w cenie transakcyjnej.

Standaryzowane transakcje kupna lub sprzedaży aktywów finansowych są ujmowane na dzień rozliczenia transakcji.

Aktywa wyceniane po początkowym ujęciu według zamortyzowanego kosztu

Aktywa wyceniane po początkowym ujęciu według zamortyzowanego kosztu obejmują „Należności handlowe”, „Pożyczkę do jednostki powiązanej” oraz „Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych”. Przychody z tytułu odsetek od powyższych aktywów finansowych ujmowane są przy użyciu efektywnej stopy procentowej oraz prezentowane w kosztach finansowych, netto.

Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych obejmują środki pieniężne na rachunkach bankowych, depozyty w Orange S.A. utrzymywane w ramach Umowy Scentralizowanego Zarządzania Płynnością Finansową oraz inne płynne instrumenty, które mogą zostać w sposób natychmiastowy zamienione na środki pieniężne w znanej kwocie i które są przedmiotem nieznacznych zmian wartości.

Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat

Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat obejmują instrumenty pochodne, które nie zostały wyznaczone jako instrumenty zabezpieczające zgodnie z MSSF 9. Aktywa finansowe zaklasyfikowane do tej kategorii są wyceniane w wartości godziwej.

Utrata wartości

Do dnia 31 grudnia 2017 roku, na każdy dzień zakończenia okresu sprawozdawczego, Spółka oceniała, czy istniały jakiegokolwiek obiektywne przesłanki wskazujące na to, iż wartość aktywów finansowych uległa obniżeniu. W przypadku wystąpienia takich przesłanek, ustalana była wartość odzyskiwalna składnika aktywów. Jeżeli była ona mniejsza niż wartość bilansowa składnika aktywów, wówczas odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości był ujmowany w rachunku zysków i strat.

Od dnia 1 stycznia 2018 roku Spółka ujmuje odpis na oczekiwane straty kredytowe w kwocie równej oczekiwanym stratom kredytowym w całym okresie życia dla należności handlowych, należności z tytułu leasingu, pozostałych należności finansowych, środków pieniężnych i ekwiwalentów środków pieniężnych oraz aktywów kontraktowych.

Należności handlowe, które są jednorodne i charakteryzują się podobnym ryzykiem kredytowym, są testowane na utratę wartości łącznie. Szacując oczekiwane straty kredytowe w całym okresie życia Spółka korzysta z danych historycznych w celu określenia wysokości oczekiwanych strat kredytowych.

Obliczając wartość odzyskiwalną należności, które indywidualnie są znaczące i niejednorodne, OPL S.A. bierze pod uwagę znaczące trudności finansowe dłużnika lub prawdopodobieństwo upadłości albo reorganizacji finansowej dłużnika.

Spółka uznaje, że składnik aktywów finansowych został dotknięty utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe, jeśli wystąpiło zdarzenie mające ujemny wpływ na szacowane przyszłe przepływy pieniężne z tego składnika aktywów, na przykład znaczne trudności finansowe dłużnika lub naruszenie warunków umowy, takie jak niewykonanie zobowiązania lub niedokonanie płatności w wymaganym terminie.

Spółka uznaje, że dla składnika aktywów finansowych istnieje ryzyko niewykonania zobowiązania jeśli wewnętrzne i zewnętrzne informacje wskazują, że jest mało prawdopodobne iż Spółka otrzyma w całości pozostałe przepływy pieniężne wynikające z umowy.

Składnik aktywów finansowych zostaje spisany jeśli nie ma uzasadnionych oczekiwań, że przepływy pieniężne wynikające z umowy zostaną odzyskane.

Ujmowanie i wycena zobowiązań finansowych

Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu

Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu obejmują zaciągnięte kredyty i pożyczki, zobowiązania handlowe, zobowiązania wobec dostawców środków trwałych, w tym zobowiązania z tytułu rezerwacji i innych praw do częstotliwości i są prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycjach „Zobowiązania handlowe” i „Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu, z wyłączeniem zobowiązań handlowych”.

Zobowiązania handlowe obejmują zobowiązania objęte faktoringiem odwrotnym. OPL S.A. uważa, że te zobowiązania finansowe mają charakter zobowiązań handlowych, w szczególności dlatego, że harmonogramy płatności mieszczą się w zakresie zwykłych warunków płatności dla operatora telekomunikacyjnego.

Zobowiązania z tytułu pożyczek oraz pozostałe zobowiązania finansowe są początkowo ujmowane w wartości godziwej, a następnie są wyceniane według zamortyzowanego kosztu przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej.

Niektóre zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek mogą być zabezpieczane za pomocą zabezpieczeń wartości godziwej. Zysk lub strata na zabezpieczonym zobowiązaniu, która dotyczy zabezpieczonego ryzyka, koryguje wartość bilansową zobowiązania oraz jest ujmowana w rachunku zysków i strat.

Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat

Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat zawierają instrumenty pochodne, które nie zostały wyznaczone jako instrumenty zabezpieczające zgodnie z MSSF 9. Zobowiązania finansowe zaklasyfikowane do tej kategorii są wyceniane w wartości godziwej.

Ujmowanie i wycena instrumentów pochodnych

Instrumenty pochodne są wyceniane w wartości godziwej i prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako krótkoterminowe lub długoterminowe w zależności od ich terminu zapadalności. Instrumenty pochodne są ujmowane jako aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat lub jako instrumenty zabezpieczające.

Instrumenty pochodne ujęte jako aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat

Z wyjątkiem zysków i strat na zabezpieczających instrumentach pochodnych (patrz poniżej), zyski i straty powstałe z tytułu zmian wartości godziwej instrumentów pochodnych są ujmowane bezpośrednio w rachunku zysków i strat. Zmiana w wartości godziwej (z wyłączeniem składnika odsetkowego oraz korekty o ryzyko kredytowe) instrumentów pochodnych przeznaczonych do obrotu jest prezentowana w zysku/stracie

z działalności operacyjnej lub w kosztach finansowych netto, w zależności od treści zabezpieczonej ekonomicznie transakcji. Składnik odsetkowy oraz korekta o ryzyko kredytowe instrumentów pochodnych przeznaczonych do obrotu są prezentowane jako koszty odsetkowe i pozostałe koszty finansowe w ramach kosztów finansowych, netto.

Instrumenty zabezpieczające

Instrumenty pochodne mogą zostać zakwalifikowane jako instrumenty zabezpieczające wartość godziwą lub instrumenty zabezpieczające przepływy pieniężne:

- zabezpieczenie wartości godziwej jest zabezpieczeniem przed zagrożeniem zmianami w wartości godziwej ujętego aktywa, zobowiązania lub wyodrębnionej jego części, które przypisać można do konkretnego rodzaju ryzyka i które może wpłynąć na wykazywany wynik,
- zabezpieczenie przepływów pieniężnych jest zabezpieczeniem przed zagrożeniem zmiennością przepływów pieniężnych, które można przypisać do konkretnego rodzaju ryzyka związanego z ujętym aktywem, zobowiązaniem lub wysoce prawdopodobną prognozowaną transakcją (taką jak przyszły zakup lub sprzedaż) oraz które może wpłynąć na wykazywany wynik.

Skutki zastosowania rachunkowości zabezpieczeń są następujące:

- dla zabezpieczeń wartości godziwej ujętego aktywa lub zobowiązania, zmiana wartości godziwej zabezpieczonej części aktywa lub zobowiązania, wynikająca z zabezpieczanego ryzyka, koryguje wartość bilansową tego aktywa lub zobowiązania. Zysk lub stratę z tytułu zmiany wartości godziwej pozycji zabezpieczanej oraz stratę lub zysk z tytułu przeszacowania instrumentu zabezpieczającego do wartości godziwej ujmuje się w rachunku zysków i strat. Korekta wartości bilansowej zabezpieczanej pozycji rozliczana jest w pełni do jej terminu wymagalności, począwszy od momentu, kiedy pozycja zabezpieczana przestała być korygowana o zmianę wartości godziwej, wynikającą z zabezpieczanego ryzyka,
- dla zabezpieczeń przepływów pieniężnych, część zysku lub straty na instrumencie zabezpieczającym, którą uznano za efektywne zabezpieczenie, ujmowana jest bezpośrednio w innych całkowitych dochodach, natomiast część zysku lub straty uznana za nieefektywne zabezpieczenie jest ujmowana w rachunku zysków i strat. Kwoty, które zostały ujęte w kapitale rezerwowym z wyceny instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne, są ujmowane w rachunku zysków i strat w tym samym okresie albo w okresach, w których zabezpieczone transakcje wpływają na rachunek zysków i strat. W momencie, kiedy prognozowana zabezpieczana transakcja skutkuje ujęciem niefinansowego składnika aktywów lub zobowiązań, zyski i straty odroczone uprzednio w kapitale własnym są usuwane z kapitału rezerwowego z wyceny instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne i uwzględniane w wartości początkowej danego składnika aktywów lub zobowiązań. Nie jest to korekta wynikająca z przeklasyfikowania, zatem nie wpływa na inne całkowite dochody. Do dnia 31 grudnia 2017 roku, było to prezentowane jako korekta wynikająca z przeklasyfikowania i wpływało na inne całkowite dochody.

30.18. Zapasy

Zapasy wyceniane są według niższej z następujących wartości: ceny nabycia lub kosztu wytworzenia i wartości odzyskiwalnej netto. Spółka tworzy odpisy aktualizujące wartość zapasów w oparciu o wskaźnik rotacji zapasów i aktualne plany marketingowe.

Cena nabycia lub koszt wytworzenia są ustalane metodą średniej ceny ważonej. Wartość odzyskiwalna netto jest szacowaną ceną sprzedaży dokonywanej w toku zwykłej działalności gospodarczej, pomniejszoną o koszty sprzedaży.

30.19. Podatek dochodowy

Podatek dochodowy obejmuje podatek bieżący oraz podatek odroczony.

Podatek bieżący

Bieżący podatek dochodowy jest to kwota ustalona na podstawie przepisów podatkowych, która jest naliczona od dochodu do opodatkowania za dany okres. Zobowiązania/aktywa z tytułu bieżącego podatku dochodowego ujmują się w kwocie oczekiwanej na koniec okresu sprawozdawczego zapłaty/zwrotu od organów podatkowych.

Podatek odroczony

Podatek odroczony jest rozpoznawany dla wszystkich różnic przejściowych oraz dla niewykorzystanych strat podatkowych. Aktywa z tytułu podatku odroczonego są rozpoznawane od tych różnic przejściowych, dla których istnieje uzasadnione prawdopodobieństwo realizacji. Na każdy dzień zakończenia okresu sprawozdawczego ponownie ocenia się dotąd nieujęte aktywa z tytułu podatku odroczonego. Uprzednio nieujęty składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego ujmują się w zakresie, w jakim stało się prawdopodobne, że przyszły dochód do opodatkowania pozwoli na zrealizowanie tych aktywów.

Nie ujmują się podatku odroczonego w momencie początkowego ujęcia składnika aktywów lub zobowiązań w transakcji, która nie jest połączeniem jednostek gospodarczych i która nie wpływa w momencie przeprowadzenia transakcji na wynik finansowy brutto ani na dochód do opodatkowania (stratę podatkową).

Aktywa i zobowiązania z tytułu podatku odroczonego nie podlegają dyskontowaniu. Podatek odroczony wycenia się z zastosowaniem stawek podatkowych obowiązujących lub ogłoszonych na dzień zakończenia okresu sprawozdawczego.

30.20. Rezerwy

Rezerwy są ujmowane w przypadku, gdy na Spółce ciąży bieżące zobowiązanie względem strony trzeciej, którego kwotę można wiarygodnie oszacować i jest prawdopodobne, że wypełnienie obowiązku spowoduje konieczność wypływu środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne. Zobowiązanie może mieć charakter prawny, regulacyjny, umowny lub zwyczajowo oczekiwany, który wynika z działalności Spółki.

Szacunek wysokości rezerwy odpowiada prawdopodobnym wydatkom, jakie Spółka poniesie w celu uregulowania zobowiązania. Jeżeli dokonanie wiarygodnego oszacowania zobowiązania jest niemożliwe, rezerwa nie jest ujmowana. W takim wypadku Spółka wykazuje „zobowiązanie warunkowe”.

Zobowiązania warunkowe odpowiadają (i) możliwym obowiązkom, powstającym na skutek zdarzeń przeszłych, których istnienie zostanie potwierdzone dopiero w momencie wystąpienia lub niewystąpienia jednego lub większej ilości niepewnych przyszłych zdarzeń, które nie w pełni podlegają kontroli Spółki lub (ii) obecnym obowiązkom, które powstają na skutek zdarzeń przeszłych, w przypadku których nie jest prawdopodobne, aby konieczne było wydatkowanie środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne w celu wypełnienia obowiązku lub w przypadku których kwoty obowiązku nie można wycenić wystarczająco wiarygodnie. Zobowiązania warunkowe nie są ujmowane w Sprawozdaniu Finansowym, ale w odpowiednich przypadkach są ujawnione w notach do Jednostkowego Sprawozdania Finansowego.

Rezerwy na koszty demontażu i rekultywację terenu

Spółka jest zobowiązana, po zakończeniu okresu użytkowania, zdemontować środki trwałe i przeprowadzać rekultywację terenu. Zgodnie z paragrafami 36 i 37 MSR 37 „Rezerwy, zobowiązania warunkowe i aktywa warunkowe” rezerwa jest ujęta w oparciu o najlepszy szacunek kwoty wymaganej do uregulowania zobowiązania. Wysokość rezerwy jest dyskontowana przez zastosowanie stopy dyskonta, która odzwierciedla upływ czasu oraz ryzyko charakterystyczne dla danego składnika zobowiązań. Kwota rezerwy jest okresowo weryfikowana i korygowana w razie konieczności, w korespondencji z aktywem, którego dotyczy.

30.21. Świadczenia pracownicze

Niektórzy pracownicy Spółki mają prawo do nagród jubileuszowych oraz odpraw emerytalno-rentowych. Nagrody jubileuszowe są wypłacane pracownikom po osiągnięciu określonej liczby lat pracy, natomiast odprawy emerytalno-rentowe są wypłacane jednorazowo przy odejściu na emeryturę lub rentę zgodnie z przyjętymi przez Spółkę zasadami wynagradzania. Wysokość świadczeń w obu przypadkach zależy od wysokości średniego wynagrodzenia oraz stażu pracy. Nagrody jubileuszowe oraz odprawy emerytalno-rentowe nie są wypłacane z określonego funduszu.

Koszt świadczeń nabywanych w danym okresie ustalany jest osobno dla każdego programu metodą aktuarialnej wyceny prognozowanych uprawnień jednostkowych. Ta metoda traktuje każdy okres świadczenia pracy jako dający prawo do dodatkowej części świadczenia i wycenia każdą część osobno tworząc ostateczne zobowiązanie, które następnie podlega zdyskontowaniu. Wycena bazuje na założeniach demograficznych dotyczących wieku emerytalnego, rotacji pracowników oraz na założeniach finansowych dotyczących przyszłego wzrostu płac, przyszłych stóp procentowych (w celu ustalenia stopy dyskontowej).

Zyski lub straty z wyceny aktuarialnej świadczeń z tytułu nagród jubileuszowych są ujmowane bezpośrednio w rachunku zysków i strat. Zyski lub straty z wyceny aktuarialnej świadczeń z tytułu odpraw emerytalno-rentowych są ujmowane niezwłocznie w pełnej wysokości w innych całkowitych dochodach. Niezależny aktuariusz co najmniej raz w roku wycenia wartość bieżącą zobowiązań z tytułu powyższych świadczeń. Przekrój demograficzny pracowników oraz wskaźniki ruchów kadrowych wykorzystywane przy wycenie są oparte na danych historycznych.

Świadczenia należne później niż 12 miesięcy od dnia zakończenia okresu sprawozdawczego są dyskontowane przy użyciu stopy dyskontowej określonej na podstawie rentowności polskich obligacji skarbowych.

Spółka ujmuje świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy, które są płatne w następnym:

- decyzji Spółki o rozwiązaniu stosunku pracy z pracownikiem przed osiągnięciem przez niego wieku emerytalnego; lub
- decyzji pracownika o przyjęciu propozycji świadczeń, w zamian za dobrowolne rozwiązanie stosunku pracy.

Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy są należne kiedy Spółka rozwiązuje stosunek pracy lub kiedy Spółka zaoferowała pracownikom świadczenia, w zamian za dobrowolne rozwiązanie stosunku pracy. Zgodnie z dotychczasową praktyką, takie propozycje świadczeń są uznawane za zwyczajowo oczekiwany obowiązek i ujmowane w momencie, kiedy wypłata świadczeń staje się prawdopodobna, a świadczenia te można wiarygodnie wycenić. Podstawą do kalkulacji rezerwy z tytułu dobrowolnego rozwiązania stosunku pracy jest oczekiwany moment wypłaty świadczeń oraz szacunkowa liczba, wynagrodzenie oraz staż pracy pracowników, którzy zgodzą się na dobrowolne odejście.

Oprócz świadczeń wypłacanych po okresie zatrudnienia i innych długoterminowych świadczeń pracowniczych, Spółka zapewnia swoim obecnym i emerytowanym pracownikom również określone świadczenia niepieniężne, w tym subsydiowane usługi telekomunikacyjne. Wobec braku w MSSF precyzyjnych wytycznych w tym zakresie, Spółka przyjęła zasadę, zgodnie z którą te i podobne świadczenia pracownicze wyceniane są wg ich kosztu inkrementalnego pomniejszonego o przychody z usługi.

30.22. Płatności oparte na akcjach

W 2017 roku OPL S.A. uruchomiła program płatności opartych na akcjach rozliczany w formie środków pieniężnych, w ramach którego pracownicy świadczą usługi Spółce w zamian za jej zobowiązanie do dostarczenia środków pieniężnych w kwocie, która jest uzależniona od ceny instrumentów kapitałowych Spółki. Wartość godziwa usług świadczonych przez pracowników w zamian za przyznanie prawa do udziału we wzroście wartości akcji ujmowana jest jako koszt oraz, drugostronnie, jako zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych, przez okres nabywania uprawnień. Zobowiązanie jest ponownie wyceniane na każdy dzień

sprawozdawczy aż do momentu rozliczenia, a zmiany wartości godziwej zobowiązania są ujmowane w wyniku danego okresu.

W 2017 roku Orange S.A. uruchomiła program płatności opartych na akcjach rozliczany w formie instrumentów kapitałowych, w ramach którego pracownicy świadczą usługi Spółce w zamian za instrumenty kapitałowe Orange S.A. Wartość godziwa usług świadczonych przez pracowników w zamian za instrumenty kapitałowe Orange S.A. ujmowana jest jako koszt oraz, drugostronnie, jako kapitał, przez okres nabywania uprawnień.

Podpisy wszystkich członków Zarządu Orange Polska S.A.

Jean-François Fallacher
Prezes Zarządu

Maciej Nowohoński
Członek Zarządu

Mariusz Gaca
Wiceprezes Zarządu

Bożena Leśniewska
Wiceprezes Zarządu

Witold Drożdż
Członek Zarządu

Jolanta Dudek
Członek Zarządu

Piotr Jaworski
Członek Zarządu

Jacek Kowalski
Członek Zarządu

Podpis osoby, której powierzono prowadzenie ksiąg rachunkowych

Zuzanna Góral
Dyrektor Rachunkowości i Kontroli
Wewnętrznej